

НАКАЗ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

20.09.2016

№900

Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб

Відповідно до статті 72 Закону України «Про Національну поліцію», пункту 10 розділу VIII Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженого наказом МВС від 26 січня 2016 року № 50, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 лютого 2016 року за № 260/28390, пункту 1 розділу V Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, затвердженої наказом МВС від 01 лютого 2016 року № 70, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 250/2838, з метою забезпечення послідовного навчання поліцейських основам стрільби, удосконалення навичок швидкісного приготування до стрільби, ведення влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, в русі тощо та проведення змагань з професійно-прикладних видів спорту

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити такі, що додаються:
 - 1) Курс стрільб для поліцейських;
 - 2) Норми витрат боєприпасів пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб.
2. Керівникам структурних підрозділів центрального органу управління поліції, міжрегіональних територіальних органів Національної поліції та їх відокремлених підрозділів, територіальних органів поліції та їх відокремлених підрозділів, установ, що належать до сфери управління Національної поліції, у місячний строк організувати вивчення цього наказу підпорядкованим особовим складом та забезпечити безумовне його виконання.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Національної поліції України полковника поліції Бушуєва К.В.

Голова
підполковник поліції

Х. Деканоїдзе

КУРС СТРІЛЬБ для поліцейських

I. Загальні положення

1. Цей Курс стрільб визначає порядок організації і проведення з поліцейськими структурних підрозділів центрального органу управління поліції, міжрегіональних територіальних органів Національної поліції та їх відокремлених підрозділів, територіальних органів поліції та їх відокремлених підрозділів (далі – орган (підрозділ) поліції), установ, що належать до сфери управління Національної поліції (далі – установа поліції), практичних стрільб із пістолета, штурмової гвинтівки (автомата), кулемета (ручного кулемета), ручного протитанкового і підствольного гранатометів, снайперської гвинтівки, помпової рушници (далі – зброя), практичних занять з кидання ручних гранат, а також умови та порядок виконання вправ зі стрільби (спортивних стрілецьких вправ з прикладної стрільби) та кидання ручних гранат і нормативів з вогневої підготовки.

2. Дана сфера суспільних відносин регулюється Законом України «Про Національну поліцію», Положенням про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції, затвердженим наказом МВС від 24 грудня 2015 року № 1625, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16 січня 2016 року за № 76/28206, Положенням про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженим наказом МВС від 26 січня 2016 року № 50, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19 лютого 2016 року за № 260/28390, Інструкцією із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, затвердженою наказом МВС від 01 лютого 2016 року № 70, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 250/28380 (далі – Інструкція), Положенням про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції, затвердженим наказом МВС від 16 лютого 2016 року № 105, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18 квітня 2016 року за № 576/28706.

3. **Курс стрільб** включає:

- 1) загальні положення;
- 2) матеріально-технічну складову стрільб;
- 3) організацію проведення стрільб та обов'язки їх учасників;
- 4) організаційну складову навчально-тренувальних стрільб;
- 5) організаційну складову спортивних стрільб;
- 6) поводження зі зброєю під час проведення стрільб;
- 7) поводження зі зброєю в екстремальних умовах;
- 8) загальні вимоги до виконання вправ зі стрільби та кидання ручних гранат;
- 9) загальні вимоги до виконання спортивних стрілецьких вправ;
- 10) умови і порядок виконання вправ зі стрільби та кидання ручних гранат;
- 11) умови і порядок виконання нормативів з вогневої підготовки;
- 12) умови і порядок виконання спортивних стрілецьких вправ з прикладної стрільби.

4. **Практичні стрільби** (далі – стрільби) – це комплекс заходів, що проводяться в тирі, на стрільбищі (у тому числі в умовах полігону) і спрямовані на підготовку та ведення поліцейськими прицільного вогню зі зброї в напрямку цілі.

Види стрільб:

1) **навчально-тренувальні стрільби** – проводяться під час проходження навчання в установах поліції, на навчальних заняттях зі службової підготовки, на навчальних зборах, при підготовці до змагань з професійно-прикладних видів спорту та спрямовані на формування і вдосконалення в поліцейського практичних навичок швидкісної та влучної стрільби (кидання ручних гранат) по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, у русі тощо;

2) **спортивні стрільби** – проводяться під час змагань з професійно-прикладних видів спорту та спрямовані на визначення їх переможця і призерів.

5. Організація і проведення з поліцейськими стрільб здійснюються відповідно до вимог цього Курсу стрільб та організаційно-розпорядчих актів Національної поліції України.

Безпека при стрільбі (метанні гранат) забезпечується точним виконанням вимог, установлених Інструкцією, а також правильною організацією стрільб та дисциплінованістю їх учасників.

6. Успішне відпрацювання Курсу стрільб забезпечується:

1) дотриманням поліцейськими заходів безпеки при поводженні зі зброєю (ручними гранатами та боєприпасами), порядку і правил її застосування та використання, матеріальної частини зброї, а також умілим практичним виконанням вправ зі стрільби і нормативів з вогневої підготовки;

2) фаховою підготовкою осіб, які проводять стрільби;

3) справним станом зброї і боєприпасів та належною їх підготовленістю до стрільби;

4) неухильним дотриманням поліцейськими, які беруть участь у стрільбах, умов та порядку виконання вправ зі стрільби та нормативів з вогневої підготовки, передбачених Курсом стрільб;

5) наявністю відповідної навчально-методичної і матеріально-технічної бази та своєчасністю їх підготовки;

6) застосуванням особами, які проводять стрільби та заняття з вогневої підготовки рекомендацій, передбачених додатком 1 до цього Курсу стрільб.

7. Під час проведення стрільб у тирі (на стрільбищі) повинна знаходитися документація, передбачена наказами МВС від 01 лютого 2016 року № 70, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 250/28380, та

від 26 січня 2016 року № 50, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19 лютого 2016 року за № 260/28390, а саме:

- журнал обліку відвідування та успішності поліцейських;
- журнал реєстрації інструктажів з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю;
- журнал обліку результатів здачі заліків зі службової підготовки перед призначенням поліцейських на вищі посади та з вогневої підготовки перед закріпленням за поліцейськими вогнепальною зброєю.

Крім того, у доступному для перегляду місці розміщуються:

- схема тиру (стрільбища, полігону), з урахуванням усіх його елементів, кордонів, розмірів і обладнання;
- умови і порядок виконання вправ зі стрільби та кидання ручних гранат і нормативів з вогневої підготовки, передбачених Курсом стрільби;
- копія Інструкції.

8. У межах проведення:

1) навчально-тренувальних стрільб – поліцейські виконують вправи зі стрільби та кидання ручних гранат, а також відпрацьовують нормативи з вогневої підготовки, умови та порядок виконання яких передбачено цим Курсом стрільби;

2) спортивних стрільб – поліцейські виконують спортивні стрілецькі вправи з прикладної (спортивної) стрільби, умови та порядок виконання яких передбачено правилами змагань з прикладної (спортивної) стрільби та цим Курсом стрільби.

9. Вправа зі стрільби (кидання ручної гранати) – це кількісно-якісний показник виконання поліцейським прийомів і дій з бойовою зброєю (ручною гранатою) у межах тиру (стрільбища, полігону).

10. **Вправи зі стрільби** та кидання ручних гранат поділяються на три категорії:

1) **перша категорія вправ:**

- підготовча вправа зі стрільби з пістолета;
- вправи зі стрільби з пістолета.

Перша категорія вправ – виконується поліцейськими виключно під час навчання на курсах первинної професійної підготовки та направлена на формування знань умінь і навичок поводження зі зброєю під час стрільби;

2) **друга категорія вправ:**

- підготовча вправа зі стрільби з пістолета;
- вправи зі стрільби з пістолета;
- вправи зі стрільби з штурмової гвинтівки (автомата).

Друга категорія вправ – виконується поліцейськими під час навчання в системі службової підготовки (у тому числі на навчальних зборах), на курсах первинної професійної підготовки та направлена на удосконалення знань, умінь і навичок поводження зі зброєю під час стрільби;

3) **третья категорія вправ:**

- підготовчі вправи зі стрільби з пістолета;
- підготовчі вправи зі стрільби з штурмової гвинтівки (автомата);
- вправи зі стрільби з пістолета;
- вправи зі стрільби з штурмової гвинтівки (автомата);
- вправи зі стрільби з снайперської гвинтівки;
- вправи зі стрільби з помпової рушниці;
- вправи зі стрільби з протитанкового гранатомета;
- вправа зі стрільби з підствольного гранатомета;
- вправа зі стрільби з кулемета;
- вправа зі стрільби з ручного кулемета;
- вправи з кидання ручних гранат.

Третя категорія вправ – виконується поліцейськими підрозділів поліції особливого призначення (у тому числі при проходженні ними курсів первинної професійної підготовки), поліцейськими, які залучаються до проведення спеціальних (антитерористичних) операцій та направлена на формування як індивідуальних, так і групових висококваліфікованих навичок поводження зі зброєю під час стрільби в екстремальних умовах. При виконанні вправ цієї категорії поліцейські обов'язково забезпечуються відповідним екіпіруванням та засобами індивідуального захисту.

11. Поліцейські виконують вправи зі стрільби із зброї, яка за ними закріплена. Виняток становлять поліцейські:

- за якими зброя не закріплена;
- які здають залік з вогневої підготовки перед призначенням на вищу посаду, закріпленням вогнепальної зброї;
- які здають залік з вогневої підготовки в межах проведення комплексного інспектування, контрольної, цільової і підсумкової перевірок (далі – перевірка), навчальних зборів;
- які входять до складу збірних команд органів (установ) поліції з професійно-прикладних видів спорту;
- які виконують вправи зі зброї, закріплення якої не передбачено.

12. Категорично **забороняється:**

1) допускати до виконання вправ зі стрільби поліцейських, які не засвоїли або порушують заходи безпеки при поводженні зі зброєю, порядку і правил її застосування та використання;

2) виконувати у складі чергової зміни вправи, під час проведення яких виконується стрільба в русі (поворот, розворот, перекид, стрибки) або вправи з обмеженою видимістю мішені. Такі вправи виконуються тільки одним стрільцем у окремій галереї. Виняток становить третя категорія вправ зі стрільби та виконання групових вправ другої категорії;

3) виконувати вправи, які передбачають стрільбу по мішенях з відстані меншої за 15 м, без захисних окулярів та з використанням патронів із сталевим осердям;

4) виконувати під час проходження навчання на курсах первинної професійної підготовки вправи другої та третьої категорій без опанування навиків виконання вправ першої категорії.

13. Під час проведення стрільб у межах перевірки, контрольно-перевірочного заняття в системі службової підготовки, випускного іспиту (комплексного заліку), підтвердження (підвищення) кваліфікації, здачі заліків перед призначенням на вищу посаду, закріпленням вогнепальної зброї поліцейські виконують вправи на вибір особи, уповноваженої здійснювати ці заходи, відповідно до вивченого навчального матеріалу, передбаченого тематичним планом зі службової підготовки (навчальною програмою).

Заборонено повторювати виконання вправи з метою покращання оцінки (незважаючи на погодні умови, стан освітлення тощо). Якщо під час виконання вправи її не виконано через несправність зброї чи боеприпасів, то з дозволу особи, яка проводить стрільби, вправа виконується повторно.

14. Виконання вправи зі стрільби (кидання ручної гранати) припиняється та виставляється оцінка «незадовільно», якщо поліцейським:

- порушено заходи безпеки при поводженні зі зброєю;
- порушено умови виконання вправи (крім умови перевищення часового обмеження);
- під час кидання навчально-імітаційної або бойової гранати не була витягнута із запалу запобіжна чека.

15. Під час виконання вправи зі стрільби, яка передбачає відповідне часове обмеження, за кожен постріл, який виконано після команди «Час!», з результату стрільця віднімається одне (у вправах, які передбачають градацію зон ураження – краще) влучення.

16. При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту уражування пробоїн. У випадку, коли кулею зачеплена лінія кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

17. При виконанні вправ зі стрільби та кидання ручних гранат:

- 1) поліцейські в обов'язковому порядку забезпечуються навушниками (берушами) і захисними окулярами;
- 2) сигнали на показ, рух і освітлення цілей подаються так, щоб їх не було чутно (помітно) стрільцям;
- 3) допускається (на розсуд особи, яка проводить стрільби) їх виконання в засобах індивідуального захисту (шоломах, бронежилетах тощо).

18. **Норматив з вогневої підготовки** – це часовий і якісний показник виконання поліцейським прийомів і дій з навчальною зброєю в межах тирю (стрільбища, полігону).

Нормативи з вогневої підготовки відпрацьовуються поліцейським під час проходження навчання в установах поліції, на навчальних заняттях зі службової підготовки, на навчальних зборах, перевірках органу поліції (за необхідності), під час здачі заліку з вогневої підготовки перед призначенням на вищу посаду, закріпленням вогнепальної зброї та спрямовані на формування (удосконалення) знань матеріальної частини зброї, практичних навичок поводження зі зброєю, а також визначення рівня вогневої підготовленості поліцейського.

19. Види нормативів з вогневої підготовки:

- 1) нормативи з пістолетом;
- 2) нормативи з автоматом.

20. Поліцейські виконують нормативи з вогневої підготовки з використанням справної навчальної зброї та боеприпасів.

21. Виконання нормативу з вогневої підготовки припиняється та виставляється оцінка «незадовільно», якщо поліцейським:

- порушено заходи безпеки при поводженні зі зброєю;
- порушено порядок виконання нормативу;
- перевищено часовий інтервал, відведений на виконання нормативу.

22. Під час виконання поліцейським нормативу з вогневої підготовки на практичному занятті прийоми (дії) зі зброєю спочатку необхідно проводити в повільному темпі з плавним переходом до відпрацювання нормативу на швидкість.

Якщо норматив відпрацьовується в процесі навчання декілька разів, то оцінка за його виконання поліцейському виставляється за останнім показником результату або на контрольно-перевірочному занятті.

Час на виконання нормативу відлічується з моменту подання команди (сигналу) до закінчення доповіді про його виконання (удару курка по ударнику).

23. **Спортивні стрілецькі вправи з прикладної стрільби** поділяються на наступні категорії:

1) **вправи зі стрільби з пістолета** – виконуються із використанням пістолета Макарова, «Форт-12», «Форт-17» та аналогічних їм калібру (9 мм), які прийняті на озброєння в Україні;

2) **вправи зі стрільби з итурмової гвинтівки (автомата)** – виконуються із використанням штурмової гвинтівки «Форт», автомата Калашникова та їх модифікацій, які прийняті на озброєння в Україні;

3) **вправи зі стрільби з снайперської гвинтівки** – виконуються із використанням довільної гвинтівки калібру 7,62 мм з оптичним прицілом будь-якої кратності збільшення (за винятком вправи СГ-1, яка виконується зі снайперської гвинтівки Драгунова без оптичного прицілу);

4) **вправи зі стрільби з малокаліберної гвинтівки** – виконуються із використанням малокаліберної гвинтівки довільного зразку калібру 5,6 мм з оптичним прицілом, коефіцієнт збільшення якого повинен бути не меншим 2+. При стрільбі використовуються патрони з капсулем кільцевого спалахування.

24. За необхідності дозволяється виконувати спортивні стрілецькі вправи із спортивного малокаліберного пістолета калібру 5,6 мм та пневматичного пістолета калібру 4,5 мм. Конкретний зразок зброї для виконання кожного із виду вправ визначається положенням (правилами) про проведення спортивних змагань.

При стрільбі по мішенях, що з'являються, відлік часу починається з моменту початку розвороту мішеней у положення «на лице» і закінчується в момент початку повороту мішеней у положення «на ребро».

При стрільбі по нерухомих мішеням відлік часу починається з моменту подачі команди «Вогонь!», «Старт!» (сигналу звукового таймеру) і зупиняється по команді «Відбій!», «Стоп!» (сигналу звукового таймеру).

Постріли, які виконані після закінчення часу, відведеного для виконання вправи, або не виконані впродовж цього часу, вважаються промахами, якщо тільки особа, яка проводить стрільби, не надала (за технічних причин) стрільцю додаткового часу на їх виконання. При неможливості визначити результат пробоїни від пострілу, виконаного після команди про припинення вогню, краща пробоїна в мішені в даній серії анулюється.

II. Матеріально-технічна складова стрільб

1. Для проведення стрільб використовується навчально-матеріальна база органів (установ) поліції, а саме:

- 1) тир;
- 2) стрільбище;
- 3) полігон.

За необхідності для проведення стрільб може використовуватися матеріально-технічна база інших центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за згодою).

2. У тирі (стрільбищі) обов'язково повинні бути визначені:

- 1) **вихідний рубіж** – місце шиккування та підготовки до виконання вправи зі стрільби (кидання ручної гранати) стрільця;
- 2) **пункт бойового постачання** – місце обліку та видачі стрільцю боєприпасів (гранат);
- 3) рубіж відкриття вогню (вогнева позиція) – місце, досягнувши яке стрільцю дозволяється, за командою «Вогонь!» («Старт!»), виконання вправи зі стрільби (кидання ручної гранати);
- 4) **рубіж огляду мішеней** – місце огляду мішеней та оцінки результатів стрільби;
- 5) **лінія мішеней** – місце (ділянка місцевості) розташування мішеней, у напрямку якого стрільцю дозволяється ведення вогню.

Мішень – штучна ціль, що імітує характерні ознаки реальної цілі, порядковий номер, розмір та форму якої передбачено переліком мішеней для проведення практичних стрільб (додаток 2);

6) **командний пункт** – окреме місце (споруда) на стрільбищі, призначене для керівництва стрільбами та ведення спостереження за ними;

7) **зона ведення вогню** – простір, через який проходять траєкторії куль під час стрільби та який обмежується з тилу рубезем відкриття вогню, з флангів та гори – конструктивними елементами тиру (вказівниками стрільбища), з переду – лінією мішеней.

3. Вихідний рубіж, рубезі відкриття вогню і огляду мішеней та пункт бойового постачання позначаються лініями шириною 5-10 см та/або вказівниками.

4. На час проведення спортивних стрільб у тирі (стрільбищі) також визначаються:

1) **зона лінії вогню** – місце, у межах якого розміщуються вогневі позиції стрільців. Зона лінії вогню зі сторони лінії мішеней позначається бруствером, прапорцями або проведеною на підлозі білою лінією завширшки 10 см (лінія вогню). Відстань від вказаної лінії до тильного краю зони лінії вогню (переднього краю зони спостереження) повинна бути при виконанні вправ з пістолета 3-7 м, з автомата чи гвинтівки – 10-15 м;

2) **вогнева позиція** – рівний горизонтальний майданчик розміром не менше 1,25 м (для дистанцій 15, 25 м – 1 м) по фронту лінії вогню та 2,5 м (для дистанцій 15, 25 м – 1,5 м), у межах якого стрілець проводить підготовку до виконання вправи зі стрільби та виконує її. Вогнева позиція стрільця повинна бути вкрита таким матеріалом, щоб ходіння по ньому або біля нього не спричинило його вібрацію. Висота стелі або перекриття повинна становити не менше 2,2 м від підлоги. Покрівля і перегородки зони лінії вогню повинні забезпечувати стрільцям однакові умови захисту від вітру, сонця, дощу і гільз, що викидаються зі зброї;

3) **зона спостереження** – місце (розміщується попереду пункту допуску), у межах якого перебувають представники і тренери команд-учасниць та глядачі;

4) **зона контролю** – місце (розміщене позаду вогневих позицій), у межах якого перебувають контролери (судді);

5) **пункт допуску** – місце, у межах якого перевіряється зброя стрільця та видаються боєприпаси.

4. Межі стрільбища (тиру відкритого чи напіввідкритого типу) позначаються на місцевості написами: «Стрільбище!», «Стій, стріляють!», «Прохід та проїзд заборонено!», які встановлюються в межах хорошої видимості, а також у місцях перетину стежок (доріг), які ведуть на їх територію. Стороннім особам забороняється знаходитися в межах проведення стрільб.

Місце для кидання бойових ручних гранат (полігон) обирається з таким розрахунком, щоб при киданні наступальних гранат у радіусі не менше 50 м не було людей, тварин або об'єктів, які можуть бути вражені осколками гранат. Ділянка місцевості, де проводиться кидання гранат, повинна бути позначена червоними прапорцями та вказівниками з відповідними попереджувальними написами. Крім того, можуть виставлятися пости наряду оточення (за потреби).

При киданні бойових наступальних ручних гранат з ходу, рубезі початку та припинення кидання позначаються відповідною розміткою (у тому числі з використанням підручних засобів). Кидання бойової ручної гранати проводиться поліцейськими виключно по одному. При киданні оборонних гранат поліцейський, який виконує вправу, та особа, яка

проводить стрільби, знаходяться в обладнаному окопі, а решта поліцейських при цьому перебувають на безпечній відстані (в укритті). Між місцем кидання гранати та вихідним рубежем повинно бути встановлено візуальний (за допомогою оптичних приладів) та радіозв'язок.

III. Організація проведення стрільб та обов'язки їх учасників

1. Учасниками стрільб є поліцейські, а також інші особи, які беруть у них участь або залучаються до організації їх проведення в установленому порядку.

2. Стрільби організуються і проводяться на підставі наказу керівника органу (підрозділу), установи поліції, яким визначаються час і місце їх проведення та призначається особа, відповідальна за їх проведення (далі – керівник стрільб), і роздавач боєприпасів.

Крім того, під час проведення стрільб на стрільбищі призначається старший наряду оточення, наряд оточення, наглядач і показувачі мішеней (за необхідності).

3. **Керівник стрільб** – поліцейський з числа керівного складу органу (підрозділу) поліції, працівник профільного циклу установи поліції або інструктор з особистої безпеки, який володіє методикою проведення занять, має необхідний рівень знань, умінь та навичок з вогневої підготовки та особисто виконує практичні вправи зі стрільби на оцінку не нижче ніж «добре».

Керівник стрільб відповідає за суворе дотримання всіма учасниками стрільб встановленого порядку в тирі (на стрільбищі, полігоні), заходів безпеки при поводженні зі зброєю, а також умов і порядку виконання вправ, що відпрацьовуються, та **зобов'язаний**:

- перед початком стрільби перевірити відповідність мішеневого обладнання умовам вправ, що виконуються;
- провести зі стрільцями цільовий інструктаж та перевірити їхню готовність до стрільби (у тому числі знання ними заходів безпеки при поводженні зі зброєю, умов та порядку виконання вправ зі стрільби та кидання ручних гранат);
- поставити завдання роздавачу боєприпасів, старшому наряду оточення і наглядачу;
- чітко і голосно подавати команди, передбачені Курсом стрільб та відповідно до нього;
- під час виконання вправ зі стрільби знаходитися позаду зміни, яка стріляє, і не втручатися в дії стрільців, при умові дотримання ними заходів безпеки та порядку (правильності) їх виконання;
- за необхідності провести цільовий інструктаж із показувачами мішеней, перевірити знання ними своїх обов'язків;
- при порушенні стрільцем заходів безпеки, появи на полі людей, машин, тварин, одержанні повідомлення про необхідність припинення вогню, а також у разі виникнення інших обставин, що можуть призвести до негативних наслідків, терміново подати команду «Стій! Припинити вогонь!» («Стоп!»), а за необхідності – «Розряджай!», «Зброю до огляду!», доповісти керівнику органу (підрозділу), установи поліції про причину зупинки стрільби і вжити заходів щодо відновлення порядку та їх продовження;
- у випадку виникнення затримок при стрільбі, надати стрільцям допомогу з їх усунення;
- після закінчення виконання вправ стрільцями на стрільбищі дати наказ замінити на командному пункті червоний прапор на білий (увімкнути ліхтар білого кольору у темну пору доби) та зняти наряд оточення;
- після закінчення стрільб доповісти керівнику органу (підрозділу), установи поліції про їх закінчення, про позитивні сторони і недоліки (у разі наявності таких) в їх проведенні, оголосити результати успішності та зробити відмітки у відповідних журналах і відомостях, передбачених пунктом 7 розділу I цього Курсу стрільб.

4. **Старший наряд оточення** – поліцейський, який координує та контролює наряд оточення під час проведення стрільб на стрільбищі.

Старший наряду оточення відповідає за порядок несення служби постами наряду оточення та **зобов'язаний**:

- знати схему постів наряду оточення і розміщення їх на місцевості;
- перед початком стрільб уважно оглянути територію стрільбища, виставити пости наряду оточення, поставити перед ними завдання, вести спостереження і не допускати до стрілецького поля людей, машин і тварин;
- при виявленні на території стрільбища людей, машин або тварин терміново доповісти про це керівнику стрільб і вжити заходів з випровадження їх за межі стрільбища;
- забезпечити наряд оточення засобами зв'язку і оповіщення;
- після закінчення стрільб, з дозволу керівника стрільб, зняти наряд оточення.

5. **Наряд оточення** – поліцейські, які розташовуються по периметру стрільбища та забезпечують недопущення на його територію сторонніх осіб під час проведення стрільб.

Наряд оточення безпосередньо підпорядковується старшому наряду оточення та зобов'язаний чітко і своєчасно виконувати його накази.

6. **Наглядач** – поліцейський, який перебуває на командному пункті та здійснює постійне спостереження за перебігом стрільб на стрільбищі.

Наглядач **зобов'язаний**:

- невідлучно перебувати на командному пункті, вести спостереження у вказаному секторі і доповідати керівнику стрільб про появу людей, машин або тварин у зоні ведення вогню або подавання сигналів про припинення вогню з постів оточення чи з бліндажа (укриття);
- за командою керівника стрільб піднімати білий прапор на командному пункті та робити його заміну на червоний (змінювати світло ліхтаря в темну пору доби).

Наглядач забезпечується прапорцями червоного і білого кольору, відповідними ліхтарями, а за необхідності – біноклем.

7. **Роздавач боєприпасів** – поліцейський, який знаходиться в межах пункту бойового постачання та здійснює видачу стрільцям боєприпасів (гранат).

Роздавач боєприпасів *зобов'язаний*:

- знати і дотримуватися заходів безпеки при поводженні з боєприпасами (гранатами);
- за командою керівника стрільб видавати боєприпаси (гранати) черговій зміні (стрільцеві);
- приймати від стрільців невикористані боєприпаси (гранати);
- після закінчення стрільб зібрати гільзи (чеки) та у встановленому порядку провести облік одержаних, використаних і зданих боєприпасів.

8. **Стрілець** – поліцейський, який допущений керівником стрільб до виконання вправи зі стрільби (кидання ручної гранати) та перетнув лінію вихідного рубежу. Група поліцейських з двох і більше стрільців утворюють чергову зміну.

Стрілець *зобов'язаний*:

- знати і дотримуватися заходів безпеки при поводженні зі зброєю;
- перед виконанням вправи зі стрільби (нормативу з вогневої підготовки) засвоїти умови та порядок їх виконання;
- чітко та своєчасно виконувати команди, поставлені керівником стрільб та доповідати йому в установленому порядку;
- постійно вдосконалювати власний рівень вогневої підготовленості;
- у випадку неповного використання боєприпасів (запалів, гранат, пострілів) здати їх роздавачу боєприпасів;
- у випадку виникнення затримки при стрільбі припинити ведення вогню, не змінюючи положення зброї, увімкнути запобіжник (за можливості), підняти до гори вільну руку (при виконанні вправи, яка передбачає обмежену видимість, крім підняття вільної руки), доповісти голосом: «Затримка!» або «Проблема!»).

9. **Медичний працівник** – лікар або фельдшер (медична сестра) закладу охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України або державного (комунального) закладу охорони здоров'я (за згодою), укомплектований відповідним табельним оснащенням.

Медичний працівник *зобов'язаний*:

- доповісти керівнику стрільб про готовність до надання необхідної медичної допомоги;
- знати розміщення приміщень у тирі (схему розміщення стрільбища, полігону);
- перебувати в безпечному місці поблизу керівника стрільб, бути готовим виконувати свої обов'язки за його наказом;
- у випадку травмування чи поранення когось із учасників стрільб, після команди керівника стрільб про припинення вогню, прибути на місце події та вжити заходів щодо надання необхідної медичної допомоги.

10. За необхідності до організації та проведення стрільб можуть залучатися інші учасники.

11. Під час проведення стрільб усі їх учасники безпосередньо підпорядковуються керівнику стрільб та своєчасно виконують його накази.

12. Забороняється призначати керівниками стрільб та роздавачами боєприпасів осіб, відповідальних за облік та зберігання озброєння в органах (підрозділах), установах поліції (у тому числі начальника служби озброєння, завідуючого складом, штатного чергового).

IV. Організаційна складова навчально-тренувальних стрільб

1. У день проведення стрільб поліцейські прибувають до тир (стрільбища) не пізніше, ніж за 20 хвилин до їх початку. Цей час використовується для підготовки зброї та боєприпасів до стрільби, перевірки знань поліцейськими заходів безпеки при поводженні зі зброєю, умов виконання вправ, роботи мішеневого обладнання і засобів зв'язку.

2. Порядок проведення стрільб:

1) після прибуття чергової зміни (стрільця) на стрільбище за командою керівника стрільб на командному пункті підіймається білий прапор (у темну пору доби вмикається світло ліхтаря білого кольору). З виходом зміни на вихідний рубіж і до команди про припинення вогню («Стій! Припинити вогонь!», «Стоп!», «Відбій!») замість білого прапора підіймається червоний (у темну пору доби вмикається ліхтар червоного кольору);

2) перед початком виконання вправи зі стрільби керівник стрільб на вихідному рубежі перевіряє готовність чергової зміни (стрільця) до її виконання, після чого дає наказ роздавачу боєприпасів видати черговій зміні (стрільцю) боєприпаси;

3) стрілець, який одержав боєприпаси, оглядає їх, доповідає керівнику стрільб, наприклад: «Капітан поліції Іваненко три бойові патрони одержав та оглянув їх!». При наявності зауважень до цілісності та якості боєприпасів стрілець повинен доповісти про них керівнику стрільб, який уживає заходів щодо їх заміни;

4) за командою керівника стрільб: «Спорядити магазин!» чергова зміна (стрілець) самостійно споряджає магазин (магазини) та приєднує його до зброї (кишені для запасного магазину кобури, підсумку, розвантажувального жилету);

5) керівник стрільб, переконавшись у готовності до стрільби, визначає кожному стрільцю його ціль (номер мішені) та подає одну з наступних команд: «На рубіж відкриття вогню кроком (бігом) руш!», «До бою!», «Приготуватися!», що одночасно є наказом для переміщення чергової зміни (стрільця) на рубіж відкриття вогню;

6) перемістившись на рубіж відкриття вогню, чергова зміна (стрілець) приймає положення для стрільби, одягає захисні окуляри і навушники та, зайнявши вихідне положення для виконання вправи доповідає про свою готовність, наприклад: «Капітан поліції Іваненко до стрільби готовий!»;

7) виключно за командою керівника стрільб: «Вогонь!» («Старт!») або сигналом звукового таймеру чергова зміна (стрілець) розпочинає виконання вправи зі стрільби, після завершення виконання якої доповідає, наприклад: «Капітан

поліції Іваненко стрільбу закінчив!», після чого, по команді: «Зброю до огляду!» забезпечує огляд зброї керівником стрільб;

8) після огляду зброї керівник стрільб подає команду: «Оглянуто!», після чого – «Відбій!» і за необхідності веде чергову зміну (стрільця) для огляду мішеней. Огляд мішеней керівником і стрільцями здійснюється за командою: «Зміна, до мішеней кроком (бігом) руш!». На рубежі огляду мішеней чергова зміна (стрілець) повинна зупинитися, а керівник стрільб – оголосити кожному стрільцю його результати та оцінку;

9) за командою: «Кругом, на вихідний рубіж кроком (бігом) руш!» чергова зміна (стрілець) повертається на свою попередню позицію та далі діє за наказом керівника стрільб.

3. Загальні вимоги до виконання вправ з кидання ручних гранат:

1) перед початком виконання вправи керівник стрільб перевіряє в поліцейського знання заходів безпеки при поводженні з гранатою, її будови, умов та порядку виконання вправи, що виконується; ставить бойове завдання (за необхідності), оголошує черговість виконання вправи; наказує роздавачу боєприпасів видати гранатні сумки, гранати та запали до них;

2) поліцейський, отримавши гранати та запали, оглядає їх, укладає у сумку для гранат (підсумок) окремо один від одного та за командою керівника стрільб переміщається на вихідний рубіж для виконання вправи;

3) після прибуття на вихідний рубіж керівник стрільб оглядає гранати, запали до них і, переконавшись у готовності поліцейського, визначає йому укриття (якщо це необхідно), напрямок наступу, порядок кидання гранати, наказує замінити білий прапор на червоний (світло ліхтаря білого кольору на червоний) та подає команду, наприклад: «Капітану поліції Іваненко в укритті кроком (бігом) руш!, Підготувати гранату!»;

4) при виконанні вправи наступальними гранатами поліцейський займає укриття, приєднує запал та доповідає, наприклад: «Капітан поліції Іваненко до кидання гранати готовий!»;

5) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Гранатою – вогонь!» або «Вперед!», за якою поліцейський починає її виконання;

6) після закінчення виконання вправи керівник стрільб оглядає ціль і вказує поліцейському на недоліки в діях, потім повертає його на вихідний рубіж, дає наказ замінити червоний прапор на білий (світло ліхтаря білого кольору на червоний). Якщо необхідно продовжити кидання гранат, червоний прапор (світло ліхтаря червоного кольору) на білий не замінюється.

Бойові оборонні гранати кидаються із окопу з місця. Після кидання гранати необхідно негайно опуститися на дно окопу та пригнутися. Не менше ніж через 10 сек. після вибуху гранати керівник стрільб виходить з окопу (укриття), оглядає ціль, а потім проводить аналіз дій поліцейського.

Під час кидання навчально-імітаційних ручних гранат організовується спостереження за місцем падіння гранати, їх збирання та підготовка до повторного кидання. Траншея, по якій кидається граната, обладнується відповідно до встановлених вимог, а її глибина повинна бути не менше 40-50 см.

V. Організаційна складова спортивних стрільб

На період проведення стрільб на кожній вогневій позиції стрільця повинні бути розміщені:

1) столик висотою 0,7-1 м для зброї, боєприпасів та зорової труби (для виконання вправ з пістолета);

2) стілець або табурет для стрільця;

3) мат (підстилка) товщиною 5-50 мм мінімальним розміром 80 x 200 см однаковий для всіх стрільців (для виконання стрільби лежачи та з коліна).

Установки для мішеней і щити повинні бути позначені номерами, які відповідають номерам стрілецьких місць. Номера повинні бути достатньо великими, контрастного кольору, щоб їх було чітко видно на відстані стрільби при звичайних умовах освітлення, незалежно від того виставлені мішені чи ні.

Мішені повинні бути закріплені так, щоб не було видимих коливань, навіть при сильному вітрі. Допускаються будь-які установки для мішеней, які забезпечують необхідний рівень безпеки, точний час експозиції, швидку і точну оцінку пробіи та швидку заміну мішеней.

Стрільбище, лінія мішеней якого обладнана бліндажем, повинно мати телефонний, селекторний або радіозв'язок бліндажа із зоною лінії вогню.

Для стрільби на 25 м у тирах закритого типу мінімальна рекомендована освітленість мішеней 2500 люкс, мінімальна загальна (на лінії вогню) освітленість тира 300 люкс.

Бліндаж на лінії мішеней повинен служити надійним укриттям від куль і бути зручним для роботи в ньому обслуговуючого персоналу.

Під час проведення стрільб у районі стрільбища виставляється оточення для виключення можливості проникнення у вогневу зону людей і тварин.

На стрільбищі (в тирі) повинні бути встановлені щогли для підйому прапорів та ліхтарі з відповідним освітленням:

- червоного кольору (освітлення), що дозволяє ведення вогню;

- білого кольору (освітлення), що забороняє ведення вогню.

Під час проведення спортивних стрільб у тирах і на стрільбищах повинні бути в наявності:

- навіси для укриття від сонця, вітру і дощу для стрільців та інших осіб;

- місця для стрільців, призначені для відпочинку, переодягання, розминки і розміщення зброї, патронів та приладдя;

- приміщення для роботи комісії з визначення результатів стрільб, зберігання мішеней та необхідних матеріалів;

- місця, зручні для контролю зброї і оснащення, їх чищення та ремонту;

- приміщення для надання медичної допомоги.

Для показу напрямку і сили вітру у відкритій зоні між лінією вогню і лінією мішеней повинні бути встановлені вітровказівні прапорці з бавовняної тканини розміром 50 x 400 мм на дистанціях до 50 м і 200 x 750 мм на відстанях понад 50 м. Вони розміщуються максимально наближено до траєкторії польоту кулі, але не повинні перекирвати лінії прицілювання та траєкторії польоту кулі. Прапорці встановлюються на відстанях 1/6 та 2/3 від загальної відстані стрільби, з рівномірністю:

- при стрільбі на 50 м та на 100 м – для кожного другого стрільця;
- при стрільбі на 200 м та на 300 м – для кожного четвертого стрільця.

Використання стрільцями власних прапорців заборонено.

Для виконання вправи з дуельної стрільби на місцевості вибирається рівна ділянка 100 x 20 м, яка дозволяє вести стрільбу на відстані 50 м. Ділянка повинна мати кулеуловлюючий вал або інші пристрої, які повинні перешкоджати вильоту куль за її межі. Крім того, дозволяється використовувати стаціонарні тири і стрільбища.

Лінія вогню визначається на стрілецькій позиції завширшки 1,5 м. Глибина зони лінії вогню – 3 м. Межі зон позначаються прапорцями та лініями. Поверхня вогневої позиції повинна бути рівною. На відстані 50 м від лінії вогню визначається лінія старту, яка наноситься суцільною лінією завширшки 5 см. Від лінії старту до лінії вогню розмічають сектори для кожної команди (стрільця), а в секторах – доріжки завширшки 1,5 м для стрільців. Нумерація доріжок ведеться зліва направо за напрямком стрільби в кожному секторі окремо.

Вимоги до встановлення та обладнання мішеней:

1) мішені для стрільби виготовляються не з глянцевого матеріалу та встановлюються на однаковій (+/- 1 см) для усіх стрільців висоті відносно рівня лінії вогню, а саме:

- у вправах МГС-1, дуельна стрільба – 0,75 +/- 0,5 м до центру мішені;
- у вправах АК-1, АК-3, СГ-3 (100 м, 200 м) – 1 +/- 2,5 м до центру мішені;
- у вправах ПМ-1, ПМ-2, ПМ-3, ПМ-4 (для першої серії стрільби), ПМ-7, ПМ-8 – 1,4 +/- 0,1 м до центру мішені;
- у вправах СГ-1, СГ-2, СГ-3 (300 м), СГ-5 – 3 +/- 4 м до центру мішені;
- у вправах АК-2, АК-4, ПМ-5, ПМ-6 і ПМ-4 (для другої серії стрільби) – 20-30 см до нижнього краю мішені;
- у вправах ПМ-4, ПМ-5, ПМ-7 інтервал – 75 +/- 1 см між центрами мішеней;

2) центри мішеней повинні бути навпроти відповідних стрілецьких місць;

3) горизонтальне відхилення від перпендикулярного до лінії вогню напрямку не повинно перевищувати 2% відстані стрільби;

4) час, упродовж якого мішень з'являється (повертається), не повинен перевищувати 0,3 сек.;

5) час показу мішеней, що з'являються (повертаються), повинен відповідати умовам виконання вправ з допуском до + 0,2 сек., що повинно регулярно перевірятись до та під час стрільб. Вимірювання часу розпочинається, коли мішень починає з'являтися (повертатися) і припиняється, коли починається її зворотний рух. Якщо використовується електронна установка для мішеней, замість повороту мішені «на лице» сигналом для виконання пострілу є вмикання зеленого світла на визначений умовами виконання вправи час;

6) у дуельній стрільбі лінія мішеней обладнується пристроями з круглими мішенями діаметром 11 см, які падають або руйнуються при влученні в них.

VI. Поводження зі зброєю під час проведення стрільб

1. При виконанні вправи зі стрільби (кидання ручної гранати) на рубежі відкриття вогню стрілець повинен зайняти положення для її виконання, зброя при цьому повинна перебувати у відповідному вихідному положенні.

2. **Положення для стрільби** – положення, яке займає стрілець для виконання пострілу (кидання ручної гранати).

При виконанні вправ зі стрільби вогонь ведеться:

- у статичному положенні – вправа відпрацьовується стоячи, з коліна, у присіді, лежачи тощо;
- у динамічному положенні – вправа відпрацьовується з короткими зупинками (пересуваючись стрілець приймає статичне положення для виконання пострілу (серії пострілів) або в безперервному русі (постріли виконуються без зупинки у просуванні).

3. **Вихідне положення** – положення, у якому знаходиться стрілець та зброя в момент прийняття рішення про приведення її у готовність чи застосування (під час навчально-тренувальних стрільб – у момент отримання команди керівника стрільби: «Вогонь!» («Старт!», звукового сигналу), або при досягненні рубежу відкриття вогню у вправах з доданням певної дистанції).

Види вихідного положення:

«Зброя в кобурі» – пістолет зафіксований у кобурі, всі патрони в магазині, запобіжник увімкнений;

«Заряджена зброя в кобурі» – пістолет зафіксований у кобурі, один патрон у патроннику, решта – у магазині, запобіжник увімкнений;

«Позиція очікування» – пістолет у руках (руці) стрільця (одноручний або дворучний хват), ствол спрямований під кутом 45-60 градусів вгору або вниз у напрямку лінії мішеней, запобіжник увімкнено або вимкнено (залежно від умов вправи). Позиція може прийматись у положенні для стрільби стоячи, з коліна, у присіді, лежачи;

«Позиція готовності» – пістолет у руках (руці) поліцейського (одноручний або дворучний хват) біля тулуба, на рівні сонячного сплетіння (автоматична зброя ременем на шиї, утримується двома руками зі зведеними донизу та притиснутими до тулуба ліктями, приклад впирається у плече), ствол спрямований під кутом донизу в напрямку лінії мішеней. Вказівний палець руки, що тримає зброю за пістолетну рукоятку знаходиться на запобіжній скобі або вздовж затвору (ствольний коробці – для автоматичної зброї). Позиція може прийматись у положенні для стрільби стоячи, з коліна, у присіді.

«Зброя на плечі» – помпова рушниця, споряджена трьома патронами, перебуває в положенні «на плечі», запобіжник увімкнений.

4. Приведення зброї в готовність передбачає:

- направлення стрільцем ствола зброї в напрямку цілі, вимкнення запобіжника та досилання патрона до патронника (вихідні положення «Зброя в кобурі», «Позиція очікування»);
- направлення стрільцем ствола зброї в напрямку цілі, вимкнення запобіжника та поставлення курка на бойовий звід (вихідне положення «Заряджена зброя в кобурі»).

VII. Поводження зі зброєю в екстремальних умовах

1. Основні правила поведінки зі зброєю в екстремальних умовах:

- 1) при утриманні зброї вказівний палець постійно знаходиться на запобіжній скобі вздовж затвору (ствольній коробці – для автоматичної зброї);
 - 2) перед відкриттям вогню, стрілець діє відповідно до чітко визначеного алгоритму (візуально оцінює мішень, яку необхідно вразити, виносить зброю вперед на рівень очей для прицілювання, голосно подає команду: «Ціль!», опускає палець зі спускової скоби (корпусу затвора) на спусковий гачок та відкриває вогонь);
 - 3) перед поміщенням пістолета до кобури курок необхідно зняти з бойового зводу та перевести його в переднє положення;
 - 4) перший постріл з пістолета виконується самозводом;
 - 5) при стрільбі на дистанціях до 30 метрів при виникненні будь-якої затримки з автоматичною зброєю стрілець миттєво переходить на допоміжну (короткоствольну) зброю;
 - 6) усі дії, пов'язані з усуненням затримок та заміною магазинів зброї (після візуальної перевірки зброї і оцінки причин), проводяться без зупинки спостереження за зоною ведення вогню та відпрацьовуються в тактичних рукавицях як правою, так і лівою руками;
 - 7) магазини в підсумках повинні знаходитися в положенні «подавачем донизу».
2. Порядок усунення затримки на пістолеті із затвором у передньому положенні в екстремальних умовах:
- 1) пістолет виноситься стрільцем на лінію очей у напрямку цілі;
 - 2) підтримуючою рукою наноситься різкий удар знизу по магазину в основі рукоятці;
 - 3) зброя повертається правою площиною доверху, затвор за задню ребристу частину відводиться назад, а правою (лівою) рукою пістолет різко повертається у вихідне положення. Тобто, стрілець наносить удар по магазину, викидає несправний патрон або гільзу (досилає патрон у патронник) та займає позицію готовності до стрільби.
- Причинами затримки при стрільбі, в якій затвор пістолета залишається в передньому положенні, може бути неподаний патрон у патронник, осічка, невикидання гільзи з патронника тощо.
3. Візуальна перевірка зброї передбачає огляд зброї стрільцем на предмет виявлення можливої несправності при подальшому продовженні стрільби. Вона проводиться миттєво, після враження цілі. При цьому зброя розвертається навколо осі каналу ствола проти часової стрілки правою площиною доверху для більш зручного огляду положення затвору та вікна екстракції гільз (затворної рами та патронника для автомата).

VIII. Загальні вимоги до виконання вправ зі стрільби та кидання ручних гранат

1. Дії при виконанні вправ зі стрільби з пістолета:

- 1) за командою **«Спорядити магазин!»**, якщо пістолет знаходиться в кобурі, стрілець (не виймаючи зброю повністю) повинен від'єднати магазин, спорядити його патронами та самостійно приєднати до основи рукоятки. Якщо ж пістолет і магазин до нього окремо один від одного знаходяться на стійці для стрільби, то стрілець повинен спорядити магазин патронами та утримувати його в руці;
- 2) за командою **«Заряджай!»**, якщо пістолет знаходиться в кобурі, стрілець повинен вийняти його, направити стволом у напрямку лінії мішеней, вимкнути запобіжник, дослати патрон до патронника, увімкнути запобіжник та доповісти про готовність. Перебуваючи у вихідному положенні «Заряджена зброя в кобурі», стрілець повинен вийняти пістолет, направити його стволом у напрямку лінії мішеней, вимкнути запобіжник, дослати патрон до патронника, увімкнути запобіжник, сховати його до кобури та доповісти про готовність. Якщо ж пістолет знаходиться на стійці для стрільби, то стрілець повинен взяти його вільною рукою, направити стволом у напрямку лінії мішеней, приєднати магазин до основи рукоятки, вимкнути запобіжник, дослати патрон до патронника, увімкнути запобіжник та доповісти про готовність;
- 3) за командою **«Приготуватись!»**, перебуваючи у вихідних положеннях «Зброя в кобурі», «Позиція очікування», стрілець повинен обрати відповідне положення для стрільби та доповісти про готовність;
- 4) за командою **«Вогонь!»**:
 - перебуваючи у вихідному положенні «Позиція очікування», стрілець повинен спрямувати ствол у напрямку лінії мішеней, вимкнути запобіжник (за необхідності), поставити курок на бойовий звід та виконати, визначену умовами виконання вправи, кількість пострілів;
 - перебуваючи у вихідному положенні «Заряджена зброя в кобурі», стрілець повинен вийняти пістолет з кобури, направити його стволом у напрямку лінії мішеней, вимкнути запобіжник, поставити курок на бойовий звід та виконати, визначену умовами виконання вправи, кількість пострілів;

- перебуваючи у вихідному положенні «Зброя в кобури», стрілець повинен вийняти пістолет з кобури, направити його стволом у напрямку лінії мішеней, вимкнути запобіжник, дослати патрон до патронника та виконати, визначену умовами виконання вправи, кількість пострілів;

5) за командою **«Зброю до огляду!»** стрілець повинен від'єднати магазин від основи рукоятки (не змінюючи напрямку ствола), покласти його під великий палець руки, яка утримує зброю, попереду запобіжника так, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище, ніж затвор, та забезпечити огляд керівником стрільб відсутності патрона в патроннику і магазині. Якщо при виконанні вправи було задіяно більше одного магазину, то стрілець надає до огляду всі використані магазини;

6) за командою **«Оглянуто!»** стрілець повинен, спрямовуючи зброю в напрямку лінії мішеней, зняти затвор із затворної затримки, спустити курок з бойового зводу, натиснувши на спусковий гачок, увімкнути запобіжник, приєднати магазин до основи рукоятки пістолета і сховати зброю до кобури (покласти на стійку для стрільби).

У випадку, якщо було перевищено час, відведений на виконання вправи, або керівник стрільб подав команду «Сій! Припинити вогонь!» («Стоп!») і, як наслідок, залишилися невикористані патрони, стрілець повинен увімкнути запобіжник. Після команди **«Розряджай!»** – від'єднати магазин від основи рукоятки (не змінюючи напрямку ствола), вимкнути запобіжник, відвести затвор у заднє крайнє положення та вилучити патрон з патронника, спустити курок з бойового зводу, натиснувши на спусковий гачок, увімкнути запобіжник, покласти зброю до кобури (на стійку запобіжником догори), вийняти патрони з магазину та приєднати його до зброї, підібрати вилучений патрон (при його наявності).

Крім того, поліцейські при виконанні вправ третьої категорії можуть проводити тактичну та бойову заміну магазину пістолета.

Під час тактичної заміни магазину стрілець мізинцем, безіменним та середнім пальцями вільної руки дістає з підсумку запасний магазин та, утримуючи його, натискає великим пальцем руки, що утримує зброю, кнопку фіксатора магазину (при використанні пістолета Макарова або автоматичного пістолета Стечкіна – натискає великим пальцем вільної руки заціпку магазину в основі рукоятки пістолета); водночас за допомогою другої фаланги вказівного та великого пальців вільної руки витягує магазин з рукоятки пістолета і поворотом кисті вільної руки навколо себе замінює його на запасний, після цього стрілець досилає патрон до патронника (вільною рукою знімає затвор з затворної затримки), витягнутий магазин після візуальної оцінки вставляє в підсумок або скидає в спеціальну сумку для незаповнених магазинів.

Під час бойової заміни магазину стрілець, рукою, яка утримує зброю, робить різкий напівоберт за часовою стрілкою з одночасним натисканням кнопки фіксатора магазину в основі рукоятки пістолета великим пальцем з метою його викидання; водночас вільною рукою дістає запасний магазин з підсумка та вставляє в основу рукоятки пістолета (при використанні пістолета Макарова або автоматичного пістолета Стечкіна – вільною рукою дістає запасний магазин та, утримуючи його в руці, натискає великим пальцем вільної руки на заціпку магазину в основі рукоятки пістолета, за допомогою другої фаланги вказівного та великого пальців вільної руки витягує магазин з рукоятки пістолета і заміняє на запасний магазин); після заміни магазину стрілець досилає патрон до патронника (вільною рукою знімає затвор з затворної затримки).

2. Дії при виконанні вправ зі стрільби зі штурмової і снайперської гвинтівки, автомата та кулемета:

1) за командою **«Спорядити магазин!»** стрілець повинен самостійно спорядити магазин (магазини) патронами та утримувати його в руці (запасні – покласти до підсумка для магазинів чи розвантажувального жилету);

2) за командою **«Заряджай!»** стрілець повинен приєднати до зброї споряджений магазин, вимкнути запобіжник (перемістити перевідник у відповіднє положення), дослати патрон до патронника, увімкнути запобіжник (якщо не передбачається негайного відкриття вогню або не надійшло команди «Вогонь!») та доповісти про готовність;

3) за командою **«Вогонь!»** стрілець повинен вимкнути запобіжник (перемістити перевідник у відповіднє положення), виконати, визначену умовами виконання вправи, кількість пострілів та увімкнути запобіжник. Після команди «Вогонь!», при необхідності переміщення зі зброєю в руках, стрілець повинен увімкнути запобіжник (якщо інше не передбачено умовами виконання вправи);

4) за командою **«Зброю до огляду!»**, якщо стрільба велась у положенні лежачи, стрілець повинен від'єднати магазин і покласти його біля зброї (подавачем до себе), вимкнути запобіжник (перемістити перевідник у відповіднє положення), відвести затворну раму в заднє крайнє положення і, розвернувши зброю запобіжником догори (вздовж осі ствола) та утримуючи її, забезпечити огляд керівником стрільб відсутності патрона в патроннику і магазині. Якщо ж стрільба велась в положенні стоячи, стрілець повинен, утримуючи зброю за цівку, вільною рукою від'єднати магазин і перекласти його в руку, яка утримує зброю (притиснути до цівки подавачем догори, а випуклою частиною від себе), так, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище, ніж верхній зріз кришки ствольної коробки, вимкнути запобіжник (перемістити перевідник у відповіднє положення), відвести вільною рукою затворну раму в заднє крайнє положення і, розвернувши зброю запобіжником догори (вздовж осі ствола) та утримуючи її, забезпечити огляд керівником стрільб відсутності патрона в патроннику і магазині.

Якщо при виконанні вправи було задіяно більше одного магазину, то стрілець надає до огляду всі використані магазини;

5) за командою **«Оглянуто!»** стрілець повинен відпустити затворну раму, здійснити спуск курка, увімкнути запобіжник (перемістити перевідник вогню у відповіднє положення), прибрати магазин (магазини) в підсумок чи розвантажувальний жилет, поставити зброю в положення «на ремінь» (взяти кулемет до ноги).

У випадку, якщо було перевищено час, відведений на виконання вправи і, як наслідок, залишилися невикористані патрони, стрілець повинен увімкнути запобіжник;

б) після команди «**Розряджай!**» стрілець повинен, не змінюючи напрямку ствола, від'єднати магазин від ствольної коробки і покласти його на стійку для стрільби (до підсумку, розвантажувального жилету), вимкнути запобіжник, відвести затворну раму в заднє крайнє положення та вилучити патрон з патронника, здійснити спуск курка з бойового зводу, увімкнути запобіжник, покласти зброю положення «на ремінь» (на стійку), вийняти патрони з магазину та приєднати його до зброї, підібрати вилучений патрон (при його наявності).

Крім того, поліцейські при виконанні вправ третьої категорії можуть проводити тактичну та бойову заміну магазину автомата (АК-74, АКС-74У та їх модифікацій).

Під час тактичної заміни магазину стрілець вільною рукою, що утримує зброю за цівку, дістає з підсумку запасний магазин та прикладає його до автомата верхнім зрізом магазину на рівні кришки ствольної коробки; охопивши два магазини разом, від'єднує (за допомогою великого пальця вільної руки) той, що знаходиться в автоматі, приєднує запасний та заряджає зброю (вільною рукою, що тримає замінений магазин відводить затворну раму в крайнє заднє положення та відпускає її); після візуальної оцінки вставляє порожній магазин у підсумок або скидає в спеціальну сумку для незаповнених магазинів.

Під час бойової заміни магазину стрілець вільною рукою, що утримує зброю за цівку, дістає з підсумку запасний магазин та його верхнім кінцем поступовим рухом натискає на фіксатор магазину в основі ствольної коробки, чим від'єднує та скидає донизу магазин, що потребує заміни; після приєднання запасного магазину стрілець досилає патрон до патронника (вільною рукою через низ або верх автомата відводить затворну раму в крайнє заднє положення та відпускає його).

3. Дії при виконанні вправ зі стрільби із підствольного гранатомета:

1) за командою «**Заряджай!**» стрілець повинен увімкнути запобіжник, взяти зброю за рукоятку автомата в напрямку цілі, вільною рукою вийняти із підсумка (розвантажувального жилету) постріли, вставити постріл хвостовою частиною до ствола гранатомета, поєднавши виступи на пострілі з нарізами каналу ствола, перемістити постріл до упору в казенник, переконавшись в тому, що гранатомет знаходиться на запобіжнику, та доповісти про готовність до стрільби;

2) за командою «**Вогонь!**» стрілець повинен вимкнути запобіжник гранатомета та виконати визначену умовами виконання вправи кількість прицільних пострілів;

3) після завершення стрільби стрілець повинен поставити гранатомет на запобіжник та доповісти про закінчення виконання вправи.

Якщо команда про припинення вогню поступила коли гранатомет був заряджений, то після поставлення його на запобіжник, стрілець повинен доповісти керівнику стрільб: «Гранатомет заряджений!». У цьому випадку останнім подається команда «**Розряджай!**», за якою стрілець повинен переконавшись в тому, що гранатомет знаходиться на запобіжнику, взяти автомат за ствольну коробку між магазином та рукояткою гранатомета (при цьому ствол повинен перебувати під кутом 45 градусів), вільною рукою взяти гранатомет знизу за корпус ударно-спускового механізму (при цьому великим пальцем руки перемістити екстрактор вперед), обхопити частину дульного зрізу ствола гранатомета (опустивши при цьому ствол донизу), вилучити постріл із каналу ствола, помістивши його до підсумку, та передати роздавачу боєприпасів.

4. Дії при виконанні вправ зі стрільби із ручного протитанкового гранатомета:

1) за командою «**Підготувати постріли до стрільби!**» стрілець повинен вийняти з підсумка гранату та оглянути її; вийняти з підсумка пенал із зарядом, від'єднати заряд від пенала, відкрутити з дна гранати запобіжну кришку, приєднати заряд із гранатою до межі (без зайвих зусиль). Стрільба гранатами з неповністю приєднаним зарядом категорично заборонена;

2) за командою «**Заряджай!**» стрілець повинен перевірити, чи не зведений курок, поставити гранатомет на запобіжник; взяти постріл у вільну руку за реактивний двигун і разом з порохом зарядом помістити його до дульної частини ствола таким чином, щоб фіксатор гранати пройшов у отвір на дульній частині ствола до межі;

3) за командою «**Вогонь!**» стрілець повинен поставити курок на бойовий звід, вимкнути запобіжник та виконати, визначену умовами виконання вправи, кількість прицільних пострілів;

4) після завершення стрільби стрілець повинен поставити гранатомет на запобіжник та доповісти про закінчення виконання вправи.

Якщо команда про припинення вогню поступила коли гранатомет був заряджений, то після поставлення його на запобіжник, стрілець повинен доповісти керівнику стрільб: «Гранатомет заряджений!». У цьому випадку останнім подається команда «**Розряджай!**», за якою стрілець повинен, не вимикаючи запобіжник, від'єднати постріл від ствола і покласти його на підсумок, вимкнути запобіжник, якщо курок був зведений, то необхідно його спустити.

5. Дії при виконанні вправ з кидання ручних гранат:

1) за командою «**Підготувати гранати!**» поліцейський повинен вийняти гранату з гранатної сумки, відкрутити пробку з трубки корпусу гранати, на її місце вкрутити до упору запал та доповісти про готовність до кидання;

2) за командою «**Гранатою – вогонь!**» або «**По траншеї гранатами – вогонь!**», поліцейський повинен взяти гранату в руку і пальцями міцно притиснути спусковий важіль до корпусу гранати; продовжуючи міцно притискати спусковий важіль, другою рукою стиснути (випрямити) кінці запобіжної чеки і висмикнути її пальцем (за кільце) із запалу; розмахнутися і метнути гранату в ціль;

3) після кидання оборонної гранати необхідно сховатися за укриття. Зброя при цьому повинна знаходитися в положенні, що забезпечує негайну підготовку до дії (у лівій руці (для правші), у положенні «на грудях», на бруствері окопу тощо).

Якщо гранату не кинули, а із запалу запобіжна чека не висмикнулася, то поліцейський по команді «**Розрядити гранату!**» повинен:

- викрутити запал, замотати його в ганчірку чи папір і покласти в гранатну сумку;

- вкрутити пробку в трубку корпусу гранати та покласти розряджену гранату до сумки.

IX. Загальні вимоги до виконання спортивних стрілецьких вправ

1. При виконанні вправи стрілець повинен перебувати на відведеній йому вогневій позиції без торкання до будь-яких предметів та розташовуватися перед лінією вогню (лицем до лінії мішеней) у відповідному положенні для стрільби.

2. Положенням для виконання вправ з пістолета є положення стоячи – при якому стрілець стоїть обома ступнями повністю на своєму стрілецькому місці, ні на що не спираючись. Пістолет повинен утримуватись однією рукою (крім вправи ПМ-7 та ПМ-4 у видах спортивних багатоборств) і постріл повинен виконуватись тією ж рукою. У положенні для стрільби повинно бути чітко видно, що кисть руки вільна і не доторкається ні до яких предметів. Заборонено закріплювати зап'ястя руки, яка утримує зброю, та використовувати будь-які пристрої, які могли б служити опорою для пістолета і утримуючої його руки.

3. Види положення для виконання вправ з гвинтівки або автомата:

1) *лежачи* – при якому стрілець розташовується на стрілецькому місці головою в сторону мішені. При стрільбі без упору зброю може утримуватись тільки двома руками і одним плечем. Під час прицілювання щока стрільця може опиратись на приклад. Зброю може підтримуватись ременем і не повинна доторкатись або опиратись ні на які інші предмети, у тому числі підстилку. Передпліччя руки і рукав над ліктем повинні чітко відділятися від поверхні стрілецького місця;

2) з *коліна* – при якому стрілець може торкатись поверхні стрілецького місця носком і коліном одної ноги та ступнею іншої. Зброю може утримуватись тільки двома руками і одним плечем. Під час прицілювання щока стрільця може опиратись на приклад. Лікоть повинен опиратись на відповідне йому коліно, при цьому точка опори не повинна бути більш ніж на 100 мм попереду або на 150 мм позаду коліна. Зброю може утримуватись ременем і не повинна доторкатись або опиратись на будь-які інші предмети. Може використовуватись підгомільник (валик), але в будь-якому випадку ні стегна, ні сідниці стрільця не повинні торкатись поверхні стрілецької позиції (підстилки);

3) *стоячи* – при якому стрілець повинен стояти вільно обома ногами на стрілецькому місці без будь-якої додаткової опори. Зброю може утримуватись двома руками і плечем (верхньою правою (лівою) частиною грудей) або верхньою частиною руки близько до плеча, щокою і верхньою правою (лівою) частиною грудей. Під час прицілювання щока стрільця може опиратись на приклад. Верхня частина і лікоть руки можуть опиратись на корпус стрільця або на підсумок для магазинів.

4. Серії спортивних стрілецьких вправ виконуються роздільно. У перервах між серіями проводиться заміна мішеней або показ влучень та оголошення результату, з подальшим заклеюванням пробойн. При виконанні однієї серії з 10 пострілів у дві мішені (вправи ПМ-1, ПМ-2, ПМ-3, ПМ-8 та інші) установлений час ділиться, надається час для заміни мішеней або заклеювання пробойн і перед продовженням серії дається час на приготування (1 хвилина).

У момент пострілу дульний зріз зброї повинен знаходитися попереду лінії вогню.

Після виклику зміни на лінію вогню стрільцям відводиться час для підготовки:

- до виконання вправи – 3 хв.;

- після перерви, між серіями – 1 хв.

У цей час мішені повинні бути підняті (виставлені) для огляду.

Під час підготовки до виконання вправи (після команди «Приготуватися!») і до команди «Заряджай!» або «Вогонь!» («Старт!») дозволяється (із дотриманням заходів безпеки при поводженні зі зброєю та боеприпасами) на лінії вогню:

- виймати зброю з кобури (чохла);

- готувати зброю до стрільби;

- прицілюватись без патрона та проводити спуски курка, імітуючи виконання вправи.

До команди «Приготуватися!» стрільцям дозволяється перебувати на лінію вогню зі спорядженими для виконання вправи магазинами (крім вправи АК-2), не приєднуючи їх до зброї.

5. При виконанні спортивних стрілецьких вправ з автомата або гвинтівки:

1) дозволяється використовувати парні (однакові) рукавиці форменого типу (п'ятипалі, однотонного чорного, коричневого або темно-сірого кольору з однаково закритими пальцями, без зовнішніх накладок) з еластичного матеріалу, загальна товщина кожної з яких при вимірюванні лицевої і тильної частини разом поза межами швів та складок не перевищує 12 мм (при стисканні із зусиллям 5 кг). Рукавиця не повинна заходити на руку далі як на 50 мм за центр променевоzap'ястного суглоба, відповідно до зразка, передбаченого додатком 3 до цього Курсу стрільб. Біля зап'ястя рукавиця повинна бути вільною для зручності при вдяганні, будь-які зав'язки заборонені;

2) забороняється користуватися лунками для ліктів, торкатись магазином чи іншими частинами зброї до землі чи будь-яких предметів (за винятком вправ СГ-3, СГ-5);

3) при стрільбі з будь-якого положення дозволяється використовувати ремінь зброї (при цьому дозволяється використання на ремені фіксатора від послаблення), не відстібаючи його з обох сторін від зброї;

4) рукоятка зброї та рука, яка її утримує не повинні торкатись іншої руки чи рукава;

5) дозволяється додатково забезпечувати ущільнення отвору кришки ствольної коробки автомата;

6) при стрільбі з коліна (за винятком вправ АК-2, АК-4) дозволяється використовувати підгомільник (валик) завдовжки до 250 мм та діаметром до 180 мм з еластичного матеріалу без каркасу, який надає форму;

7) допускається використання під час стрільби на поясному ремені підсумка з магазинами, яким комплектується зброя, що використовується;

8) стрільцям, які закінчили стрільбу раніше встановленого часу, забороняється до подання загальної команди про закінчення стрільби з цього положення (серії) готуватися до наступного, заважати іншим стрільцям.

Х. Умови і порядок виконання вправ зі стрільби та кидання ручних гранат

№ з/п	Призначення вправи	Відстань до цілі (м)	Ціль	Кількість боєприпасів (шт.)
ПЕРША КАТЕГОРІЯ ВПРАВ				
ПІДГОТОВЧА ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА				
1	Відпрацювання імітаційного ведення вогню з діставанням зброї з кобури, приведенням її у готовність та виконанням пострілу (пострілів)	-	-	-
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА				
2	Прищеплення початкових навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час	10	Мішень № 1, № 2, № 3, № 3-а або № 3-б (за вибором керівника стрільб)	5
3	Прищеплення початкових навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час	15	Мішень № 2	5
4	Прищеплення початкових навичок прицільної стрільби по нерухомій цілі в необмежений час	15	Мішень № 2	3
5	Прищеплення початкових навичок стрільби по нерухомій цілі в обмежений час	7-10	Мішень № 3	3
6	Прищеплення початкових навичок стрільби стоячи, з коліна, та лежачи – по нерухомій цілі в необмежений час	10-15	Мішень № 1, № 3, № 3-а або № 3-б (за вибором керівника стрільб)	6
7	Прищеплення початкових навичок стрільби в умовах недостатнього освітлення по нерухомій цілі в необмежений час	10-15	Мішень № 1, № 3, № 3-а або № 3-б (за вибором керівника стрільб)	3
ДРУГА КАТЕГОРІЯ ВПРАВ				
ПІДГОТОВЧА ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА				
8	Відпрацювання імітаційного ведення вогню зі зміною положення для стрільби та заміною магазину	-	-	-
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА				
Індивідуальні				
9	Навчання стрільби по нерухомій цілі в обмежений час	10-15	Мішень № 1	3
10	Навчання прицільної стрільби по нерухомій цілі в необмежений час	25	Мішень № 2	5
11	Навчання стрільби після фізичного навантаження по нерухомій цілі в обмежений час	25, 15, 10	Мішень № 1, № 2 або № 4 (за вибором керівника стрільб)	6
12	Навчання стрільби після фізичного навантаження (евакуація пораненого) по нерухомій цілі в обмежений час	15	Мішень № 1	3
13	Навчання стрільби з перенесенням вогню в обмежений час	10-15	Мішень № 1, № 3 або № 3-а (за вибором керівника стрільб) (4 шт.)	8
14	Прищеплення навичок ведення вогню із заміною магазину	15	Мішень № 1, № 3 або № 3-а (за вибором керівника стрільб)	4
15	Навчання стрільби по противнику, який захищений бронезилетом	7-10	Мішень № 3 або № 3-а (за вибором керівника стрільб)	3
16	Навчання стрільби з розворотом, перенесенням вогню та із заміною магазину в обмежений час	10-15	Мішень № 1, № 3, № 3-а або № 3-б (за вибором керівника стрільб) (2 шт.)	6
17	Навчання стрільби в умовах недостатнього освітлення з різних положень по нерухомій цілі в необмежений час	15	Мішень № 2 або № 3-б (за вибором керівника стрільб)	4
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗБОРАХ ТА В СПЕЦІАЛЬНО ОБЛАДНАНИХ ТИРАХ (СТРІЛЬБИЩАХ)				
18	Навчання стрільби в умовах нестійкої рівноваги по цілі, що рухається в обмежений час	10-15	Мішень № 5	3

№ з/п	Призначення вправи	Відстань до цілі (м)	Ціль	Кількість боєприпасів (шт.)
19	Відпрацювання навичок ведення вогню, утримання точки прицілювання під час складних пересувань в умовах активного впливу психологічних та фізичних навантажень	7-10	Мішень № 1, № 3, № 3-а або № 3-б (за вибором керівника стрільб)	6
20	Прищеплення навичок ведення вогню із-за укриттів у комплексі з пересуванням між ними та заміною магазину	15	Мішень № 1, № 3, № 3-а або № 3-б (за вибором керівника стрільб)	8
21	Прищеплення навичок ведення вогню із-за укриття типу «Конверт» стоячи, з коліна, та в присіді із заміною магазину	7-10	Мішень № 2 або № 3-б (за вибором керівника стрільб)	5
22	Відпрацювання навичок ведення вогню із-за укриття при пораненні з переміщенням	10	Мішень № 2 або № 3-б (за вибором керівника стрільб) (2 шт.)	4
23	Прищеплення навичок ведення вогню з автомобіля	10	Мішені № 3 або № 3-а (за вибором керівника стрільб) та № 4-а	4
24	Відпрацювання навичок ведення вогню з автомобіля та із-за укриття в комплексі з пересуванням між ними	15, 10	Мішень № 2 або № 3-б (за вибором керівника стрільб) (3 шт.)	6
			Мішень № 6-б або № 6-в (за вибором керівника стрільб) (3 шт.)	3
Групові				
25	Відпрацювання навичок ведення вогню з переміщенням у парі з напарником	15, 10	Мішень № 2 або № 3-б (за вибором керівника стрільб)	8
26	Відпрацювання навичок ведення вогню із-за укриття з вогневою підтримкою напарника	15	Мішень № 2 або № 3-б (за вибором керівника стрільб)	12
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ШТУРМОВОЇ ГВИНТІВКИ (АВТОМАТА)				
27	Навчання стрільбі з місця по нерухомій цілі	100	Мішень № 2	3
28	Навчання стрільбі з місця по цілі, яка з'являється на обмежений час	200	Мішень № 1	12
		100 для короткоствольних автоматів		
ТРЕТЯ КАТЕГОРІЯ ВПРАВ				
ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА				
Індивідуальні				
29	Відпрацювання екстреного усунення затримки на пістолеті із затвором у передньому положенні, без виймання та заміни магазину	-	-	-
30	Відпрацювання екстреного усунення затримок з вийманням та заміною магазину пістолета	-	-	-
Групова				
31	Відпрацювання імітаційного ведення вогню у складі групи під час уявного наступального вогневого бою з голосовою комунікацією	-	-	-
ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ШТУРМОВОЇ ГВИНТІВКИ (АВТОМАТА)				
Індивідуальна				
32	Відпрацювання імітаційного ведення вогню зі зміною зброї, екстреною заміною магазинів та усунення затримок	-	-	-
Групова				
33	Відпрацювання імітаційного ведення вогню у складі групи під час уявного наступального вогневого бою з голосовою комунікацією та зміною зброї	-	-	-
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА				
Індивідуальні				
34	Відпрацювання навичок ведення вогню з коротких	5-7	Мішень № 3-а	3

№ з/п	Призначення вправи	Відстань до цілі (м)	Ціль	Кількість боєприпасів (шт.)
	дистанцій в умовах раптового виникнення безпосередньої загрози життю та здоров'ю поліцейського з одночасним відходом з ймовірної лінії вогню злочинця			
35	Прищеплення навичок ведення вогню з різних положень, уходу з лінії вогню та швидкої заміни магазина	7-10	Мішені № 3-а та № 7-а	6
36	Навчання техніці стрільби із-за укриття з незручних положень з відпрацюванням швидкого перезаряджання	10-15	Мішень № 2 (3 шт.)	6
37	Відпрацювання ведення вогню по цілям в русі без зупинки в умовах вузького простору з екстреною зміною магазина та перенесенням вогню по фронту	10-15	Мішень № 3-а (3 шт.)	6
Групові				
38	Відпрацювання ведення вогню в складі групи під час активного наступального вогневого бою з голосовою комунікацією та екстреною заміною магазинів	10-15	Мішені № 3-а та № 7-а	12
39	Відпрацювання ведення вогню в складі групи із застосуванням кулезахисного щита під час активного наступального вогневого бою з голосовою комунікацією та екстреною заміною магазинів	10-15	Мішень № 3-а або № 2 (за вибором керівника стрільби)	10
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ШТУРМОВОЇ ГВИНТІВКИ (АВТОМАТА)				
Індивідуальні				
40	Відпрацювання індивідуальної техніки стрільби із зміною зброї, екстреною заміною магазинів та усунення затримок при стрільбі	30	Мішень № 3-а	5 шт. до автомата та 3 шт. до пістолета
41	Навчання стрільбі з місця по цілі, яка з'являється на обмежений час, з відходом з лінії вогню	200-350	Мішені № 8, № 9 (по 1 шт.) та № 1 (2 шт.)	20
Групові				
42	Відпрацювання злагодженості дій у складі групи під час активного вогневого контакту в умовах промислових та адміністративних приміщень з голосовою комунікацією екстреною заміною магазинів та усуненням затримок	35-40	Мішень № 3-а	20 шт. до автомата та 12 шт. до пістолета на пару
43	Відпрацювання прийомів та способів ведення вогню по цілям у складі групи під час ведення вогневого контакту на відкритій місцевості	100, 75, 50-15	Мішень № 3-а (2 шт.)	30 шт. до автомата та 10 шт. до пістолета на пару
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ ЗІ СНАЙПЕРСЬКОЇ ГВИНТІВКИ				
44	Навчання стрільбі зі снайперської гвинтівки з оптичним прицілом з місця по нерухомій цілі в обмежений час	300	Мішень № 3-а	3
45	Навчання стрільбі зі снайперської гвинтівки з оптичним прицілом з місця по нерухомій цілі в обмежений час	100	Мішень № 5-а	3
46	Навчання стрільбі зі снайперської гвинтівки з оптичним прицілом з місця по нерухомій цілі в обмежений час	200	Мішень № 7-а	3
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПОМПОВОЇ РУШНИЦІ				
47	Навчання стрільбі з помпової рушниці з перенесенням стрільби по фронту	100	Мішень № 10	3
48	Навчання стрільбі з помпової рушниці з перенесенням стрільби по фронту в обмежений час	50	Мішень № 10	3
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПРОТИТАНКОВОГО ГРАНАТОМЕТА				
49	Стрільба з місця по нерухомій цілі в світлу пору доби (у темну пору доби)	200-300 (100-200)	Мішень № 11	2
50	Навчання стрільбі з місця по цілі, що здійснює фланговий рух	300-350	Мішень № 12	2
ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІДСТВОЛЬНОГО ГРАНАТОМЕТА				
51	Навчання стрільбі з місця по нерухомій цілі в обмежений час	250	Мішень № 8	3

№ з/п	Призначення вправи	Відстань до цілі (м)	Ціль	Кількість боєприпасів (шт.)
ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З КУЛЕМЕТА				
52	Навчання стрільбі з місця по нерухомій цілі в обмежений час	600, 300	Мішені № 12 (1 шт.) та № 4-а (2 шт.)	6, 10
ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З РУЧНОГО КУЛЕМЕТА				
53	Навчання стрільбі з місця по нерухомій цілі в обмежений час	200-250	Мішені № 8, № 9 (по 1 шт.) та № 1 (2 шт.)	20
ВПРАВИ З КИДАННЯ РУЧНИХ ГРАНАТ				
54	Навчання киданню гранати з місця	25	Мішені № 4 (1 шт.) та № 4-а (2 шт.)	1
55	Навчання киданню гранати з ходу	25-40	Мішень № 4 (3 шт.)	1

ПЕРША КАТЕГОРІЯ ВПРАВ

ПІДГОТОВЧА ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА

Вправа перша

Виконання вправи не включається до програми прийняття заліків.

Порядок виконання:

1) стрілець за командою керівника стрільб приймає фронтальне (ноги на ширині плечей) положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення «Зброя в кобурі» (вогнепальна зброя розряджена, без магазина в рукоятці), доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець дістає зброю з кобури, приводить її у готовність, виносить пістолет вперед на рівень очей та імітує ведення вогню, виконуючи постріл «в холосту», у напрямку цілі, після чого проводить візуальну перевірку вогнепальної зброї і знову займає вихідне положення;

3) за командою керівника стрільб виконання вправи стрільцем повторюється заново.

Дії стрільця під час виконання вправи відбуваються по розрахунку. Це спрощує розуміння стрільцем порядку виконання вправи та дає можливість керівнику стрільб контролювати правильність її виконання групою стрільців.

Керівник стрільб може корегувати дії стрільця та на свій розсуд ускладнювати порядок виконання вправи.

Вправа друга

Умови:

1) ціль – грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені або поясна фігура (мішень № 1 або № 3), або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

2) відстань до мішені: 10 м;

3) кількість патронів: 5 шт.;

4) час на виконання вправи: необмежений;

5) вихідне положення: «Позиція очікування»;

6) положення для стрільби: стоячи з двох рук.

Виконання вправи не включається до програми прийняття заліків.

Порядок виконання:

1) за командою: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець виконує п'ять прицільних пострілів.

Вправа третя

Умови:

1) ціль – грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;

2) відстань до мішені: 15 м;

3) кількість патронів: 5 шт.;

4) час на виконання вправи: необмежений;

5) вихідне положення: «Позиція очікування»;

6) положення для стрільби: стоячи з однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

«відмінно»: 5 влучень;

«добре»: 4 влучення;

«задовільно»: 3 влучення;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець виконує п'ять прицільних пострілів.

Вправа четверта

Умови:

- 1) ціль – грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 15 м;
- 3) кількість патронів: 3 шт.;
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) вихідне положення: «Позиція очікування»;
- 6) положення для стрільби: стоячи з однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

- | | |
|-----------------|---|
| «відмінно»: | вибито 25 очок; |
| «добре»: | вибито 21 очко; |
| «задовільно»: | вибито 18 очок; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. |

Порядок виконання:

- 1) за командою: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись в готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець виконує три прицільних постріли.

Вправа п'ята

Умови:

- 1) ціль – поясна фігура (мішень № 3), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 7-10 м;
- 3) кількість патронів: 3 шт.;
- 4) час на виконання вправи: 5 сек.;
- 5) вихідне положення: «Позиція очікування»;
- 6) положення для стрільби: стоячи з двох рук.

Оцінка:

- | | |
|-----------------|---|
| «відмінно»: | 3 влучення; |
| «добре»: | 2 влучення; |
| «задовільно»: | 1 влучення; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. |

Порядок виконання:

- 1) за командою: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець виконує три прицільних постріли, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

На початковому етапі навчання можливе виконання цієї вправи роздільно по одному пострілу за 3 сек.

Вправа шоста

Умови:

- 1) ціль – поясна фігура (мішень № 1 або № 3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 10-15 м;
- 3) кількість патронів: 6 шт.;
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) вихідне положення: «Зброя в кобурі»;
- 6) положення для стрільби: стоячи, з коліна та лежачи на животі з однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

- | | |
|-----------------|---|
| «відмінно»: | 6 влучення; |
| «добре»: | 4 влучення; |
| «задовільно»: | 3 влучення; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. |

Порядок виконання:

- 1) за командою: «Приготуватись!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець приводить зброю в готовність, виносячи її вперед на рівень очей, та виконує два прицільних постріли;
- 3) після цього стрілець виконує ще по два постріли з положень для стрільби з коліна, лежачи на животі.

Вправа сьома

Умови:

- 1) ціль – поясна фігура (мішень № 1 або № 3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 10-15 м;
- 3) кількість патронів: 3 шт.;
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) вихідне положення: «Позиція очікування»;
- 6) положення для стрільби: стоячи з однієї руки.

Оцінка:

- | | |
|-----------------|---|
| «відмінно»: | 3 влучення; |
| «добре»: | 2 влучення; |
| «задовільно»: | 1 влучення; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. |

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність і, утримуючи заряджену зброю у вихідному положенні, вільною рукою виймає із підсумка (кишені) тактичний ліхтарик, вмикає його у напрямку лінії мішеней та доповідає голосом: «Готовий!»;
 - 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, дає наказ вимкнути загальне освітлення тиру, після чого подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець, не змінюючи свого положення та тримаючи увімкнений ліхтарик на значній відстані від зброї (збоку-зверху від лінії прицілювання), виконує три прицільних постріли;
 - 3) після виконання вправи керівник стрільб дає наказ увімкнути загальне освітлення тиру (стрілецької зони).
- 3 метою недопущення втрати орієнтиру та порушень заходів безпеки при поводженні зі зброєю, керівник стрільб повинен тримати в стані готовності власний увімкнений ліхтарик, не покращуючи при цьому освітлення мішеней та не допомагаючи (не заважаючи) своїми діями виконанню вправи.

ДРУГА КАТЕГОРІЯ ВПРАВ

ПІДГОТОВЧА ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА

Вправа восьма

Виконання вправи не включається до програми прийняття заліків.

Порядок виконання:

- 1) стрілець за командою керівника стрільб приймає фронтальне (ноги на ширині плечей) положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення «Зброя в кобурі» (вогнепальна зброя розряджена, магазини без патронів: один в рукоятці пістолета, другий – у підсумку), доповідає голосом: «Готовий!»;
 - 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець дістає зброю з кобури, приводить її у готовність, виносить пістолет вперед на рівень очей та імітує ведення вогню, виконуючи постріл (постріли) «в холосту», у напрямку цілі;
 - 3) після цього, за командою керівника стрільб, стрілець приймає положення для стрільби з коліна, замінює магазин та виконує постріл (постріли) «в холосту» у напрямку цілі;
 - 4) після цього, за командою керівника стрільб, стрілець приймає положення для стрільби в присіді та виконує постріл (постріли) «в холосту» у напрямку цілі;
 - 5) за командою керівника стрільб виконання вправи стрільцем повторюється заново.
- Дії стрільця під час виконання вправи відбуваються по розрахунку. Це спрощує розуміння стрільцем порядку виконання вправи та дає можливість керівнику стрільб контролювати правильність її виконання групою стрільців.
- Керівник стрільб може корегувати дії стрільця та на свій розсуд ускладнювати порядок виконання вправи.

ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА

ІНДИВІДУАЛЬНІ

Вправа дев'ята

Умови:

- 1) ціль – поясна фігура (мішень № 1), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 10-15 м;
- 3) кількість патронів: 3 шт.;
- 4) час на виконання вправи: 7 сек.;
- 5) вихідне положення: «Зброя у кобурі»;
- 6) положення для стрільби: стоячи з однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

- | | |
|-----------------|---|
| «відмінно»: | 3 влучення; |
| «добре»: | 2 влучення; |
| «задовільно»: | 1 влучення; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. |

Порядок виконання:

- 1) за командою: «Приготуватись!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець приводить зброю в готовність та виконує три прицільних постріли, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

На початковому етапі навчання можливе виконання цієї вправи роздільно по одному пострілу за 4 сек.

Вправа десята

Умови:

- 1) ціль – грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 25 м;
- 3) кількість патронів: 5 шт.;
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) вихідне положення: «Позиція очікування»;
- 6) положення для стрільби: стоячи з однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

- | | |
|-----------------|---|
| «відмінно»: | 5 влучень; |
| «добре»: | 3 влучення; |
| «задовільно»: | 2 влучення; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. |

Порядок виконання:

- 1) за командою: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець виконує п'ять прицільних пострілів.

Вправа одинадцята

Умови:

- 1) ціль – поясна фігура (мішень № 1), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, ростова фігура (мішень № 4), що встановлюється на поверхні землі, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 25 м, 15 м, 10 м (лінія старту 50 м);
- 3) кількість патронів: 6 шт.;
- 4) час на виконання вправи: 25 сек.;
- 5) вихідне положення: «Зброя в кобурі»;
- 6) положення для стрільби визначається керівником стрільб для кожного рубежу відкриття вогню: стоячи, з коліна, лежачи з однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

- «відмінно»: 6 влучень (за умови, що вражено усі мішені);
«добре»: 5 влучень (за умови, що вражено усі мішені);
«задовільно»: 3 влучення (за умови, що вражено усі мішені);
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) стрілець за командою керівника стрільб займає вихідне положення на старті. Керівник стрільб визначає і доводить стрільцю положення для стрільби на кожному рубежі відкриття вогню та, перевіривши приготування стрільця, подає команду: «Старт!» (вмикає хронометр);

2) стрілець, долаючи відстань 25 м, переміщається на рубіж відкриття вогню (рухається бігом до 25 метрової позначки), зупиняється, приймає відповідне положення для стрільби, приводить зброю у готовність, виконує два прицільні постріли в мішень № 4 та, продовжуючи рух виконує ще по два прицільні постріли з рубежу 15 м у мішень № 1, з рубежу 10 м у мішень № 2, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Дозволяється починати рух від лінії мішеней і після досягнення 25 метрової позначки розвернутися на 180°.

Вправа дванадцята

Умови:

1) ціль – поясна фігура (мішень № 1), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

- 2) відстань до цілі: 15 м;
3) кількість патронів: 3 шт.;
4) час на виконання вправи: 25 сек.;
5) вихідне положення: «Зброя в кобурі»;
6) положення для стрільби: стоячи з однієї або двох рук (на вибір стрільця);
7) манекен, що імітує поранену людину: розміщується за 5 м до лінії мішеней;
8) укриття: макет фрагменту будівлі, що розміщується на рубежі відкриття вогню (15 м до цілі).

Оцінка:

- «відмінно»: 3 влучення;
«добре»: 2 влучення;
«задовільно»: 1 влучення;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) стрілець за командою керівника стрільб займає вихідне положення на старті (25 м до цілі). Перевіривши приготування стрільця, керівник стрільб подає команду: «Вперед!» (вмикає хронометр);

2) стрілець переміщається бігом до 5 метрової позначки, зупиняється, бере обома руками за верхні кінцівки (або іншим зручним способом) манекен та застосовуючи техніку волочіння рухається разом з ним у безпечну зону (за укриття), після чого приймає положення для стрільби стоячи (не виходячи із-за укриття), приводить зброю в готовність та виконує три прицільних постріли, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Під час виконання пострілів стрільцем, манекен повинен знаходитися в безпечній зоні (за укриттям).

Вправа тринадцята

Умови:

1) ціль – чотири поясних фігури (мішень № 1 або № 3) або поясних фігур з колами (мішень № 3-а), що встановлюються на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;

- 2) відстань до цілі: 10-15 м;
3) кількість патронів: 8 шт.;
4) час на виконання вправи: 10 сек.;
5) вихідне положення: «Позиція очікування» (запобіжник вимкнено);
6) положення для стрільби: стоячи з однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

- «відмінно»: 8 влучень (по 2 влучення у кожен мішень);
«добре»: 7 влучень (за умови, що вражені всі мішені);
«задовільно»: 5 влучень (за умови, що вражені всі мішені);
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) керівник стрільб доводить послідовність враження цілей, після чого подає команду «Заряджай!», за якою стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду «Вогонь!» (вимикає хронометр), за якою стрілець виконує вісім прицільних пострілів (по два постріли у кожен мішень) з перенесенням вогню по чотирьох цілях у послідовності, указаній керівником стрільб, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Вправа чотирнадцята

Умови:

1) ціль – поясна фігура (мішень № 1 або № 3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома.

2) відстань до цілі: 15 м;

3) кількість патронів: 4 шт. (2+2);

4) час виконання вправи: 15 сек.;

5) вихідне положення: «Зброя в кобурі» (один магазин у основі рукоятки пістолета, другий – у кишені для запасного магазину, по два патрони у кожному);

6) положення для стрільби: стоячи, з коліна із однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

«відмінно»: 4 влучення;

«добре»: 3 влучення;

«задовільно»: 2 влучення;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Приготуватись!» стрілець на рубежі відкриття вогню (обличчям до мішені) приймає положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вимикає хронометр), за якою стрілець приводить зброю в готовність і виконує подвійний постріл, після чого переходить у положення для стрільби з коліна, проводить заміну магазину (самостійно) та, не змінюючи свого положення, виконує ще два постріли, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Вправа п'ятнадцята

Умови:

1) ціль – поясна фігура (мішень № 3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

2) відстань до цілі: 7-10 м;

3) кількість патронів: 3 шт.;

4) час на виконання вправи 5 сек.;

5) вихідне положення: «Позиція очікування»;

6) положення для стрільби: стоячи з двох рук.

Оцінка:

«відмінно»: 3 влучення (1 – в голову, 2 – в інші частини);

«добре»: 2 влучення (1 – в голову, 1 – в інші частини);

«задовільно»: 1 влучення в голову;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вимикає хронометр), за якою стрілець виконує три постріли (два – у корпус, третій – із затримкою для прицілювання в голову), упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Вправа шістнадцята

Умови:

- 1) ціль – три поясні фігури (мішень № 1 або № 3) або поясні фігури з колами (мішень № 3-а), або поясні фігури із зонами (мішень № 3-б), що встановлюються на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;
- 2) відстань до цілі: 10-15 м;
- 3) кількість патронів: 6 шт. (3+3);
- 4) час на виконання вправи: 18 сек.;
- 5) вихідне положення: «Зброя в кобурі»;
- 6) положення для стрільби: стоячи, з коліна із однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

«відмінно»:	6 влучень (по 2 влучення у кожен мішень);
«добре»:	4 влучення (за умови, що вражені всі мішені);
«задовільно»:	3 влучення (за умови, що вражені всі мішені);
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою: «Приготуватись!» стрілець на рубежі відкриття вогню (спиною до лінії мішеней) приймає положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
 - 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець розвертається обличчям до лінії мішеней, приводить зброю у готовність та виконує три прицільні постріли (по одному пострілу в мішень), після чого переходить у положення для стрільби з коліна, проводить заміну магазину (самостійно) і виконує ще три постріли (по одному пострілу в мішень), упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).
- Категорично забороняється виймати зброю з кобури до повного розвороту корпусу тіла стрільця в напрямку цілі. Допускається ведення вогню спочатку в одному напрямку, а після заміни магазину, у зворотному напрямку.

Вправа сімнадцята

Умови:

- 1) ціль – грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 15 м;
- 3) кількість патронів: 4 шт.;
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) вихідне положення: «Позиція очікування»;
- 6) положення для стрільби: стоячи, з коліна з однієї руки.

Оцінка:

	Мішень № 2	Мішень № 3-б
«відмінно»:	вибито 32 очки;	4 влучення в зону А та (або) зону С;
«добре»:	вибито 28 очок;	2 влучення в зону А та (або) зону С, 2 влучення в зону D;
«задовільно»:	вибито 25 очок;	4 влучення в мішень;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.	

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби стоячи, приводить зброю в готовність і, утримуючи заряджену зброю у вихідному положенні, вільною рукою виймає із підсумка (кишені) тактичний ліхтарик, вмикає його у напрямку лінії мішеней та доповідає голосом: «Готовий!»;
 - 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, дає наказ вимкнути загальне освітлення тиру, після чого подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець, не змінюючи свого положення та тримаючи увімкнений ліхтарик на значній відстані від зброї (збоку-зверху від лінії прицілювання), виконує два прицільні постріли;
 - 3) після цього стрілець виконує ще два прицільні постріли в положенні для стрільби з коліна;
 - 4) після виконання вправи керівник стрільб дає наказ увімкнути загальне освітлення тиру (стрілецької зони).
- З метою недопущення втрати орієнтури та порушень заходів безпеки при поводженні зі зброєю, керівник стрільб повинен тримати в стані готовності власний увімкнений ліхтарик, не покращуючи при цьому освітлення мішеней та не допомагаючи (не заважаючи) своїми діями виконанню вправи.

Вправа вісімнадцята

Умови:

1) ціль – колесо легкового автомобіля (мішень № 5), яке рухається перпендикулярно напрямку стрільби із швидкістю 1 м/сек. протягом 5 м, на відстані 3-6 см від поверхні ґрунту до нижньої точки колеса. Ціль може з'являтися праворуч або ліворуч;

2) відстань до цілі: 10-15 м;

3) кількість патронів: 3 шт.;

4) час на виконання вправи: 5 сек.;

5) вихідне положення: «Позиція очікування»;

6) положення для стрільби: стоячи із однієї або двох рук (на вибір стрільця);

7) платформа: 75 на 75 см, яка укріплюється на чотирьох пружинах (зусилля згинання кожної 10 кг/см) на висоті 15 см над поверхнею (ґрунтом).

Оцінка:

«відмінно»: 3 влучення;

«добре»: 2 влучення;

«задовільно»: 1 влучення;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Приготуватись!» стрілець, перебуваючи на платформі (обличчям до мішені), приймає положення для стрільби та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець приводить зброю в готовність та виконує три постріли, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Вправа дев'ятнадцята

Умови:

1) ціль – поясна фігура (мішень № 1 або № 3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

2) відстань до цілі: 7-10 м;

3) кількість патронів: 6 шт.;

4) час на виконання вправи: 15 сек.;

5) вихідне положення: «Позиція очікування» (магазин із патронами в рукоятці пістолета, один патрон у патроннику, запобіжник вимкнено);

6) положення для стрільби: стоячи, з коліна, лежачи на боці із однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Оцінка:

«відмінно»: 6 влучень;

«добре»: 4 влучення;

«задовільно»: 3 влучення;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) керівник стрільб доводить послідовність виконання вправи і подає команду: «Приготуватись!», за якою стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець виконує подвійний постріл, приймає положення для стрільби з коліна, виконує подвійний постріл, після цього, приймаючи положення для стрільби лежачи на боці, виконує подвійний постріл, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

При виконанні вправи в положенні лежачи на боці коліна та стопи стрільця повинні перебувати на безпечній відстані від лінії вогню.

Вправа двадцята

Умови:

1) ціль – поясна фігура (мішень № 1 або № 3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома, розміщується по центру лінії мішеней;

2) відстань до цілі: 15 м;

- 3) кількість патронів: 4 шт. (2+2);
- 4) час виконання вправи: 25 сек.;
- 5) вихідне положення: «Зброя в кобурі» (один магазин в основі рукоятки пістолета, другий – у кишені для запасного магазину, по два патрони у кожному);
- 6) положення для стрільби: стоячи, з коліна із однієї або двох рук (на вибір стрільця);
- 7) два укриття: макети фрагментів будівлі, шириною 1 м, що розміщуються на рубежі відкриття вогню (15 м до цілі) на відстані 2 м один від одного.

Оцінка:

- | | |
|-----------------|---|
| «відмінно»: | 4 влучення; |
| «добре»: | 3 влучення; |
| «задовільно»: | 2 влучення; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. |

Порядок виконання:

1) керівник стрільб доводить послідовність виконання вправи і подає команду: «Приготуватись!», за якою стрілець, знаходячись за укриттям № 1, приймає положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» або «Старт!» (вмикає хронометр), за якою стрілець приводить зброю в готовність та виконує постріл (не виходячи із-за укриття) з правої (лівої) його сторони, після цього, переміщаючись бігом до укриття № 2, приймає положення для стрільби з коліна та виконує постріл з правої (лівої) його сторони (не виходячи із-за укриття);

3) після цього, не змінюючи свого положення (знаходячись за укриттям), стрілець проводить заміну магазину (самостійно), переміщається бігом до укриттям № 1, приймає положення для стрільби з коліна та виконує постріл з лівої (правої) його сторони (не виходячи із-за укриття);

4) після цього, переміщаючись бігом до укриття № 2, приймає положення для стрільби стоячи, виконує постріл з лівої (правої) його сторони (не виходячи із-за укриття), упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вмикається хронометр).

Порядок переміщень стрільця визначає керівник стрільб. Під час переміщень між укриттями ствол зброї стрільця повинен бути спрямований у напрямку лінії мішеней. Кожне виконання пострілу проводиться стрільцем з різних положень для стрільби та сторін укриттів.

Вправа двадцять перша

Умови:

1) ціль – грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

2) відстань до цілі: 7-10 м;

3) кількість патронів: 5 шт.;

4) час на виконання вправи: 25 сек.;

5) вихідне положення: «Зброя в кобурі» (один магазин, споряджений двома патронами, знаходиться в основі рукоятки пістолета, другий магазин, споряджений трьома патронами – у кишені для запасного магазину (підсумку);

6) положення для стрільби: стоячи, з коліна, у присіді з однієї або двох рук (на вибір стрільця);

7) укриття типу «Конверт»: складається з горизонтальних дерев'яних брусків, які на різній висоті імітують площину умовного укриття, трьох прямокутних отворів, які у фронтальній проекції дають можливість ведення вогню з різних рівнів висоти, а також основу з металевих кутників, що розміщується на рубежі відкриття вогню (7-10 м до цілі).

Оцінка:

- | | Мішень № 2 | Мішень № 3-б |
|-----------------|---|---|
| «відмінно»: | вибито 40 очок; | 5 влучень у зону А та (або) зону С; |
| «добре»: | вибито 35 очок; | 3 влучення в зону А та (або) зону С, 2 влучення в зону D; |
| «задовільно»: | вибито 30 очок; | 2 влучення в зону А та (або) зону С, 3 влучень в зону D; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. | |

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Приготуватись!» стрілець на рубежі відкриття вогню (за укриттям) приймає положення для стрільби стоячи, та зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець (не виходячи із-за укриття) виконує постріл з правої верхньої його частини, після цього переносить зброю (на витягнутих руках) в ліву нижню частину укриття, одночасно приймаючи положення для стрільби з коліна, та проводить постріл;

3) після цього, не змінюючи свого положення (знаходячись за укриттям), стрілець проводить заміну магазину (самостійно), змінює коліно для ведення вогню з правої нижньої частини укриття та виконує постріл;

4) після цього стрілець приймає положення для стрільби стоячи та, не виходячи із-за укриття, виконує постріл з лівої верхньої його частини;

5) після цього стрілець приймає положення для стрільби в присіді та, не виходячи із-за укриття, виконує постріл через середній центральний його отвір, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Вправа двадцять друга

Умови:

1) ціль – дві грудні фігури з колами (мішень № 2), що встановлюються на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені або поясні фігури із зонами (мішень № 3-б), що встановлюються на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;

2) відстань до цілі: 10 м;

3) кількість патронів: 4 шт.;

4) час на виконання вправи:

- без джгута – 15 сек.;

- із джгутом – 40 сек.;

5) вихідне положення: «Зброя в кобурі»;

6) положення для стрільби: стоячи з двох та однієї руки (на вибір стрільця);

7) два укриття: макети фрагментів будівлі, шириною 1 м, що розміщуються на рубезі відкриття вогню (10 м до цілі) на відстані 2 м один від одного.

Оцінка:

	Мішень № 2	Мішень № 3-б
«відмінно»:	4 влучення	4 влучення в зону А та (або) зону С;
«добре»:	3 влучення;	3 влучення в зону А та (або) зону С, 1 влучення в зону D;
«задовільно»:	2 влучення (за умови, що вражені всі мішені);	1 влучення в зону А та (або) зону С, 1 влучення в зону D (за умови, що вражені всі мішені);
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.	

Порядок виконання:

1) керівник стрільб доводить послідовність виконання вправи і подає команду: «Приготуватись!», за якою стрілець з правої (лівої) сторони укриття № 1 приймає положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» або «Старт!» (вимикає хронометр), за якою стрілець (не виходячи із-за укриття) виконує подвійний постріл у першу мішень з правої (лівої) сторони укриття № 1;

3) після цього, за командою керівника стрільб «Поранення!», стрілець (знаходячись за укриттям) перекладає зброю до іншої руки, імітує поранення в руку, яка утримувала зброю (притиснувши її до грудей) та переміщається бігом до правого (лівого) боку укриття № 2, приймає положення для стрільби стоячи і проводить з однієї руки подвійний постріл у іншу мішень, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Порядок перемішень стрільця визначає керівник стрільб. Під час перемішень між укриттями ствол зброї стрільця повинен бути спрямований у напрямку лінії мішеней. Під час виконання вправи допускається використання різних типів джгутів (турнікетів), при умові обов'язкового дотримання правил їх накладання. Джгут накладається стрільцем самостійно в момент його перебування за укриттям № 1. Стрільцю заборонено виконувати будь-які дії «пораненою рукою», які допомагають виконанню вправи.

Вправа двадцять третя

Умови:

1) ціль – макет автомобіля з визначеними зонами ураження (мішень № 6 або № 6-а) та ростова фігура (мішень № 4-а), що встановлюються на поверхні землі, нерухомо;

2) відстань до цілі: 10 м від лінії руху автомобіля;

3) відстань між мішенями: 15 м;

4) кількість патронів: 4 шт.;

5) швидкість руху автомобіля: 30-40 км/год.;

6) вихідне положення: «Позиція очікування» (на передньому пасажирському сидінні автомобіля, який стоїть на відстані 20 м від першої мішені, скло опущене);

7) положення для стрільби: сидячи на сидінні із однієї або двох рук (на вибір стрільця).

Крім стрільця, в автомобілі знаходяться водій та на задньому сидінні – керівник стрільб.

Оцінка:

«відмінно»: 4 влучення (по два влучення в кожену ціль);

- «добре»: 3 влучення (за умови, що вражені всі мішені);
«задовільно»: 2 влучення (за умови, що вражені всі мішені);
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб стрілець займає місце на передньому пасажирському сидінні автомобіля;
 - 2) за командою: «Заряджай!» стрілець приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
 - 3) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вперед!», за якою автомобіль починає рух, а стрілець, висунувши руки (руку) зі зброєю у бокове вікно, самостійно вибираючи найзручніше положення для стрільби, при наближенні до цілі виконує по два постріли в кожну з мішеней.
- Дозволяється виконання вправи з використанням тільки макету автомобіля та враженням ростової мішені лише у зону ніг.

Вправа двадцять четверта

Умови:

- 1) ціль:
в умовах тиру: три грудних фігури з колами (мішень № 2), що встановлюються на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені або поясні фігури із зонами (мішень № 3-б), що встановлюються на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;
в умовах стрільбища: три металевих поппери (мішень № 6-б або № 6-в), що встановлюються на поверхні землі, нерухомі;
- 2) відстань до цілі: 15 м, 10 м;
- 3) кількість патронів:
- в умовах тиру: 6 шт. (по 2 патрони на кожну мішень);
- в умовах стрільбища: 3 шт. (по 1 патрону на кожен поппер);
- 4) час на виконання вправи: 20 сек.;
- 5) вихідне положення: «Зброя в кобурі»;
- 6) положення для стрільби: сидячи на сидінні із однієї або двох рук (на вибір стрільця);
- 7) автомобіль (макет, що його імітує): розміщується на рубежі відкриття вогню (15 м до цілі), скло опущене;
- 8) укриття: макет фрагменту будівлі, що розміщується на рубежі відкриття вогню (10 м до цілі).

- Оцінка:** Мішень № 2
- «відмінно»: 6 влучень;
«добре»: 4 влучення (за умови, що вражені всі мішені);
«задовільно»: 3 влучення (за умови, що вражені всі мішені);
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

- Оцінка:** Мішень № 3-б
- «відмінно»: 6 влучень в зону А та (або) зону С;
«добре»: 4 влучення в зону А та (або) зону С;
«задовільно»: 3 влучення в зону А та (або) зону С;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

- Оцінка:** Мішень № 6-б або 6-в
- «відмінно»: 3 влучення (за умови, що вражені всі мішені);
«добре»: 2 влучення (за умови, що вражені дві мішені);
«задовільно»: 1 влучення;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб стрілець займає місце на передньому пасажирському сидінні автомобіля чи сидінні, що його замінює;
 - 2) за командою: «Приготуватись!» стрілець приймає положення для стрільби та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
 - 3) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Старт!» або «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець, висунувши руки (руку) зі зброєю в бокове вікно автомобіля (макет, що його імітує), приводить її у готовність та виконує по два постріли у дві мішені;
 - 4) після цього стрілець переміщається бігом за укриття (10 м до цілі), не змінюючи при цьому напрямку ствола зброї, та робить ще два постріли з лівої і правої його сторін в іншу мішень, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).
- Для виконання вправи в тирі можливе використання тільки дверці або макету дверці автомобіля.
- Під час виконання вправи на стрільбищі дозволяється ведення вогню з автомобіля по трьом металевим попперам.

ГРУПОВІ

Вправа двадцять п'ята

Умови:

1) ціль – грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

- 2) відстань до цілі: 15 м, 10 м;
- 3) кількість патронів: 8 шт. (по 4 шт. на кожного стрільця);
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) вихідне положення: «Зброя в кобурі»;
- 6) положення для стрільби: стоячи з двох рук.

Оцінка:

	Мішень № 2	Мішень № 3-б
«відмінно»:	вибито 33 очки;	4 влучення в зону А та (або) зону С;
«добре»:	вибито 30 очок;	3 влучень у зону А та (або) зону С, 1 влучення в зону D;
«задовільно»:	вибито 27 очок;	2 влучення в зону А та (або) зону С, 2 влучення в зону D;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.	

Порядок виконання:

1) двоє стрільців за командою керівника стрільб займають вихідне положення на старті (25 м до цілі), стаючи кожен напроти своєї мішені, які розведені по різним краям лінії мішеней, та доповідають голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду «Вперед!», за якою стрільці переміщуються вперед (імітуючи патрулювання);

3) досягнувши рубежу відкриття вогню (15 м до цілі), керівник стрільб подає команду «Загроза!» або «Вогонь!», за якою стрільці приводять зброю в готовність та виконують два прицільних постріли;

4) після цього за командою «Вперед!» стрільці переміщуються до наступного рубежу відкриття вогню (10 м до цілі), з досягненням якого приймають положення для стрільби з коліна (за командою «Загроза!» або «Вогонь!») та виконують ще по два постріли.

При виконанні вправи стрільці повинні рухатися з однаковою швидкістю, не перетинаючи умовну фронтальну лінію руху.

Вправа двадцять шоста

Умови:

1) ціль – грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

- 2) відстань до цілі: 15 м;
- 3) кількість патронів: 12 шт. (по 6 шт. на кожного стрільця);
- 4) час на виконання вправи: 20 сек.;
- 5) вихідне положення: «Зброя в кобурі» (один магазин у основі рукоятки пістолета, другий – у кишені для запасного магазину (підсумка), по чотири патрони у кожному);
- 6) положення для стрільби: стоячи, з коліна з двох рук;
- 7) два укриття: макети фрагментів будівлі, шириною 1 м, що розміщуються на рубежі відкриття вогню (15 м до цілі) на відстані 2 м один від одного.

Оцінка:

	Мішень № 2	Мішень № 3-б
«відмінно»:	вибито 45 очок;	6 влучень у зону А та (або) зону С;
«добре»:	вибито 35 очок;	4 влучення в зону А та (або) зону С, 2 влучення в зону D;
«задовільно»:	вибито 25 очок;	3 влучення в зону А та (або) зону С, 3 влучення в зону D;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.	

Порядок виконання:

1) двоє стрільців («перший» та «другий номери») за командою керівника стрільб приймають положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення кожен за своїм укриттям (15 м до цілі), доповідають голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вимикає хронометр), за якою «перший номер» приводить зброю в готовність та виконує три постріли з лівої сторони свого укриття, після цього (знаходячись за укриттям) приймає положення для стрільби з коліна і проводить заміну магазину (самостійно);

3) третій постріл «першого номера» є командою «Старт!» для «другого номера», який приводить зброю в готовність та виконує три постріли з правої частини свого укриття, після цього (знаходячись за укриттям) приймає положення для стрільби з коліна і проводить заміну магазину (самостійно);

4) третій постріл «другого номера» є командою «Старт!» для «першого номера», який, перебуваючи в положенні для стрільби з коліна, виконує ще три постріли з правої частини свого укриття;

5) шостий постріл «першого номера» є командою «Старт!» для «другого номера», який, перебуваючи в положенні для стрільби з коліна, виконує ще три постріли з лівої частин свого укриття;

6) після завершення визначеного часу подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ШТУРМОВОЇ ГВИНТІВКИ (АВТОМАТА)

Вправа двадцять сьома

Умови:

- 1) ціль – грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на поверхні землі, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 100 м;
- 3) кількість патронів: 3 шт.;
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) положення для стрільби: лежачи з упору.

Оцінка:

«відмінно»:	25 очок;
«добре»:	21 очко;
«задовільно»:	18 очок;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, приєднує до зброї споряджений магазин, вимикає запобіжник (фіксує перевідник вогню у відповідному положенні), досилає патрон до патронника, вимикає запобіжник та доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець вимикає запобіжник (фіксує перевідник вогню у відповідному положенні) та виконує три одиночні постріли.

Вправа двадцять восьма

Умови:

- 1) ціль – поясна фігура (мішень № 1) на щиті 100 на 60 см, що встановлюється на поверхні землі, яка з'являється тричі по 10 сек. з інтервалом 5-10 сек.;
- 2) відстань до цілі: 200 м (для короткоствольних автоматів – 100 м);
- 3) кількість патронів: 12 шт.;
- 4) положення для стрільби: стоячи, з коліна, лежачи з руки.

Оцінка:

«відмінно»:	9 влучень;
«добре»:	6 влучень;
«задовільно»:	3 влучення;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби стоячи;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Заряджай!», за якою стрілець вимикає запобіжник (фіксує перевідник вогню у відповідному положенні), досилає патрон до патронника, вимикає запобіжник і доповідає голосом: «Готовий!»;

3) за командою «Вогонь!» стрілець при появі мішені вимикає запобіжник (фіксує перевідник вогню у відповідному положенні) та веде по ній вогонь одиночними пострілами;

4) після зникнення (падіння) мішені стрілець самостійно вимикає запобіжник та займає положення для стрільби з коліна і продовжує стрільбу при появі мішені;

5) після зникнення (падіння) мішені стрілець самостійно вимикає запобіжник, займає положення для стрільби лежачи та продовжує стрільбу при появі мішені.

ТРЕТЯ КАТЕГОРІЯ ВПРАВ

ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА

ІНДИВІДУАЛЬНІ

Вправа двадцять дев'ята

Порядок виконання:

- 1) стрілець за командою керівника стрільб приймає фронтальне (ноги на ширині плечей) вихідне положення «Позиція готовності» (вогнепальна зброя розряджена, без магазину в рукоятці) та доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, голосом або за допомогою звукового сигналу подає команду на виконання умовних пострілів, за якою стрілець виносить пістолет вперед на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!», імітує ведення стрільби подвійним (потрійним) пострілом у напрямку цілі, після чого проводить візуальну перевірку вогнепальної зброї та знову займає позицію готовності до стрільби;
- 3) керівник стрільб на свій розсуд голосом або подвійним звуковим сигналом подає команду про виникнення ймовірної затримки;
- 4) стрілець дублює умовну команду керівника голосом: «Проблема!», разом з цим опускається на праве (ліве) коліно з одночасною візуальною перевіркою вогнепальної зброї і усуненням затримки на пістолеті із затвором у передньому положенні (дія повинна бути миттєвою), доповідає голосом: «Готовий!», вільною рукою дублює доповідь імітацією хлопка по гомілці ймовірного напарника позаду себе;
- 5) за командою керівника стрільб: «Вгору!» стрілець підіймається в початкове вихідне положення та все починає заново.

Вправа тридцята

Порядок виконання:

- 1) стрілець за командою керівника стрільб приймає фронтальне (ноги на ширині плечей) вихідне положення «Позиція готовності» (вогнепальна зброя розряджена, магазини без патронів: один в рукоятці пістолета, другий – у підсумку) та доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, голосом або за допомогою звукового сигналу подає команду на виконання умовних пострілів, за якою стрілець максимально швидко виносить пістолет вперед на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!» та імітує постріли;
- 3) після того, як «пострілу» не сталося, разом з поданням команди голосом: «Проблема!», стрілець опускається на праве (ліве) коліно з одночасною візуальною перевіркою вогнепальної зброї та усуненням затримки на пістолеті із затвором у передньому положенні. Затвор пістолета при цьому стає на затворну затримку, що сигналізує працівнику про пустий магазин та необхідність його заміни (імітація недокриття патрона затвором, прихват гільзи або патрона затвором, утикання патрона – затвор ставиться на затворну затримку);
- 4) після тактичної або бойової заміни магазину стрілець знімає затвор із затворної затримки (відводить затвор у крайнє заднє положення та відпускає його), доповідає голосом: «Готовий!», при цьому вільною рукою дублює доповідь імітацією хлопка по гомілці ймовірного напарника позаду себе;
- 5) за командою керівника стрільб: «Вгору!» стрілець підіймається в початкове вихідне положення та все починає заново.

ГРУПОВА

Вправа тридцять перша

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб стрільці розбиваються на пари, шикуються один за одним, приймають вихідне положення «Позиція готовності» (вогнепальна зброя розряджена та спрямована: у першого стрільця в ціль, у другого – у бік, з магазинами в рукоятках або без них за розсудом керівника) та доповідають голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, голосом або за допомогою звукового сигналу подає команду на виконання умовних пострілів, за якою стрілець, що перебуває попереду (перший номер), виносить пістолет вперед на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!», імітує ведення стрільби подвійним (потрійним) пострілом, візуально перевіряє вогнепальну зброю та знову займає позицію готовності до стрільби;
- 3) керівник стрільб на свій розсуд голосом або подвійним звуковим сигналом подає команду про виникнення ймовірної затримки;
- 4) «перший номер» дублює умовну команду керівника голосом: «Проблема!», разом з цим опускається на праве (ліве) коліно з одночасною візуальною перевіркою вогнепальної зброї, усуненням виявленої затримки (затримок);
- 5) стрілець, що знаходиться позаду («другий номер»), голосно подає команди: «Крию!», «Ціль!» та імітує два (три) прицільних постріли в ціль поперх голови напарника з подальшою візуальною перевіркою вогнепальної зброї;

б) «перший номер» після приведення вогнепальної зброї у готовність, з нижнього положення голосом доповідає «другому номеру»: «Готовий!, при цьому вільною рукою дублює доповідь хлопком по його гомілці;

7) за командою керівника стрільб: «Вгору!» «другий номер» голосом повторює команду напарнику, який підіймається у вихідне положення та все починає заново. За командою керівника стрільб стрільці можуть мінятися місцями.

Керівник стрільб на свій розсуд може подавати ввідні команди й при знаходженні «перших номерів» у нижньому секторі. Відмінною рисою при цьому є маніпуляції з вогнепальною зброєю: «другі номери» проводять візуальну перевірку вогнепальної зброї та усунення затримок на пістолеті без сходу вниз.

Команди голосом та хлопки по стегну є елементами тактичної комунікації між напарниками і необхідні для розуміння один одного щодо стану готовності до ведення вогню (просування далі) на слух та дотик в умовах вогневого контакту.

ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ БЕЗ СТРІЛЬБИ З ШТУРМОВОЇ ГВИНТІВКИ (АВТОМАТА)

ІНДИВІДУАЛЬНА

Вправа тридцять друга

Порядок виконання:

1) стрілець з автоматичною вогнепальною зброєю в руках за командою керівника стрільб приймає фронтальне вихідне положення «Позиція готовності» (вогнепальна зброя розряджена, магазин приєднаний до штурмової гвинтівки (автомата), пістолет у кобурі);

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, голосом або за допомогою звукового сигналу подає команду на виконання умовних пострілів, за якою стрілець виносить штурмову гвинтівку (автомат) на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!», імітує ведення стрільби подвійним (потрійним) пострілом у бік цілі та, проводячи візуальну перевірку вогнепальної зброї, знову займає позицію готовності;

3) керівник стрільб на свій розсуд голосом або подвійним звуковим сигналом подає команду про виникнення ймовірної затримки;

4) стрілець дублює умовну команду керівника голосом: «Проблема!», разом з цим опускається на праве (ліве) коліно з одночасною притисканням штурмової гвинтівки (автомата) до тулуба вільною рукою, іншою дістає пістолет з кобури, виносить його вперед, на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!», та імітує постріл;

5) керівник стрільб подає команду: «Контролюю! Доповной!», за якою стрілець на пістолеті імітує зняття курка з бойового зводу (при необхідності проводить тактичну заміну магазину) та кладе його до кобури, проводить тактичну або бойову заміну магазину (усунення затримки) на штурмовій гвинтівці (автоматі) та доповідає голосом: «Готовий!»;

б) за командою керівника стрільб: «Вгору!» стрілець підіймається в початкове вихідне положення та все починає заново.

ГРУПОВА

Вправа тридцять третя

Порядок виконання.

Вправа виконується двома стрільцями аналогічно груповій підготовчій вправі без стрільби з пістолета.

Відмінною рисою при цьому є маніпуляції з вогнепальною зброєю: «другі номери» при виникненні затримок на штурмовій гвинтівці (автоматі) здійснюють перехід на короткоствольну вогнепальну зброю без сходу вниз.

ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА

ІНДИВІДУАЛЬНІ

Вправа тридцять четверта

Умови:

1) ціль – поясна фігура з колами (мішень № 3-а) на щиті, встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

2) відстань до цілі: 5-7 м;

3) кількість патронів: 3 шт.;

4) час на виконання вправи: 5 сек.;

5) вихідне положення: «Зброя в кобурі» (руки вздовж тулуба або одна на кобурі, друга на поясному ремені попереду);

б) положення для стрільби: у безперервному русі з двох рук.

Оцінка:

- «відмінно»: 3 влучення;
«добре»: 2 влучення;
«задовільно»: 1 влучення;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою «Приготуватись!» стрілець приймає вихідне положення та доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду «Загроза!» (вмикає хронометр), за якою стрілець разом з відходом назад на два (три) кроки й подачею команд: «Стій!», «Стріляти буду!» виймає пістолет з кобури, вимикає запобіжник, досилає патрон у патронник;
- 3) після цього починаючи зближення з мішенню із одночасним відходом з «лінії вогню» у лівий бік, подає команду: «Ціль!» та проводить потрібний постріл у ціль;
- 4) після закінчення патронів стрілець подає команду: «Проблема!», опускається на праве (ліве) коліно, виймає пустий магазин з основи рукоятки пістолета та голосно подає команду: «Перехід!» з одночасною демонстрацією вогнепальної зброї, що стоїть на затворній затримці у напрямку мішені та пустого магазину за спиною;
- 5) керівник стрільб подає команду «Час!» (хронометр вимикається). Вправа закінчена.

Вправа тридцять п'ята

Умови:

- 1) ціль – поясна фігура з колами (мішень № 3-а) та поясна фігура з заручником (мішень № 7-а) на щиті, установлюються по фронту не більше 100 см одна від одної на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;
- 2) відстань до цілі: 7-10 м;
- 3) кількість патронів: 4 шт. (в одному з у другому магазині 1 патрони);
- 4) час на виконання вправи: 8 сек.;
- 5) вихідне положення: «Позиція готовності» (пістолет утримується двома руками, один патрон у патроннику, два – у магазині в основі рукоятки пістолета, запасний магазин з 3-ма патронами в підсумку);
- 6) положення для стрільби: стоячи, з коліна з двох рук.

Оцінка:

- «відмінно»: 3 влучення в мішень № 3-а і 1 влучення в мішень № 7-а;
«добре»: 2 влучення в мішень № 3-а і 1 влучення в мішень № 7-а;
«задовільно»: 1 влучення в мішень № 3-а і 1 влучення в мішень № 7-а;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, у разі відмови від виконання вправи, а також якщо не влучено в голову (мішень № 3-а) або уражено силует заручника (мішень № 7-а).

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приводить вогнепальну зброю в готовність, приймає фронтальне (ноги на ширині плечей) вихідне положення та доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець виносить пістолет вперед на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!» та виконує по мішені № 3-а три швидких прицільних пострілів;
- 3) після цього стрілець візуально перевіряє вогнепальну зброю (затвор у задньому положенні), подає команду: «Проблема!», разом з цим опускається на праве (ліве) коліно з одночасною заміною магазину та приведенням вогнепальної зброї в готовність доповідає: «Готовий!», «Ціль!» та з коліна проводить прицільний постріл у голову (терориста) по мішені № 7-а;
- 4) після закінчення патронів стрілець подає команду: «Проблема!», опускається на праве (ліве) коліно, виймає пустий магазин з основи рукоятки пістолета та голосно подає команду: «Перехід!» з одночасною демонстрацією вогнепальної зброї, що стоїть на затворній затримці в напрямку мішені та пустого магазину за спиною;
- 5) керівник стрільб подає команду: «Час!» (хронометр вимикається). Вправа закінчена.

Вправа тридцять шоста

Умови:

- 1) ціль – три поясні фігури (мішень № 2) на щиті, установлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;
- 2) відстань до цілі: 10-15 м;
- 3) кількість патронів: 6 шт. (два магазину по 3 патрони);
- 4) час на виконання вправи: 18 сек.;
- 5) вихідне положення: «Позиція готовності» (стрілець знаходиться за укриттям; пістолет утримується двома руками, один патрон у патроннику, два – у магазині в основі рукоятки пістолета, запасний магазин з трьома патронами в

підсумку);

б) положення для стрільби: стоячи, з коліна з двох рук (однієї руки).

Оцінка:

«відмінно»: 6 влучень;
«добре»: 5 влучень;
«задовільно»: 4 влучення;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приводить вогнепальну зброю в готовність, приймаючи вихідне положення, та доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець без зміни положення робить ухил вправо, виносить пістолет вперед на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!» та виконує подвійний постріл;

3) після цього ховається за укриття, по дузі через низ змінює хват вогнепальної зброї, робить ухил вліво, виносить пістолет вперед на рівень очей, доповідає голосом: «Ціль!» та починає виконувати подвійний постріл;

4) при виникненні затримки (затвор у задньому положенні) подає команду: «Проблема!», опускається за укриття на праве (ліве) коліно з одночасною заміною магазину та приведенням вогнепальної зброї в готовність, доповідає про готовність, робить ухил у лівий бік у положенні для стрільби з коліна, виносить пістолет уперед на рівень очей, доповідає: «Ціль!» та виконує по мішені подвійний постріл;

5) після цього стрілець знову ховається за укриття та змінює хват вогнепальної зброї, робить ухил вправо в положенні для стрільби з коліна, виносить пістолет вперед на рівень очей, доповідає: «Ціль!» та починає виконувати подвійний постріл;

6) після закінчення патронів стрілець ховається за укриттям, подає команду: «Перехід!» з одночасною демонстрацією вогнепальної зброї, що стоїть на затворній затримці в напрямку мішені та порожнього магазину за спиною;

7) керівник стрільб подає команду: «Час!» (хронометр вимикається). Вправа закінчена.

Вправа тридцять сьома

Умови:

1) ціль – три поясні фігури з колами (мішень № 3-а) на щиті, встановлюються по фронту не більше 100 см одна від одної на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;

2) відстань до цілі: 10-15 м;

3) кількість патронів: 6 шт. (два магазину по 3 патрони);

4) час на виконання вправи: 10 сек.;

5) вихідне положення: «Позиція готовності» (вогнепальна зброя утримується двома руками, магазин з двома патронами в рукоятці пістолета, один патрон – у патроннику);

б) положення для стрільби: у безперервному русі з двох рук.

Оцінка:

«відмінно»: 6 влучень;
«добре»: 4 влучення;
«задовільно»: 3 влучення;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, у разі відмови від виконання вправи, а також у разі, якщо не влучено в кожен мішень хоча б однією кулею.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на вихідному рубежі (знаходиться на відстані 7-5 м від рубежу відкриття вогню) заряджає вогнепальну зброю, приймає вихідне положення та доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вперед!», за якою стрілець починає рух у напрямку мішеней;

3) у момент, коли стрілець досягнув рубежу відкриття вогню, керівник стрільб голосом або звуковим сигналом подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр);

4) стрілець, не припиняючи рух, виносить пістолет уперед на рівень очей, доповідає голосом: «Ціль!», виконує подвійний постріл у центральну мішень, потім у довільному порядку робить постріл в іншу мішень. По закінченню патронів у першому магазині стрілець продовжує рух у напрямку центральної мішені з одночасною бойовою заміною магазину та приведенням вогнепальної зброї у готовність, доповідає голосом: «Ціль!», проводить у русі контрольний постріл у попередню мішень та подвійний постріл у третю – останню мішень;

5) після закінчення патронів стрілець подає команду: «Проблема!», опускається на праве (ліве) коліно, виймає порожній магазин з основи рукоятки пістолета та голосно подає команду: «Перехід!» з одночасною демонстрацією вогнепальної зброї, що стоїть на затворній затримці в напрямку мішені та порожнього магазину за спиною;

б) керівник стрільб подає команду «Час!» (хронометр вимикається). Вправа закінчена.

При виконанні вправи забороняється:

1) торкатися укриття вогнепальною зброєю або руками, які її утримують;

2) висовувати вогнепальну зброю за укриття в напрямку мішені.

ГРУПОВІ

Вправа тридцять восьма

Умови:

1) ціль – поясна фігура з колами (мішень № 3-а) та поясна фігура із заручником (мішень № 7-а) на щиті, установлюються по фронту не більше 100 см одна від одної на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;

2) відстань до цілі: 10-15м;

3) кількість патронів: 7 шт. на стрільця, який перебуває попереду («перший номер»), 5 шт. на стрільця, який перебуває позаду («другий номер»), (у кожного стрільця в двох магазинах патрони в довільній кількості на розсуд керівника стрільб);

4) час на виконання вправи: необмежений;

5) вихідне положення: «Позиція готовності» (вогнепальна зброя утримується двома руками біля тулуба, на рівні сонячного сплетіння та направлена в «першого номера» у напрямку мішені, у «другого номера» – вправо (вліво);

б) положення для стрільби: стоячи, з коліна з двох рук.

Оцінка:

	«перший номер»	«другий номер»
«відмінно»:	7 влучень;	5 влучень;
«добре»:	6 влучень;	4 влучень;
«задовільно»:	5 влучень;	3 влучення;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, у разі відмови від виконання вправи, а також, якщо уражено силует заручника.	

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрільці (група у складі двох поліцейських) на вихідному рубежі (знаходиться на відстані 7-5 м від рубежу відкриття вогню) заряджають вогнепальну зброю, спускають курки з бойового зводу, приймають (обличчям до мішені) фронтальне вихідне положення в колоні один за одним та доповідають голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вперед!», за якою стрільці починають рух колоною в напрямку мішені;

3) при підході пари до рубежу відкриття вогню керівник стрільб подає умовну команду голосом або звуковим сигналом «Вогонь!», з якою стрілець, який знаходиться попереду («перший номер») в русі, виносить пістолет вперед на рівень очей, доповідає голосом: «Ціль!» та виконує подвійні (потрійні) постріли в мішень № 3-а (з візуальною перевіркою стану зброї після кожної серії пострілів);

4) після закінчення патронів у першому магазині стрілець подає команду голосом: «Проблема!», опускається на праве (ліве) коліно, замінює магазин й приводить вогнепальну зброю у готовність;

5) стрілець, що знаходиться позаду («другий номер»), голосно подає команди: «Крию!», «Ціль!» та проводить два (три) прицільні постріли в мішень № 7-а поверх голови напарника з подальшою візуальною перевіркою вогнепальної зброї, усуненням можливих затримок та приведенням її у готовність до стрільби (всі маніпуляції з вогнепальною зброєю «другий номер» проводить у верхньому секторі, ствол пістолета постійно повинен бути спрямований у бік мішені);

б) «перший номер» після усунення проблеми, з нижнього положення доповідає напарнику голосом: «Готовий!» та вільною рукою дублює доповідь хлопком по його гомілці;

7) за готовністю та командою «другого номеру»: «Вгору!» стрілець, який знаходиться попереду, підіймається у верхнє положення (при цьому «другий номер» відводить вогнепальну зброю вбік по дузі в безпечному напрямку), та група продовжує рух у напрямку мішеней;

8) за командою керівника стрільб вправа повторюється до закінчення патронів у групи стрільців.

Вправа тридцять дев'ята

Умови:

1) ціль – поясна фігура з колами (мішень № 3-а) або грудна фігура з колами (мішень № 2) на щиті, установлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомо.

2) відстань до цілі: 10-15м;

3) кількість патронів: 10 шт. (4 шт. на стрільця зі щитом (по два патрони в магазині), та 6 шт. на стрільця без щита (по три патрони в кожному магазині);

4) час на виконання вправи: необмежений;

5) вихідне положення: «Позиція готовності» (виконання у складі щитової двійки в колоні один за одним: «перший номер» («щитовий») утримує двома руками великий щит (3-6 класу захисту) з оглядовим вікном, заряджена вогнепальна зброя в кобурі, «другий номер» – вільною рукою, обхватом за пояс тримає «щитового», заряджена вогнепальна зброя перед щитом у напрямку мішені в правій або лівій руці, край щита на рівні другої фаланги великого

пальця, запасні магазини в підсумках). На розсуд керівника стрільб вправа може виконуватись з вихідного положення лівим або правим боком до мішені;

б) положення для стрільби: стоячи з однієї руки, для стрільця зі щитом – з коліна з однієї руки із-за щита.

Оцінка (групова):

«відмінно»: 10 влучень;
«добре»: 8 влучень;
«задовільно»: 6 влучень;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрільці (група у складі двох поліцейських) на рубежі відкриття вогню заряджають вогнепальну зброю, спускають курки з бойового зводу, приймають вихідне положення та доповідають голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, голосом або звуковим сигналом подає команду на відкриття вогню («Вогонь!»), за якою «щитовий» дублює команду голосом: «Ціль! Прямо! (Зліва!, Справа!);»;

3) «другий номер» розвертає (за необхідності) «щитового» у вказаному ним напрямку, підтверджує отриману команду: «Ціль!», робить ухил у бік для прицілювання (не відпускаючи «щитового»), здійснює подвійний постріл у мішень, візуально перевіряє стан вогнепальної зброї (максимально швидко оглядає її перед щитом, трохи розвернувши пістолет проти часової стрілки для більш зручного огляду положення затвора та вікна екстракції гільз) та залишається у фронтальній позиції готовності. Керівник стрільб повторює виконання вправи;

4) після закінчення патронів в магазині (затримці) стрілець щитової групи подає команду голосом: «Проблема!», разом із «щитовим» опускається на праве (ліве) коліно та замінює магазин (усуває затримку). Водночас «щитовий» у нижньому положенні, після надійної фіксації щита однією рукою, іншою виймає пістолет з кобури виносить її за щит на рівень очей перед оглядовим вікном, голосно подає команди: «Крию!», «Ціль!» та виконує два прицільних постріли в мішень, з подальшою візуальною перевіркою вогнепальної зброї через оглядове вікно (прицілювання здійснюється по ребру затвора «плоским» пістолетом);

5) «другий номер», по готовності (заміні магазину в основі рукоятки пістолета), виносить вогнепальну зброю перед щитом поверх руки напарника, великим пальцем спускає затвор із затворної затримки та доповідає: «Готовий!»;

б) після закінчення патронів (затримці) у «щитового» під час прикриття дій напарника він подає команду голосом: «Проблема!» та однією рукою здійснює заміну магазину (вогнепальна зброя при цьому фіксується в кобурі або під коліном, стволом назовні);

7) після заміни магазину «щитовий» виносить вогнепальну зброю перед щитом, великим пальцем спускає затвор із затворної затримки та знімає курок пістолета з бойового зводу. У подальшому «щитовий» надійно фіксує вогнепальну зброю в кобурі, бере щит обома руками та підтверджує готовність до подальшого руху голосом: «Готовий!», після цього за командою «другого номера»: «Вгору!» щитова група піднімається у вихідне положення.

За командою керівника стрільб вправа повторюється до закінчення патронів у групі.

Стрільці у всіх випадках маніпуляцій з вогнепальною зброєю спрямовують її у правий (лівий) бік від себе, під кутом донизу, спуск затвора із затворної затримки та досилання патрона в патронник проводиться на витягнутій руці за щитом у бік мішені.

ВПРАВИ ІЗ СТРІЛЬБИ З ШТУРМОВОЇ ГВИНТІВКИ (АВТОМАТА)

ІНДИВІДУАЛЬНІ

Вправа сорокова

Умови:

1) ціль – поясна фігура з колами (мішень № 3-а) на щиті, що встановлюється на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

2) відстань до цілі: 30 м;

3) кількість патронів: 5 шт. для автоматичної зброї, 3 шт. для пістолета;

4) час на виконання вправи: 15 сек.;

5) вихідне положення: «Позиція готовності» для автоматичної вогнепальної зброї (патрон у патроннику), «Заряджена вогнепальна зброя в кобурі» для пістолета (запасні магазини у підсумках). На розсуд керівника стрільб вправа може виконуватись з вихідного положення лівим, правим боком або спиною до мішені;

б) положення для стрільби: у безперервному русі.

Оцінка:

«відмінно»: 10 влучень;
«добре»: 8 влучень;
«задовільно»: 6 влучень;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

<http://yurist-online.org/>

1) за командою керівника стрільб стрілець на рубежі відкриття вогню заряджає пістолет, спускає курок з бойового зводу, поміщає вогнепальну зброю в кобуру, яку застібає, після цього заряджає автоматичну вогнепальну зброю та, приймаючи фронтальне вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команди: «Вперед!» за нею (із затримкою) – «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якими стрілець починає рухатись у напрямку мішені з одночасним веденням вогню по мішені;

3) після закінчення патронів в автоматичній вогнепальній зброї стрілець голосно подає команду: «Працюю коротким!», за якою, не зупиняючи рух, вільною рукою притискає до себе гвинтівку (автомат), іншою рукою дістає пістолет та, утримуючи зброю однією або двома руками, робить три швидких прицільних постріли в центр мішені;

4) після закінчення патронів стрілець подає команду голосом: «Проблема!» та опускається на праве (ліве) коліно, виймає пустий магазин з основи рукоятки пістолета та голосно подає команду: «Перехід!» з одночасною демонстрацією вогнепальної зброї у напрямку мішені (затвор знаходиться на затворній затримці) та порожнього магазину за спиною;

5) керівник стрільб подає команду «Час!» (хронометр вимикається).

Виконання вправи закінчено.

Вправа сорок перша

Умови:

1) цілі – кулеметна обслуга (мішень № 8), що з'являється 1 раз на 15 сек. на відстані 200-250 м; ручний протитанковий гранатомет (мішень № 9), що з'являється 1 раз на 15 сек. на відстані 250-300 м; «група злочинців» – дві поясні фігури (мішень № 1), що з'являються 1 раз на 30 сек. і розташовані по фронту не менше 3 м на відстані 300-350 м;

2) кількість патронів: 20 шт., з них 5 – з трасуючими кулями;

3) положення для стрільби: лежачи з руки (упирати вогнепальну зброю магазином у ґрунт не дозволяється);

4) стрілець виконує вправу в жилеті куленепробивному та захисному шоломі.

Оцінка:

«відмінно»: влучено у всі мішені;

«добре»: влучено в 3 мішені (у тому числі в кулеметну обслугу);

«задовільно»: влучено у 2 мішені;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб стрілець виходить на вихідний рубіж з вогнепальною зброєю і доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команди: «Вогнева позиція 25 метрів попереду!», «На вогневу позицію вперед!», «До бою!», за якою стрілець знімає автоматичну зброю з плеча і, пригнувшись, переміщається бігом рубіж відкриття вогню;

3) на рубежі відкриття вогню (вогнева позиція 25 метрів) в положенні лежачи приєднує магазин із патронами, знімає штурмову гвинтівку (автомат) із запобіжника, досилає патрон у патронник, вмикає запобіжник, установлює необхідний приціл;

4) після команди керівника стрільб: «Вогонь!» стрілець знімає штурмову гвинтівку (автомат) із запобіжника і влучає в усі цілі згідно з умовами вправи (самостійно). У паузах між показом цілей стрілець ставить зброю на запобіжник і, виконавши один (два) перекати ліворуч або праворуч, змінює вогневу позицію, вмикає запобіжник і продовжує вправу;

5) після закінчення стрільби стрілець ставить зброю на запобіжник і доповідає про закінчення вправи.

ГРУПОВІ

Вправа сорок друга

Умови:

1) цілі – дві поясні фігури з колами (мішень № 3-а) на щиті, що встановлюються по фронту не більше 100 см одна від одної на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;

2) відстань до цілі: 35-40 м;

3) кількість патронів: 20 шт. для автоматичної зброї, 12 шт. для короткоствольної вогнепальної зброї на пару (кожному стрільцю два магазини по 5 шт. на штурмову гвинтівку (автомат) та два магазини по 3 шт. на пістолет);

4) час на виконання вправи: необмежений;

5) вихідне положення: «Позиція готовності» для автоматичної вогнепальної зброї (патрон у патроннику), «Заряджена вогнепальна зброя в кобурі» для пістолета (запасні магазини у підсумках). Вправа виконується групою, в складі двох стрільців, які пересуваються колоною: вогнепальна зброя в «першого номера» спрямована в напрямку мішені, у «другого номера» – під кутом униз вправо або вліво;

6) положення для стрільби: у русі, стоячи, з коліна.

Оцінка (індивідуальна):

- «відмінно»: 16 влучень;
«добре»: 13 влучень;
«задовільно»: 10 влучень;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрільці (група у складі двох поліцейських) на вихідному рубежі (7-5 м від рубежу відкриття вогню) заряджають пістолети, спускають курки з бойового зводу, поміщають вогнепальну зброю в кобури, які застібають, після цього заряджають автоматичну вогнепальну зброю та, приймаючи фронтальне вихідне положення для стрільби, доповідають голосом: «Готовий!»;
 - 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, визначає кожному стрільцю його мішень та подає команду: «Вперед!», з якою стрільці починають рух колоною в напрямку мішеней;
 - 3) при підході групи до рубежу відкриття вогню, керівник стрільб подає умовну команду голосом або звуковим сигналом, за якою «перший номер» в русі виносить штурмову гвинтівку (автомат) на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!» та робить подвійний (потрійний) постріл у свою мішень, після цього, не зупиняючи рух, проводить візуальну перевірку вогнепальної зброї;
 - 4) керівник стрільб на свій розсуд повторює команду на відкриття вогню;
 - 5) після закінчення патронів у першому магазині автоматичної вогнепальної зброї стрілець подає команду голосом: «Проблема!» і разом з цим опускається на праве (ліве) коліно з одночасним притисканням штурмової гвинтівки (автомата) до тулуба вільною рукою, іншою дістає пістолет з кобури, виносить його вперед, на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!» та проводить прицільний постріл;
 - 6) стрілець, що знаходиться позаду («другий номер»), голосно подає команди: «Крию!», «Ціль!» та проводить два прицільних постріли з автомата у свою мішень поверх голови напарника з подальшою візуальною перевіркою вогнепальної зброї та подає команди напарнику на перезарядження вогнепальної зброї: «Контролюю!», «Доповнюю!»;
 - 7) «перший номер» підтверджує голосом: «Доповнюю!», «Контроль!», проводить тактичну заміну магазину на пістолеті, знімає курок з бойового зводу і поміщає пістолет у кобуру, яку застібає, проводить тактичну заміну магазину на автоматичній вогнепальній зброї, після чого з нижнього положення доповідає напарнику голосом: «Готовий!» та вільною рукою дублює доповідь хлопком по його гомілці;
 - 8) за командою «другого номера»: «Вгору!» «перший номер» підіймається у верхнє положення (при цьому «другий номер» вогнепальну зброю відводить у бік по дузі у безпечному напрямку) та група продовжує рух у напрямку мішеней;
 - 9) керівник стрільб на свій розсуд повторює команди на відкриття вогню;
 - 10) після закінчення патронів у другому магазині автомата «перший номер» подає команду: «Проблема!», опускається на коліно з одночасним переходом на пістолет. З нижнього положення доповідає напарнику голосом: «Перехід!» та вільною рукою дублює доповідь хлопком з прихопленням гомілки напарника (умовний сигнал про неможливість продовжувати рух попереду з різних причин);
 - 11) «другий номер» у цей час голосно подає команди: «Крию!», «Ціль!», проводить два прицільних постріли з автоматичної вогнепальної зброї у свою мішень поверх голови напарника з подальшою візуальною її перевіркою та підтверджує готовність на заміну місцями з напарником командою: «Перехід!», після чого «перший номер», обертаючись навприсідки навколо прихопленої гомілки напарника, займає вихідне положення «Позиція готовності» на пістолеті за «першим номером» (вогнепальна зброя при цьому спрямована вниз під кутом вправо або вліво в безпечному напрямку);
- Виконання вправи продовжується подібним порядком до закінчення патронів у групі. Перехід з автоматичної на короткоствольну вогнепальну зброю та усунення затримок при стрільбі «другим номером» проводиться у верхньому секторі із спрямуванням ствола у бік мішені.

Вправа сорок третя

Умови:

- 1) ціль – дві поясні фігури з колами (мішень № 3-а) на щиті, встановлюються на висоті не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухомі;
- 2) відстань до цілі: 100 м, 75 м, 50-15 м;
- 3) кількість патронів: 30 шт. для автоматичної вогнепальної зброї, 10 шт. для короткоствольної вогнепальної зброї на пару (кожному стрільцю два магазини по 10 та 5 шт. на автомат та два магазини по 3 та 2 шт. на пістолет);
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) вихідне положення: «Позиція готовності» для автоматичної вогнепальної зброї (патрон у патроннику), «Заряджена вогнепальна зброя в кобурі» для пістолета (запасні магазини у підсумках);
- 6) положення для стрільби: лежачи, з коліна, стоячи та в русі.

Оцінка (індивідуальна):

- «відмінно»: 100 % влучень;
«добре»: 80 % влучень;
«задовільно»: 60 % влучень;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб стрільці (група у складі двох поліцейських) виходять на рубіж відкриття вогню (100 м) (мінімальна дистанція між стрілками по фронту повинна бути не менше 5 м), заряджають пістолети, курки спускають з бойового зводу, ставлять на запобіжник та кладуть до кобури, яку застібають, після чого заряджають автоматичну вогнепальну зброю (приєднують магазин з 10-ма патронами) та, приймаючи фронтальне вихідне положення для стрільби, доповідають голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, визначає кожному стрільцю його мішень та подає команду: «До бою!», за якою стрільці приймають положення для стрільби лежачи, доповідають про ідентифікацію своїх мішеней голосом: «Ціль!», виконують по три влучних постріли, ставлять вогнепальну зброю на запобіжник та приймають положення упору лежачи;

3) за голосовою командою керівника стрільб: «Вгору!», «Вперед!» (звуковим сигналом) стрільці піднімаються та зигзагоподібними перебіжками переміщуються на рубіж відкриття вогню (75 м), приймають положення для стрільби з коліна, знімають автоматичну вогнепальну зброю із запобіжників, доповідають про ідентифікацію своїх мішеней голосом: «Ціль!», виконують три влучних постріли та доповідають: «Готовий!»;

4) за командою керівника стрільб: «Вперед!» (звуковим сигналом) стрільці піднімаються і зигзагоподібними перебіжками переміщуються на рубіж відкриття вогню (50 м), приймають положення для стрільби стоячи, про ідентифікацію своїх мішеней голосом: «Ціль!», виконують три влучних постріли, після чого проводять бойову заміну магазинів на автоматичній вогнепальній зброї та доповідають: «Готовий!»;

5) за командами керівника стрільб: «Збір!», «Вперед!» (звуковим сигналом) стрільці групуються в бойовий порядок колоною один за одним, приймають вихідне положення для автоматичної вогнепальної зброї (ствол зброї першого стрільця в напрямку цілі, у другого – в ліву або праву сторону) та продовжують рух у напрямку мішеней;

6) керівник стрільб на свій розсуд подає умовну команду голосом або звуковим сигналом на відкриття вогню, за якою «перший номер» у русі виносить автоматичну вогнепальну зброю на рівень очей, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: «Ціль!» та робить подвійний (потрійний) постріл у свою мішень, після чого, не зупиняючи рух, проводить візуальну перевірку вогнепальної зброї;

7) керівник стрільб на свій розсуд повторює команду на відкриття вогню;

8) після закінчення патронів у магазині автомата «перший номер» подає сигнал голосом: «Проблема!», «Перехід!», вільною рукою притискає автомат до тулуба та, обертаючись навприсідки навколо напарника, займає позицію готовності на пістолеті за ним (вогнепальна зброя при цьому спрямована вниз під кутом вправо або вліво в безпечному напрямку);

9) «другий номер» у цей час голосно подає команди: «Перехід!», «Ціль!» та в русі проводить два прицільні постріли з автоматичної вогнепальної зброї у свою мішень поверх голови напарника з подальшою візуальною перевіркою вогнепальної зброї;

10) керівник стрільб на свій розсуд повторює команду на відкриття вогню;

11) після закінчення патронів в автоматі «перший номер» голосно подає команду: «Працюю коротким!», не зупиняючи рух, вільною рукою притискає до себе автомат, іншою рукою дістає пістолет і, утримуючи вогнепальну зброю однією або двома руками, робить три швидких прицільних постріли у свою мішень та після закінчення патронів у першому магазині пістолета подає команду: «Проблема!» опускається на праве (ліве) коліно, замінює магазин й приводить пістолет у готовність;

12) «другий номер» голосно подає команди: «Крию!», «Ціль!», проводить два (три) прицільні постріли у свою мішень поверх голови напарника з подальшою візуальною перевіркою вогнепальної зброї, усуненням можливих затримок та приведенням її у готовність до стрільби (всі маніпуляції зі зброєю «другий номер» проводить у верхньому секторі, ствол пістолета постійно повинен бути спрямований у бік мішені);

13) «перший номер» після усунення проблеми, з нижнього положення доповідає напарнику голосом: «Готовий!», вільною рукою дублює доповідь хлопком по його гомілці, після чого, за готовністю і командою «другого номера»: «Вгору!» підіймається у верхнє положення (при цьому «другий номер» вогнепальну зброю відводить у бік по дузі в безпечному напрямку) та група продовжує рух у напрямку мішеней;

14) за командою керівника стрільб вправа повторюється до закінчення патронів у групі;

15) після закінчення патронів у групі стрільці (кожен зі свого положення) голосно доповідають: «Перехід!» з одночасною демонстрацією вогнепальної зброї, що стоїть на затворній затримці в напрямку мішені та пустого магазину за спиною. Вправа закінчена.

Керівник стрільб з рубежу відкриття вогню (50 м) подає команди на відкриття вогню з розрахунком закінчення патронів для автоматичної вогнепальної зброї в групі на рубежі 15-20 метрів від лінії мішеней.

При обладнанні стрільбища (полігону) укриттями цю вправу можна виконувати в тому ж порядку, але пересуваючись від укриття до укриття.

ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ ІЗ СНАЙПЕРСЬКОЇ ГВИНТІВКИ

Вправа сорок четверта

Умови:

- 1) ціль – поясна фігура з колами (мішень № 3-а), що встановлюється на поверхні землі, нерухома;
- 2) відстань до цілі: 300 м;
- 3) кількість патронів: 3 шт.;

4) час на виконання вправи: 60 сек.;

5) положення для стрільби: лежачи з руки без упору на сторонні предмети (дозволяється використання ремня).

Оцінка:

«відмінно»: 3 влучення;

«добре»: 2 влучення;

«задовільно»: 1 влучення;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, вмикає запобіжник, досилає патрон до патронника, вмикає запобіжник та доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець виконує по три одиночні постріли, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Вправа сорок п'ята

Умови:

1) ціль – головна фігура з колами (мішень № 5-а) на щиті, що встановлюється на поверхні землі, нерухома;

2) відстань до цілі: 100 м;

3) кількість патронів: 3 шт.;

4) час на виконання вправи: 30 сек.;

5) положення для стрільби: лежачи з руки без упору на сторонні предмети (дозволяється використання ремня).

Оцінка:

«відмінно»: 3 влучення;

«добре»: 2 влучення;

«задовільно»: 1 влучення;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, вмикає запобіжник, досилає патрон до патронника, вмикає запобіжник та доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець виконує три одиночні постріли, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

Вправа сорок шоста

Умови:

1) ціль – поясна фігура із заручником (мішень № 7-а) на щиті, що встановлюється на поверхні землі, нерухома;

2) відстань до цілі: 200 м;

3) кількість патронів: 3 шт.;

4) час на виконання вправи: 15 сек.;

5) положення для стрільби: лежачи з руки.

Оцінка:

«відмінно»: 3 влучення в «зону 5» (передпліччя, кисть руки зі зброєю або голова злочинця);

«добре»: 2 влучення в «зону 4» (груди, шия, плече злочинця);

«задовільно»: 1 влучення в «зону 3» (нижче пояса злочинця);

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби, вмикає запобіжник, досилає патрон до патронника, вмикає запобіжник та доповідає голосом: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець виконує три одиночні постріли, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

ВПРАВИ З СТРІЛЬБИ З ПОМПОВОЇ РУШНИЦІ

Вправа сорок сьома

Умови:

- 1) ціль – три віконні отвори (мішень № 10) на щитах 130 на 50 см, що встановлюються на висоті на рівні очей, нерухомі;
- 2) відстань до цілі: 100 м;
- 3) кількість патронів: 3 шт. (патрони для навчальних стрільб);
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) вихідне положення: «Зброя на плечі»;
- 6) положення для стрільби: з коліна.

Оцінка:

- | | |
|-----------------|---|
| «відмінно»: | влучено в 3 мішені; |
| «добре»: | влучено в 2 мішені; |
| «задовільно»: | влучено в 1 мішень; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. |

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб: «Приготуватись!» стрілець виходить на рубіж відкриття вогню та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець займає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та виконує по одному пострілу в кожен мішень.

Вправа сорок восьма

Умови:

- 1) ціль – три віконні отвори (мішень № 10) на щитах 50 на 20 см, що встановлюються на висоті на рівні 150 см від поверхні землі, нерухомі;
- 2) відстань до цілі: 50 м;
- 3) кількість патронів: 3 шт. (патрони для навчальних стрільб).
- 4) час на виконання вправи: 60 сек.;
- 5) вихідне положення: «Зброя на плечі»;
- 6) положення для стрільби: з коліна.

Оцінка:

- | | |
|-----------------|---|
| «відмінно»: | влучено в 3 мішені; |
| «добре»: | влучено у 2 мішені; |
| «задовільно»: | влучено в 1 мішень; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи. |

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб: «Приготуватись!» стрілець виходить на рубіж відкриття вогню та, зайнявши вихідне положення, доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець приймає положення для стрільби та робить по одному пострілу в кожен мішень, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПРОТИТАНКОВОГО ГРАНАТОМЕТА

Вправа сорок дев'ята

Умови:

- 1) ціль – танк (мішень № 11);
- 2) відстань до цілі: 200-350 м;
- 3) кількість боєприпасів: 2 штатні (інертні) постріли (2 набіи при виконанні вправи з ПУС-7);
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) положення для стрільби: із-за укриття, з коліна.

Оцінка:

- «відмінно»: влучено в ціль двома пострілами;
«добре»: влучено в ціль першим пострілом;
«задовільно»: влучено в ціль другим пострілом;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб: «На рубіж відкриття вогню кроком (бігом) руш! До бою!», стрільці (група у складі двох поліцейських: гранатометник і помічник гранатометника) висуваються на рубіж відкриття вогню та приймають положення для стрільби;
- 2) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» гранатометник заряджає зброю та доповідає голосом: «Готовий!»;
- 3) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», за якою гранатометник веде вогонь по цілі.

Вправа п'ятдесята

Умови:

- 1) ціль – бронетранспортер (мішень № 12), що рухається двічі (вперед, назад) з проміжком 10-20 сек. під кутом 45-90° до площини стрільби зі швидкістю 15-20 км/год. протягом 100 м. При виконанні вправи в горах або за відсутності обладнання для руху мішені, ціль, що рухається, замінюється на ціль, що з'являється на 50 сек.;
- 2) відстань до цілі: 200-350 м;
- 3) кількість боєприпасів: 2 штатні (інертні) постріли (2 набіи при виконанні вправи з ПУС-7);
- 4) положення для стрільби: лежачи, з коліна чи стоячи (на вибір керівника стрільб), приймається після пересування вперед на відстань не меншу, ніж 50 м.

Оцінка:

- «відмінно»: влучено в ціль двома пострілами;
«добре»: влучено в ціль першим пострілом;
«задовільно»: влучено в ціль другим пострілом;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання вправи аналогічний порядку, передбаченому при виконанні вправи зі стрільби з протитанкового гранатомета номер сорок дев'ять.

ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІДСТВОЛЬНОГО ГРАНАТОМЕТА

Вправа п'ятдесят перша

Умови:

- 1) ціль – кулеметна обслуга (мішень № 8) на щиті 100 на 75 см, встановлюється в центрі кола діаметром 7 м (габарит цілі);
- 2) відстань до цілі: 250 м;
- 3) кількість гранат: 3 шт.;
- 4) час на виконання вправи: 180 сек.;
- 5) положення для стрільби: з коліна.

Оцінка:

- «відмінно»: 3 влучення в габарит цілі;
«добре»: 2 влучення в габарит цілі;
«задовільно»: 1 влучення в габарит цілі;
«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб стрілець, перебуваючи на рубежі відкриття вогню, приймає положення для стрільби та доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, дає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець дістає з підсумка гранату, заряджає зброю та проводить три постріли, упродовж визначеного часу, після завершення якого подається команда: «Час!» (вимикається хронометр).

ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З КУЛЕМЕТА

Вправа п'ятдесят друга

Умови:

- 1) цілі – бронетранспортер (мішень № 12), дві ростові фігури (мішень № 4-а), які розташовані по фронту не менше 3 м між центрами мішеней;
- 2) відстань до цілі:
мішень № 12: 600 м;
мішень № 4-а: 300 м;
- 3) кількість боєприпасів:
калібр 14,5 мм: 6 шт. (з них 2 шт. трасуючих);
калібр 7,62 мм: 10 шт. (з них 3 шт. трасуючих);
- 4) час на виконання вправи: 30 сек. (мішень № 12), 40 сек. (мішень № 4-а);
- 5) положення для стрільби: із-за укриття (зі станка).

Оцінка:

- «відмінно»: влучено в 3 мішені;
- «добре»: влучено в 2 мішені;
- «задовільно»: влучено тільки в мішень № 12;
- «незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб: «Заряджай», стрілець на рубежі відкриття вогню заряджає кулемети (не пізніше, ніж за 70 сек.) та доповідає та доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, дає команду: «Вогонь!» (вмикає хронометр), за якою стрілець виконує шість пострілів (калібр 14,5 мм) у мішень № 12, після чого готується до стрільби (не менше, ніж 20 сек.) та за командою керівника стрільб робить десять пострілів (калібр 7,62 мм) по мішенях № 4-а.

ВПРАВА ЗІ СТРІЛЬБИ З РУЧНОГО КУЛЕМЕТА

Вправа п'ятдесят третя

Умови:

- 1) цілі – кулеметна обслуга (мішень № 8), з'являється один раз на 15 сек., розташована на відстані 200-250 м; ручний протитанковий гранатомет (мішень № 9), з'являється один раз на 15 сек., розташована на відстані 250-300 м; «група злочинців» – дві поясні фігури (мішень № 1), що з'являються один раз на 30 сек. і розташовані по фронту не ближче 3 м одна від одної на відстані 300-350 м;
- 2) кількість боєприпасів: 20 шт. (5 з трасуючими кулями);
- 3) положення для стрільби: лежачи;
- 4) стрілець виконує вправу в жилеті куленепробивному та захисному шоломі.

Оцінка:

- «відмінно»: влучено в усі мішені;
- «добре»: влучено в 3 мішені, у тому числі в мішень № 8;
- «задовільно»: влучено у 2 мішені;
- «незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання вправи аналогічний порядку, передбаченому при виконанні індивідуальної вправи зі стрільби з штурмової гвинтівки (автомата) номер сорок один, за винятком того, що при виконанні цієї вправи перекати не проводяться.

ВПРАВИ З КИДАННЯ РУЧНИХ ГРАНАТ

Вправа п'ятдесят четверта

Умови:

- 1) ціль – три ростові фігури (одна мішень № 4 та дві мішені № 4-а), що встановлені в позначеному габариті на відкритій місцевості по фронту 10 м та в глибину 5 м. Габарит поділяється на три частини: центральну (завглибшки 1 м), ближню та дальню (завглибшки 2 м). Дві мішені № 4-а встановлюються по бокових краях центральної частини, а мішень № 4 – в середині дальньої частини;

- 2) відстань до цілі: 25 м;
- 3) кількість гранат: 1 навчальна, навчально-імітаційна або бойова;
- 4) час на виконання вправи: не більше 30 сек. від команди «Гранатою – вогонь!» до вибуху гранати;
- 5) положення для кидання: стоячи з окопу зі сходинки.

Оцінка:

- «відмінно»: влучено в центральну частину габариту;
- «добре»: влучено в дальню частину габариту;
- «задовільно»: влучено в ближню частину габариту;
- «незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб «Підготувати гранату!» поліцейський виймає гранату з гранатної сумки, приводить її в готовність та, зайнявши положення для кидання, доповідає голосом: «Готовий!»;
- 2) за командою керівника стрільб «Гранатою – вогонь!» поліцейський витягує вказівним або середнім пальцем кільце з запобіжною чекою, при цьому щільно притискаючи спусковий важіль до корпусу гранати, кидає гранату в напрямку цілі та присідає на дно укриття (окопу).

Вправа п'ятдесят п'ята

Умови:

- 1) ціль – три ростові фігури (мішень № 4), що встановлені в траншеї або в ході сполучення по фронту 10 м та в глибину 5 м. Мішені встановлюються таким чином, щоб їх було видно як грудні фігури;
- 2) відстань до цілі: 25-40 м.
- 3) кількість гранат: 1 навчальна, навчально-імітаційна або бойова.
- 4) час на виконання вправи: не більше 30 сек. від команди «Вперед!» до моменту подолання траншеї;
- 5) положення для виконання: на ходу з короткою зупинкою.

Оцінка:

- «відмінно»: влучено в траншею або хід сполучення;
- «добре»: влучено в смугу позаду траншеї завдовжки 10 м та завширшки 2 м;
- «задовільно»: влучено в смугу попереду траншеї завдовжки 10 м та завширшки 2 м;
- «незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання:

- 1) за командою керівника стрільб «Вперед!» поліцейський починає переміщення в напрямку цілі;
- 2) під час наближення до цілі на відстань, яка передбачена умовами виконання вправи, керівник стрільб подає команду: «По траншеї гранатою – вогонь!», за якою поліцейський (не зупиняючись) витягує вказівним або середнім пальцем кільце з запобіжною чекою, при цьому щільно притискаючи спусковий важіль до корпусу гранати, самостійно на ходу (з короткою зупинкою) кидає гранату в ціль, а після її розриву продовжує рух до цілі.

XI. Умови і порядок виконання нормативів з вогневої підготовки

№ з/п	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
ПІСТОЛЕТ ФОРТ-12 ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ (ПІСТОЛЕТ МАКАРОВА)		
1	Навчання техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський тримає магазин у руці (без упору), 12 (8) патронів знаходяться перед ним на рівній поверхні (столі) розсипом
2	Навчання техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником догори, магазин в основі рукоятки
3	Навчання техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, частини пістолета лежать на столі
4	Відпрацювання підготовки до стрільби стоячи та проведення пострілу (швидкісна стрільба)	Виконання нормативу не включається до програми прийняття заліків. Час на виконання нормативу – необмежений. Вихідне положення: «Зброя в кобурі» (магазин споряджений навчальним патроном в основі рукоятки пістолета), позиція для стрільби: стоячи з двох рук
АВТОМАТ КАЛАШНИКОВА (АК/АКС-74У)		
5	Навчання техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський тримає магазин у руці (без упору), 30 патронів знаходяться перед ним на рівній поверхні (столі) розсипом
6	Навчання техніки неповного розбирання автомата	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний автомат лежить на столі
7	Навчання техніки збирання автомата після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, частини автомата лежать на столі
8	Відпрацювання підготовки до стрільби лежачи	Виконання нормативу не включається до програми прийняття заліків. Час на виконання нормативу – необмежений. Автомат у положенні «на ремінь» магазин, споряджений навчальним патроном у підсумку (розвантажувальному жилеті)

НОРМАТИВИ З ПІСТОЛЕТОМ

Норматив перший

Оцінка:

	ПІСТОЛЕТ ФОРТ-12	ПІСТОЛЕТ МАКАРОВА
«відмінно»:	30 сек.;	19 сек.;
«добре»:	35 сек.;	21 сек.;
«задовільно»:	40 сек.;	23 сек.;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.	

Порядок виконання.

За командою: «До виконання нормативу приступити!» (вмикається хронометр) поліцейський повинен:

1) беручи зі столу навчальні патрони, спорядити ними магазин пістолета (помістити патрон у положенні кулею до мізинця так, щоб дно гільзи було трохи вище великого та вказівного пальців, на подавач магазину, утримуючи магазин з невеликим нахилом ліворуч, натиском великого пальця вкладати патрони по одному під губки (загини бокових стінок) магазину дном гільзи до задньої стінки магазину);

2) після закінчення виконання нормативу покласти споряджений магазин на стіл та голосом доповісти: «Готовий!» (вмикається хронометр).

Норматив вважається невиконаним, при умові впирання магазину в будь-яку поверхню, а також відтягування пружини подавача.

Норматив другий

ПІСТОЛЕТ ФОРТ-12 ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ

Оцінка:

«відмінно»:	45 сек.;
«добре»:	50 сек.;
«задовільно»:	55 сек.;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання.

За командою: «До виконання нормативу приступити!» (вмикається хронометр) поліцейський повинен:

1) від'єднати магазин від основи рукоятки (утримуючи пістолет за основу рукоятки, великим пальцем правої (лівої) руки необхідно натиснути на кнопку фіксатора магазину, одночасно відтягуючи вказівним пальцем лівої (правої) руки виступаючу частину кришки магазину, витягнути магазин з основи рукоятки);

2) перевірити, чи нема патрона в патроннику (вимкнути запобіжник (опустити прапорець донизу), відвести лівою (правою) рукою затвор у заднє крайнє положення, поставити його на затворну затримку і оглянути патронник, після чого натиснути великим пальцем правої (лівої) руки на затворну затримку та відпустити затвор);

3) магазином або шомполом натиснути на вісь затворної затримки з правого боку;

4) відокремити затворну затримку (потягнувши за неї з лівого боку);

5) від'єднати затвор від рамки (взявши пістолет у праву (ліву) руку за рукоятку, лівою (правою) рукою відвести затвор у крайнє заднє положення, підняти його задню частину та змістити затвор вперед, знімаючи зі ствола);

6) від'єднати зворотні пружини і напрямну вісь від рамки пістолета.

Після закінчення виконання нормативу (частини пістолета лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: «Готовий!» (вимикається хронометр).

ПІСТОЛЕТ МАКАРОВА

Оцінка:

«відмінно»: 10 сек.;

«добре»: 13 сек.;

«задовільно»: 16 сек.;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання.

За командою: «До виконання нормативу приступити!» поліцейський повинен:

1) від'єднати магазин від основи рукоятки (утримуючи пістолет за рукоятку правою (лівою) рукою, великим пальцем лівої (правої) руки відвести защіпку магазину назад до кінця, одночасно відтягуючи вказівним пальцем лівої (правої) руки виступаючу частину кришки магазину, витягнути магазин з основи рукоятки);

2) перевірити, чи нема патрона в патроннику (вимкнути запобіжник (опустити прапорець донизу), відвести лівою (правою) рукою затвор у заднє положення, поставити його на затворну затримку і оглянути патронник, після чого натиснути великим пальцем правої (лівої) руки на затворну затримку та відпустити затвор);

3) від'єднати затвор від рамки (взявши пістолет у праву (ліву) руку за рукоятку, лівою (правою) рукою відтягнути спускову скобу вниз і перекосити її у бік (вперти в рамку) так, щоб вона утримувалася в цьому положенні (фіксувати її вказівним пальцем);

4) лівою (правою) рукою відвести затвор у крайнє заднє положення і, припіднявши його задню частину, дати йому можливість переміститися вперед під дією зворотної пружини, після чого відділити затвор від рамки і поставити спускову скобу на своє місце;

5) зняти зі ствола зворотну пружину (утримуючи рамку правою (лівою) рукою за рукоятку і обертаючи зворотну пружину на себе лівою (правою) рукою, зняти її зі ствола).

Після закінчення виконання нормативу (частини пістолета лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: «Готовий!» (вимикається хронометр).

Норматив третій

ПІСТОЛЕТ ФОРТ-12 ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ

Оцінка:

«відмінно»: 50 сек.;

«добре»: 55 сек.;

«задовільно»: 60 сек.;

«незадовільно»: у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання.

За командою: «До виконання нормативу приступити!» поліцейський повинен:

1) приєднати зворотні пружини і її напрямну вісь до рамки пістолета;

2) приєднати затвор до рамки (утримуючи рамку за рукоятку в правій (лівій) руці, а затвор у лівій (правій), ввести ствол та напрямну вісь із пружинами в канал затвора, після цього відвести затвор у крайнє заднє положення таким чином, щоб дульна частина ствола пройшла через канал затвора і виступила назовні, після цього опустити задню частину затвора на рамку так, щоб повздовжні виступи затвора розташувалися в пазах рамки, і, притиснувши затвор до рамки, відпустити його);

3) приєднати затворну затримку (вставити вісь затворної затримки в отвір з лівого боку рамки пістолета);

4) здійснити спуск курка з бойового зводу (натиснути вказівним пальцем руки, яка утримує зброю на спусковий гачок, притримуючи при цьому курок великим пальцем, плавно відпустити його);

5) увімкнути запобіжник (підняти прапорець доверху);

б) приєднати магазин до основи рукоятки (утримуючи пістолет у правій (лівій) руці, великим і вказівним пальцями лівої (правої) руки вставити магазин в основу рукоятки через нижнє вікно, натиснути на кришку магазину великим пальцем так, щоб спрацювала кнопка фіксатора магазину та заблокувала його);

7) перевірити вірність збирання пістолета (вимкнути запобіжник (опустити прапорець донизу), відвести затвор у заднє положення та відпустити (затвор повинен зафіксуватись на затворній затримці), натиснувши на затворну затримку повернути затвор у переднє положення, провести холостий спуск курка, увімкнути запобіжник).

Після закінчення виконання нормативу (пістолет у зібраному стані запобіжником догори лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: «Готовий!» (вимикається хронометр).

ПІСТОЛЕТ МАКАРОВА

Оцінка:

«відмінно»:	15 сек.;
«добре»:	18 сек.;
«задовільно»:	21 сек.;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання.

За командою: «До виконання нормативу приступити!» поліцейський повинен:

1) приєднати до ствола зворотну пружину (узявши рамку за рукоятку в праву (ліву) руку, лівою (правою) рукою приєднати до ствола зворотну пружину обов'язково тим кінцем, у якому крайній виток має менший діаметр порівняно з іншими витками);

2) приєднати затвор до рамки (утримуючи рамку за рукоятку в правій (лівій) руці, а затвор у лівій (правій), ввести вільний кінець зворотної пружини в канал затвора, відвести затвор у крайнє заднє положення таким чином, щоб дульна частина ствола пройшла через канал затвора і виступила назовні, після цього опустити задню частину затвора на рамку так, щоб повздовжні виступи затвора розташувалися в пазах рамки, і, притиснувши затвор до рамки, відпустити його;

3) увімкнути запобіжник (підняти прапорець доверху);

4) приєднати магазин до основи рукоятки (утримуючи пістолет у правій (лівій) руці, великим і вказівним пальцями лівої (правої) руки вставити магазин в основу рукоятки через нижнє вікно, натиснути на кришку магазину великим пальцем так, щоб заціпка (нижній кінець бойової пружини) заскочила за виступ на стінці магазину);

5) перевірити вірність збирання пістолета (вимкнути запобіжник (опустити прапорець вниз), відвести затвор у заднє положення і відпустити його (затвор, пройде дещо вперед, стане на затворну затримку і залишиться в задньому положенні), після цього, натиснувши великим пальцем правої (лівої) руки на затворну затримку, відпустити затвор в переднє положення (курок при цьому повинен стояти на бойовому зводі) та увімкнути запобіжник (курок при цьому повинен зірватися з бойового зводу і заблокуватися).

Після закінчення виконання нормативу (пістолет у зібраному стані запобіжником догори лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: «Готовий!» (вимикається хронометр).

При виконанні нормативу:

1) для приєднання затвора до рамки не обов'язково відтягувати вниз і відводити спускову скобу (при відведенні затвора в крайнє заднє положення, необхідно припідняти його задню частину максимально вверх таким чином, щоб не було уткання нижньої передньої стінки затвора в гребінь спускової скоби, яка обмежує рух затвора назад);

2) удари по магазину долонею не допускаються.

Норматив четвертий

Порядок виконання:

1) за командою: «Приготуватись!» поліцейський приймає положення для стрільби та, зайнявши вихіднє положення, доповідає голосом: «Готовий!»;

2) за командою: «Вогонь!» (вимикається хронометр) поліцейський виймає зброю з кобури, приводить її у готовність та виконує «вхолосту» прицільний постріл у вказаному напрямку (вимикається хронометр).

НОРМАТИВИ З АВТОМАТОМ

Норматив п'ятий

Оцінка:

«відмінно»:	50 сек.;
«добре»:	55 сек.;
«задовільно»:	60 сек.;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання.

За командою: «До виконання нормативу приступити!» (вимикається хронометр) поліцейський повинен:

1) беручи зі столу навчальні патрони спорядити ними магазин автомата (помістити патрон у положенні кулею до мізинця так, щоб дно гільзи було трохи вище великого та вказівного пальців, на подавач магазину, утримуючи магазин з невеликим нахилом ліворуч, натиском великого пальця вкладати патрони по одному під загини бокових стінок дном гільзи до задньої стінки магазину);

2) після закінчення виконання нормативу покласти споряджений магазин на стіл та голосом доповісти: «Готовий!» (вимикається хронометр).

Норматив вважається невиконаним, при умові впирання магазину в будь-яку поверхню.

Норматив шостий

АК

Оцінка:

«відмінно»:	20 сек.;
«добре»:	24 сек.;
«задовільно»:	28 сек.;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання.

За командою: «До виконання нормативу приступити!» (вимикається хронометр) поліцейський повинен:

1) від'єднати магазин від ствольної коробки (утримуючи автомат за шийку приклада (цівку), вільною рукою охопити магазин, великим пальцем натиснути на засувку, подати нижню частину магазину вперед і відокремити його);

2) перевірити, чи нема патрона в патроннику (вимкнути запобіжник (перевести перевідник донизу), відвести вільною рукою рукоятку затворної рами в заднє крайнє положення та, утримуючи її, оглянути патронник, після чого відпустити рукоятку затворної рами);

3) здійснити спуск курка з бойового зводу (натиснути вказівним пальцем руки, яка утримує зброю за пістолетну рукоятку, на спусковий гачок);

4) вийняти пенал приладдя із гнізда прикладу (утопити вказівним пальцем кришку гнізда так, щоб пенал під дією пружини вийшов із гнізда; відкрити пенал і вийняти із нього протирку, йоршик, викрутку і виколотку);

5) відокремити шомпол (відтягти кінець шомпола від ствола так, щоб його головка вийшла з-під упора на основі мушки і вийняти його). Якщо шомпол туго виходить, дозволяється користуватися виколоткою, яку слід вставити в отвір головки шомпола, відтягти від ствола кінець шомпола і вийняти його;

6) відокремити дульний гальмо-компенсатор (натиснути викруткою фіксатор дульного гальмо-компенсатора, звернути дульне гальмо-компенсатор із різьбового виступу основи мушки (із ствола), обертаючи його проти годинникової стрілки). У випадку надмірно тугого обертання дульного гальма-компенсатора дозволяється здійснювати відвертання його за допомогою виколотки (шомпола), вставленої у вікна гальма-компенсатора;

7) відокремити кришку ствольної коробки (охопити рукою шийку прикладу, великим пальцем цієї ж руки натиснути на виступ напрямного стержня зворотного механізму; підняти вгору задню частину кришки ствольної коробки і від'єднати останню);

8) відокремити зворотній механізм (утримуючи автомат за шийку прикладу, великим пальцем цієї ж руки натиснути на виступ напрямного стержня зворотного механізму до виходу його п'ятки з повздожнього паза ствольної коробки, підняти задній кінець напрямного стержня і вийняти зворотній механізм з каналу затворної рами);

7) відокремити затворну раму із затвором (продовжуючи утримувати автомат рукою, відвести раму назад до упора, підняти її разом із затвором і відокремити від ствольної коробки);

8) відокремити затвор від затворної рами (взяти затворну раму в руку затвором догори, вільною рукою відвести затвор назад, прокрутити його так, щоб головний виступ затвора вийшов з фігурного вирізу затворної рами, і висунути затвор уперед);

9) від'єднати газову трубку зі ствольною накладкою (утримуючи автомат рукою, вільною рукою одягнути пенал приладдя прямокутним отвором на виступ замкача газової трубки, повернути замкач від себе до вертикального положення і зняти газову трубку з патрубка газової камери).

Після закінчення виконання нормативу (частини автомата лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: «Готовий!» (вимикається хронометр).

АКС-74У

Оцінка:

«відмінно»:	17 сек.;
«добре»:	21 сек.;
«задовільно»:	24 сек.;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання.

За командою: «До виконання нормативу приступити!» (вимикається хронометр) поліцейський повинен:

- 1) від'єднати магазин від ствольної коробки (утримуючи автомат за шийку приклада (цівку), вільною рукою охопити магазин, великим пальцем натиснути на застібку, подати нижню частину магазину вперед і відокремити його);
 - 2) перевірити, чи нема патрона в патроннику (вимкнути запобіжник (перевести перевідник донизу), відвести вільною рукою рукоятку затворної рами в заднє крайнє положення та, утримуючи її, оглянути патронник, після чого відпустити рукоятку затворної рами);
 - 3) здійснити спуск курка з бойового зводу (натиснути вказівним пальцем руки, яка утримує зброю за пістолетну рукоятку, на спусковий гачок);
 - 4) відокремити дульний гальмо-компенсатор (натиснути пальцем на засувку дульного гальмо-компенсатора та обертальним рухом від'єднати його від ствола);
 - 5) відокремити кришку ствольної коробки (охопити рукою шийку прикладу, великим пальцем цієї ж руки натиснути на виступ напрямного стержня зворотного механізму; підняти вгору задню частину кришки ствольної коробки і від'єднати останню);
 - 6) відокремити зворотній механізм (утримуючи автомат за шийку прикладу, великим пальцем цієї ж руки натиснути на виступ напрямного стержня зворотного механізму до виходу його п'ятки з повздовжнього паза ствольної коробки, підняти задній кінець напрямного стержня і вийняти зворотній механізм з каналу затворної рами);
 - 7) відокремити затворну раму із затвором (продовжуючи утримувати автомат рукою, відвести раму назад до упора, підняти її разом із затвором і відокремити від ствольної коробки);
 - 8) відокремити затвор від затворної рами (взяти затворну раму у руку затвором догори, рукою відвести затвор назад, прокрутити його так, щоб головний виступ затвора вийшов з фігурного вирізу затворної рами, і висунути затвор уперед);
 - 9) відокремити газову трубку зі ствольною накладкою (утримуючи автомат рукою, зняти газову трубку газової камери).
- Після закінчення виконання нормативу (частини автомата лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: «Готовий!» (вимикається хронометр).

Норматив сьомий

АК

Оцінка:

- | | |
|-----------------|--|
| «відмінно»: | 30 сек.; |
| «добре»: | 35 сек.; |
| «задовільно»: | 40 сек.; |
| «незадовільно»: | у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу. |

Порядок виконання.

- За командою: «До виконання нормативу приступити!» (вимикається хронометр) поліцейський повинен:
- 1) приєднати газову трубку зі ствольною накладкою (утримуючи автомат, вільною рукою насунути газову трубку переднім кінцем на патрубок газової камери, щільно притиснути задній кінець ствольної накладки до ствола і повернути за допомогою пенала приладдя замикач на себе до входження його фіксатора у виїм на колодці прицілу);
 - 2) приєднати затвор до затворної рами (узявши затворну раму в одну руку, а затвор у іншу, вставити останній циліндричною часиною в канал рами, повернути затвор так, щоб його ведучий виступ увійшов у фігурний виріз затворної рами і просунути затвор вперед);
 - 3) приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки (узяти затворну раму в одну руку так, щоб затвор утримувався великим пальцем у передньому положенні, іншою рукою охопити шийку прикладу, увести газовий поршень у порожнину колодки прицілу і просунути затворну раму вперед на стільки, щоб відгини ствольної коробки увійшли в пази затворної рами, легким зусиллям притиснути її до ствольної коробки і просунути вперед);
 - 4) приєднати зворотній механізм (ввести зворотній механізм у канал затворної рами; стискуючи зворотну пружину, подати направляючий стержень вперед і, опустивши дещо донизу, ввести його п'яту в повздовжній паз ствольної коробки);
 - 5) приєднати кришку ствольної коробки (вставити кришку ствольної коробки переднім кінцем у напівкруглий виріз на колодці прицілу; натиснути на задній кінець кришки долонею вперед і донизу так, щоб виступ напрямного стержня зворотного механізму увійшов в отвір кришки ствольної коробки);
 - 6) здійснити спуск курка з бойового зводу (натиснути вказівним пальцем руки, яка утримує зброю за пістолетну рукоятку, на спусковий гачок);
 - 7) увімкнути запобіжник (підняти перевідник вгору до кінця);
 - 8) приєднати дульний гальмо-компенсатор (нагвинтити дульний гальмо-компенсатор на різьбовий виступ основи мушки (на ствол) до упору). Якщо паз дульного гальма-компенсатора не співпав з фіксатором, необхідно відвернути дульний гальмо-компенсатор (не більше одного оберту) до збігу пазу з фіксатором;
 - 9) приєднати шомпол;
 - 10) приєднати пенал до гнізда приклада (скласти в пенал протирку, йоршик, викрутку і виколотку та зачинити його кришкою, вкласти пенал дном у гніздо приклада і зафіксувати його так, щоб гніздо зачинилося кришкою);
 - 11) приєднати магазин до автомата (утримуючи автомат за шийку приклада чи ців'я, вільною рукою увести у вікно ствольної коробки зачіп магазину і повернути магазин на себе так, щоб застібка зайшла за опорний виступ магазину).

Після закінчення виконання нормативу (автомата лежать на столі запобіжником догори) поліцейський голосом доповідає: «Готовий!» (вимикається хронометр).

АКС-74У

Оцінка:

«відмінно»:	25 сек.;
«добре»:	30 сек.;
«задовільно»:	35 сек.;
«незадовільно»:	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання.

За командою: «До виконання нормативу приступити!» (вимикається хронометр) поліцейський повинен:

1) приєднати газову трубку зі ствольною накладкою (утримуючи автомат, вільною рукою насунути газову трубку переднім кінцем на патрубок газової камери, щільно притиснути задній кінець ствольної накладки до ствола і повернути замкач на себе до входження його фіксатора у виїм на колодці прицілу);

2) приєднати затвор до затворної рами (узявши затворну раму в одну руку, а затвор у іншу, вставити останній циліндричною часиною в канал рами, повернути затвор так, щоб його ведучий виступ увійшов у фігурний виріз затворної рами і просунути затвор вперед);

3) приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки (узяти затворну раму в одну руку так, щоб затвор утримувався великим пальцем у передньому положенні, іншою рукою охопити шийку приклала, увести газовий поршень у порожнину колодки прицілу і просунути затворну раму вперед на стільки, щоб відгини ствольної коробки увійшли в пази затворної рами, легким зусиллям притиснути її до ствольної коробки і просунути вперед);

4) приєднати зворотній механізм (ввести зворотній механізм у канал затворної рами; стискаючи зворотню пружину, подати направляючий стержень вперед і, опустивши дещо донизу, ввести його п'яту в повздовжній паз ствольної коробки);

5) приєднати кришку ствольної коробки (вставити кришку ствольної коробки переднім кінцем у напівкруглий виріз на колодці прицілу; натиснути на задній кінець кришки долонею вперед і донизу так, щоб виступ напрямного стержня зворотного механізму увійшов в отвір кришки ствольної коробки);

6) здійснити спуск курка з бойового зводу (натиснути вказівним пальцем руки, яка утримує зброю за пістолетну рукоятку, на спусковий гачок);

7) увімкнути запобіжник (підняти перевідник вгору до кінця);

8) приєднати дульний гальмо-компенсатор (нагвинтити дульний гальмо-компенсатор на різьбовий виступ основи мушки (на ствол) до упору). Якщо паз дульного гальма-компенсатора не співпав з фіксатором, необхідно відвернути дульний гальмо-компенсатор (не більше одного оберту) до збігу пазу з фіксатором;

9) приєднати магазин до автомата (утримуючи автомат за шийку приклада чи ців'я, вільною рукою увести у вікно ствольної коробки зачіп магазину і повернути магазин на себе так, щоб застібка зайшла за опорний виступ магазину).

Після закінчення виконання нормативу (автомата лежать на столі запобіжником догори) поліцейський голосом доповідає: «Готовий!» (вимикається хронометр).

Норматив восьмий

Порядок виконання.

За командою: «Вогонь!» (вимикається хронометр) поліцейський приймає положення для стрільби, приєднує споряджений магазин, вимикає запобіжник, досилає навчальний патрон у патронник та виконує «в холосту» прицільний постріл у вказаному напрямку (вимикається хронометр).

ХІІ. Умови і порядок виконання спортивних стрілецьких вправ з прикладної стрільби

Індекс вправи	Відстань (м)	Кількість пострілів та час, відведений на виконання вправи						Ціль	Примітка
		пробна серія		залікові серії					
		кількість пострілів	час виконання	порядковий номер серії	положення для стрільби	кількість пострілів у серії	час виконання серії		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ШТУРМОВОЇ ГВИНТІВКИ «ФОРТ» (АВТОМАТА КАЛАШНИКОВА)									
АК-1	100	3	3 хв.	1	лежачи без упору	10	8 хв.	Мішень № 2	Стрільба одиночними
АК-2	200	-	-	1	лежачи без упору	10	15 сек.	Мішень № 7	Стрільба чергами
				2	з коліна	10	20 сек.		
				3	стоячи	10	25 сек.		
АК-3	100	5	5 хв.	1	лежачи	10	8 хв.	Мішень № 2	Стрільба одиночними
				2	з коліна	10	10 хв.		
				3	стоячи	10	12 хв.		
АК-4	100	5	30 сек.	1	лежачи	10	30 сек.	Мішень № 1	Стрільба одиночними
				2	з коліна	10	40 сек.		
				3	стоячи	10	50 сек.		
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА КАЛІБРУ 9 ММ «ФОРТ-12» («ФОРТ-17» ТА МАКАРОВА)									
ПМ-1, ПМ-1 (а)	25	3	3 хв.	1	стоячи	10	10 хв.	Мішень № 4 (мішень з чорним колом); мішень № 2 (у вправах з індексом (а))	Стрільба з однієї руки
ПМ-2, ПМ-2 (а)	25	5	5 хв.	1-2	стоячи	10	10 хв.		
ПМ-3, ПМ-3 (а)	25	5	5 хв.	1-3	стоячи	10	10 хв.		
ПМ-4	25	5	20 сек.	1	стоячи	5	20 сек., (ураховуючи час на попереднє подолання дистанції 25 м)	Верхня частина комбінованої фігурної мішені (5 шт.)	Стрільба з однієї руки (крім видів спортивних багатоборств)
				2				Нижня частина комбінованої фігурної мішені (5 шт.)	
ПМ-5	25	3	8 сек.	1-3	стоячи	3	8 сек.	Мішень № 1-в (3 шт.)	Стрільба з однієї руки після розвороту
ПМ-6	50	3	30 сек.	1	стоячи	12	100 сек. (ураховуючи час на попереднє подолання 100 м смуги перешкод)	Мішень № 1 (фігурна мішень)	Стрільба з однієї руки, пробні постріли виконуються без подолання смуги перешкод
ПМ-7	15	3	25 сек.	1	стоячи	12 (6+6)	25 сек.	Мішень № 2 (3 шт.)	Дозволяється стрільба з двох

									рук
ПМ-8	25	5	3 сек. на пострі л	1-3	стоячи	10	3 сек. на постріл	Мішень № 5 (мішень з чорним колом)	Стрільба з однієї руки
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ ЗІ СНАЙПЕРСЬКОЇ ГВИНТІВКИ КАЛІБРУ 7,62 ММ									
СГ-1	300	5	5 хв.	1	лежачи без упору	10	8 хв.	Мішень № 2	Вправа виконується без оптичного прицілу
				2	з коліна	10	10 хв.		
				3	стоячи	10	12 хв.		
СГ-2	300	5	5 хв.	1-2	лежачи без упору	10	15 хв.	Мішень № 2	
СГ-3	100	5	5 хв.	1-3	лежачи з упору	10	12 хв.	Мішень № 5- а	Пробні постріли виконуються на відстані 100 м
	200								
	300								
СГ-5	200	5	5 хв.	1	лежачи з упору	10	3 сек. на постріл. Якщо мішені на щитах, які не рухаються, загальний час – 40 сек.	Мішень № 5- а	Пробні постріли виконуються на відстані 100 м у мішень № 2
ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З МАЛОКАЛІБЕРНОЇ ГВИНТІВКИ КАЛІБРУ 5,6 ММ									
МГС-1	50	5	5 хв.	1-2	лежачи без упору	5	5 сек. на постріл Якщо мішені на нерухомих щитах, час на серію – 50 сек.	Мішень № 2- б	
Дуельна стрільба	50	-	-	-	лежачи без упору	кількіст ь стріляю -чих +1	не обмежено	Мішень для дуельної стрільби	Використовую ться мішені, які падають чи руйнуються при влученні в них

Примітка. Вправи з лімітом часу на виконання однієї серії до 100 сек. відносяться до категорії швидкісних.

1. Умови виконання спортивних стрілецьких вправ з прикладної стрільби

Вправа АК-1

Стрільба з автомата одиночними пострілами на відстані 100 м по грудній фігурі з колами (мішень № 2) із положення лежачи без упору, 3 пробні та 10 залікових пострілів.

Вправа АК-2

Швидкісна стрільба з автомата чергами на відстані 200 м по поясній фігурі (мішень № 7) з трьох положень (лежачи, з коліна, стоячи) без упору, по 10 залікових пострілів з кожного положення.

Вправа АК-3

Стрільба з автомата одиночними пострілами на відстані 100 м по грудній фігурі з колами (мішень № 2), з трьох положень (лежачи, з коліна, стоячи) без упору, 5 пробних пострілів перед першим положенням та по 10 залікових пострілів з кожного положення.

Вправа АК-4

Швидкісна стрільба з автомата одиночними пострілами на відстані 100 м по фігурній мішені (мішень № 1), що з'являється, з трьох положень (лежачи, з коліна, стоячи) без упору, 5 пробних пострілів перед першим положенням та серії по 10 залікових пострілів з кожного положення.

Вправа ПМ-1

Стрільба з пістолета з однієї руки на відстані 25 м по нерухомій мішені з чорним колом (мішень № 4), вправа ПМ-1 (а) – по грудній фігурі з колами (мішень № 2), 3 пробні і 10 залікових пострілів.

Вправа ПМ-2

Стрільба з пістолета з однієї руки на відстані 25 м по нерухомій мішені з чорним колом (мішень № 4), вправа ПМ-1 (а) – по грудній фігурі з колами (мішень № 2), 5 пробних і 20 залікових пострілів.

Вправа ПМ-3

Стрільба з пістолета з однієї руки на відстані 25 м по нерухомій мішені з чорним колом (мішень № 4), вправа ПМ-1 (а) – по грудній фігурі з колами (мішень № 2), 5 пробних і 30 залікових пострілів.

Вправа ПМ-4

Швидкісна стрільба з пістолета (після подолання 25-метрової відстані) з однієї руки (крім видів спортивних багатоборств) на відстані 25 м з переносом вогню по п'яти комбінованим фігурним мішеням, що з'являються, – перша серія у верхню частину мішеней (мішень № 2) і друга серія – у їх нижню частину (мішень № 1-в), 5 пробних пострілів та дві серії по 5 залікових пострілів.

Вправа ПМ-5

Швидкісна стрільба (після розвороту) із пістолета з однієї руки на відстані 25 м з переносом вогню по трьох силуетах ніг (мішень № 1-в), що з'являються, 3 пробні постріли та 3 серії по 3 залікових пострілів.

Вправа ПМ-6

Швидкісна стрільба з пістолета (після подолання 100-метрової смуги перешкод, яка обладнується відповідно до схеми, передбаченої додатком 4 до цього Курсу стрільби), з однієї руки на відстані 50 м по фігурній мішені (мішень № 1), що з'являється, 3 пробні постріли та одна серія із 12 залікових пострілів.

Вправа ПМ-7

Швидкісна стрільба з пістолета з однієї або з двох рук на відстані 15 м з переносом вогню по трьох нерухомих грудних фігурах з колами (мішень № 2), 3 пробні постріли та одна серія із 12 залікових пострілів, яка виконується подвоєними пострілами в кожен мішень при використанні двох магазинів, споряджених шістьма патронами.

Вправа ПМ-8

Швидкісна стрільба з пістолета з однієї руки на відстані 25 м по мішені з чорним колом (мішень № 5), що з'являється (у вихідному положенні рука з пістолетом опущена під кутом 45°), 5 пробних та 30 залікових пострілів.

Вправа СГ-1

Стрільба зі снайперської гвинтівки без оптичного прицілу на відстані 300 м по грудній фігурі з колами (мішені № 2) з трьох положень (лежачи, з коліна, стоячи) без упору, 3 пробні постріли перед першим положенням та по 10 залікових пострілів з кожного наступного положення.

Вправа СГ-2

Стрільба зі снайперської гвинтівки з оптичним прицілом на відстані 300 м по грудній фігурі з колами (мішені № 2) з положення лежачи без упору, 5 пробних пострілів і дві серії по 10 залікових пострілів.

Вправа СГ-3

Стрільба зі снайперської гвинтівки з оптичним прицілом на відстані 100 м, 200 м, 300 м по головній фігурі з колами (мішень № 5-а), з положення лежачи з упору, 5 пробних та 30 залікових пострілів (по 10 пострілів для кожної відстані).

Вправа СГ-5

Швидкісна стрільба зі снайперської гвинтівки з оптичним прицілом на відстані 200 м по головній фігурі з колами (мішень № 5-а), що з'являється, із положення лежачи з упору, 5 пробних та 10 залікових пострілів.

Вправа МГС-1

Швидкісна стрільба з малокаліберної гвинтівки з оптичним прицілом на відстані 50 м по силуету руки з пістолетом (мішені № 2-б), що з'являється, з положення лежачи без упору, 5 пробних та 10 залікових пострілів.

Вправа з дуельної стрільби

Стрільба ведеться з малокаліберної гвинтівки з положення лежачи без упору на відстані 50 м по мішенях суперника (мішень для дуельної стрільби) з вибуванням учасників після влучення у їх мішені, після подолання командами стрільців відстані 50 м до лінії вогню.

2. Порядок виконання спортивних стрілецьких вправ з прикладної стрільби

ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ШТУРМОВОЇ ГВИНТІВКИ (АВТОМАТА)

1. Перед виконанням вправи (серії, окремого положення) керівник стрільб подає команду «До стрільби лежачи (з коліна, стоячи) приготуватися!» (час на приготування до виконання вправи – 3 хв., для положень з коліна, стоячи – 1 хв.).

2. Пробні постріли виконуються з положення лежачи перед першою заліковою серією та відповідно до її умов (крім вправи АК-2).

3. У вправах АК-1 і АК-3 після виклику зміни на лінію вогню учасникам надається 3 хв. для приготування до виконання вправи та по 1 хв. для положень з коліна, стоячи. Після завершення часу на підготовку перед пробними пострілами і заліковими серіями пострілів керівник стрільб подає команди: «Пробна (1-а / 2-а / 3-я залікова) серія!», «Заряджай!» і через 2-3 сек. – «Вогонь!».

4. У вправі АК-2 стрільці в присутності контролера споряджають три магазини по 10 патронів кожен. За командою керівника стрільб: «Зміна, на лінію вогню кроком руш!» чергова зміна виходить на вказаний рубіж і за командою «До стрільби лежачи (з коліна, стоячи) приготуватися!» готується до стрільби. Після завершення часу на підготовку керівник стрільб дає команду: «Заряджай!» та проводить показ розташування мішеней протягом 30 сек., після чого, мішені прибираються і через 30 сек. з'являються на 15 сек. для виконання пострілів із положення лежачи. Стрільба ведеться чергами (по 2-3 постріли). Одиночний постріл дозволяється лише останнім патроном. Якщо стрілець виконав одиночний постріл на початку або в середині серії, то він штрафується на таку кількість пробної, яка дорівнює кількості зроблених одиночних пострілів. Перед виконанням вправи в положенні з коліна і стоячи дається час на підготовку (1 хв.) до стрільби без попереднього показу мішеней. Час для виконання вправи з коліна становить 20 сек., стоячи – 25 сек.

5. У вправі АК-4, після виклику зміни на лінію вогню стрільцям надається час для підготовки до вправи (1 хв.), після завершення якого керівник стрільб подає команду: «Заряджай!» і мішені прибираються в положення «на ребро» (якщо для цього є технічні можливості). Через 20 сек. після цієї команди керівник стрільб оголошує: «Залишилося 10 секунд!». Після закінчення цього часу мішені повертаються в положення «на лице», що є сигналом для початку стрільби. Після закінчення часу відведеного на стрільбу мішень повертається в положення «на ребро» (подається команда «Відбій!») проводиться розряджання та огляд зброї, оцінка та оголошення результату серії.

Перед виконанням чергової серії керівник подає команду «До стрільби з коліна (стоячи), приготуватися!» (час на підготовку 1 хв.), після чого подається команда «Заряджай!». Для наступних серій стрільби подаються аналогічні команди.

Якщо дана вправа виконується по нерухомій мішені, сигналом для початку виконання вправи є команда «Вогонь!», а для її закінчення – «Відбій!».

6. Після виконання пробних пострілів, а також закінчення кожної залікової серії (або її частини) подаються команди «Відбій!», «Розряджай!», «Зброю до огляду!».

ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА

1. Для здійснення пострілів пістолет утримується лише однією рукою (крім виконання стрілецьких вправ ПМ-7 та ПМ-4 у видах спортивних багатоборств).

<http://yurist-online.org/>

2. Чергова зміна за командою керівника стрільб шикуються на вихідному рубежі згідно зі списком змін. За командами «Зміна, на лінію вогню (старту) кроком руш!», «Приготуватися!» стрільці займають вогневі (стартові) позиції, споряджають магазини відповідною кількістю патронів (у нешвидкісних вправах дозволяється споряджати зброю по одному патрону), готуються до стрільби відповідно 3 хв. – перед виконанням вправи та 1 хв. – між серіями.

Після закінчення часу на підготовку керівник стрільб оголошує назву вправи, яка виконується і приступає до проведення стрільб.

3. Пробні постріли виконуються перед першою заліковою серією та відповідно до її умов (у вправі ПМ-6 – без попереднього подолання смуги перешкод).

4. У вправах ПМ-1, ПМ-1 (а), ПМ-2, ПМ-2 (а), ПМ-3, ПМ-3 (а) перед пробними пострілами і заліковими серіями пострілів керівник стрільб подає команди: «Пробна (1-а / 2-а / 3-я залікова) серія!», «Заряджай!» і через 2-3 сек. – «Вогонь!».

5. У вправі ПМ-4 перша та друга серії стрільб виконуються у верхні та нижні частини комбінованих фігурних мішеней відповідно, після подолання стрільцем 25 метрової дистанції до лінії вогню, яка розміщена на відстані 25 метрів від лінії мішеней. Час на подолання дистанції та виконання пострілів у кожній серії становить 20 сек. На вихідному рубежі (лінії старту) стрілець під наглядом керівника стрільб споряджає магазин п'ятьма патронами, вставляє його в рукоятку пістолета, поставленого на запобіжник, не виймаючи повністю пістолет з кобури, яка знаходиться на поясному ремені, поміщає пістолет у кобуру закритого типу (при цьому пістолет повинен бути повністю закритий кобурою), застібає її та доповідає керівнику стрільб про готовність до виконання вправи. Після розвороту мішеней з положення «на ребро» в положення «на лице» (якщо для цього відсутні технічні можливості – мішені встановлюються в положення для стрільби) або команд судді «Увага!», «Старт!» стрілець переміщається на лінію вогню. Лише досягнувши відмітки (лінія, прапорець тощо), розміщеної у двох метрах до лінії вогню, стрілець розстібає кобуру, з дотриманням заходів безпеки виймає пістолет, досягнувши лінії вогню, досилає патрон у патронник і проводить по одному пострілу у кожну мішень. Сигналом для закінчення стрільби є розворот мішеней в положення «на ребро» або команда «Відбій!» («Стоп!», «Припинити вогонь!»), після чого керівник стрільб подає команди «Розряджай!», «Зброю до огляду!». Після огляду зброї пістолет поміщається стрільцем до кобури та проводиться визначення і оголошення результату серії.

6. У вправі ПМ-5 умови та порядок виконання всіх серій стрільби однакові. Час на виконання кожної серії становить 8 сек. Стрілець на лінії вогню під наглядом керівника стрільб споряджає магазин трьома патронами, приєднує його до основи рукоятки пістолета, поставленого на запобіжник, не виймаючи повністю пістолет з кобури, яка знаходиться на поясному ремені, поміщає пістолет в кобуру закритого типу (при цьому пістолет повинен бути повністю закритий кобурою), застібає її, займає положення для стрільби стоячи спиною до мішеней (не торкаючись кобури) і доповідає керівнику стрільб про готовність до виконання вправи. Через 2-3 сек. за командою керівника стрільб «Вогонь!» мішені повертаються з положення «на ребро» в положення «на лице» (якщо для цього відсутні технічні можливості – мішені встановлюються в положення для стрільби), стрілець розвертається до них обличчям, розстібаючи кобуру, з дотриманням заходів безпеки дістає пістолет, вимикає запобіжник, досилає патрон до патронника і проводить по одному пострілу в кожну мішень. Сигналом для закінчення стрільби є розворот мішеней у положення «на ребро» або команда керівника стрільб «Відбій!». («Стоп!», «Припинити вогонь!»), після чого керівник стрільб подає команди «Розряджай!», «Зброю до огляду!». Після огляду зброї пістолет поміщається стрільцем до кобури та проводиться визначення і оголошення результату серії.

7. У вправі ПМ-6 стрільба виконується на відстані 50 м після подолання 100-метрової смуги перешкод, по фігурній мішені (мішень № 1), що з'являється, 3 пробні постріли та одна серія із 12 залікових пострілів. При стрільбі використовуються 2 магазини, споряджені шістьма патронами кожен. Час на подолання смуги перешкод та виконання пострілів – 100 сек.

Стрілець на місці старту за командою керівника вставляє магазин з патронами в рукоятку пістолета, поставленого на запобіжник, не виймаючи повністю пістолет з кобури, яка знаходиться на поясному ремені. Вкладає пістолет та другий магазин у кобуру закритого типу (при цьому пістолет повністю закритий кобурою), застібає її і доповідає керівнику про готовність до виконання вправи. За командами керівника стрільб «Увага!», «Старт!» або іншим сигналом, мішені розвертаються з положення «на ребро» в положення «на лице» (якщо для цього відсутні технічні можливості – мішень встановлюються в положення для стрільби), стрілець долає перешкоди в наступній послідовності: «Паркан», «Колода», «Рів з водою». Перешкода «Паркан» долається будь-яким способом, крім оббігання.

Перешкода «Колода» вважається подоланою, якщо стрілець почав рух по ній з ближнього краю, пробіг по всій її довжині та зіскочив з її дальнього краю.

Перешкода «Рів з водою» вважається подоланою, якщо учасник, перескочивши через нього, при приземленні наступить хоча б однією ногою на лінію, що позначає її дальній край, або заступить за неї.

Стрільцю дозволяється робити повторні спроби подолання перешкод.

При досягненні відмітки (лінія, прапорець тощо), розміщеної у двох метрах до лінії вогню, учасник розстібає кобуру, з дотриманням заходів безпеки виймає пістолет, досягнувши лінії вогню, досилає патрон у патронник та проводить стрільбу (по одному пострілу в кожну мішень). Закінчивши перші шість пострілів, стрілець замінює магазин і продовжує виконувати вправу. Сигналом для закінчення стрільби є розворот мішеней у положення «на ребро» або команда судді, «Відбій!». Потім слідує команда, «Розряджай!», «Зброю до огляду!». Після огляду пістолет вкладається в кобуру.

8. Вправа ПМ-7 виконується на відстані 15 м по трьом нерухомим грудним фігурам з колами (мішень № 2), 3 пробних постріли та одна серія із 12 залікових пострілів. При стрільбі використовуються 2 магазини, споряджені

шістьма патронами кожен. У заліковій серії вогонь ведеться по трьом мішеням, подвоєними пострілами в кожен мішень, із заміною магазину після шести пострілів. Час на виконання серії – 25 сек.

Стрілець на лінії вогню під наглядом керівника споряджає 2 магазини з шістьма патронами кожний, вставляє магазин з патронами в рукоятку пістолета, поставленого на запобіжник, не виймаючи повністю пістолет з кобури, яка знаходиться на поясному ремені. Вкладає пістолет та другий магазин у кобуру закритого типу (при цьому пістолет повністю закритий кобурою), застібає її, займає положення для стрільби обличчям до мішені, руки опущені вниз, не торкаючись кобури, після чого доповідає керівнику стрільб про готовність до виконання вправи. Після розвороту мішеней з положення «на ребро» в положення «на лице» (якщо для цього відсутні технічні можливості – мішені встановлюються в положення для стрільби) або за командою керівника «Вогонь!», стрілець дістає пістолет з кобури, досилає патрон у патронник і проводить стрільбу подвоєними пострілами в кожен мішень з переносом вогню по фронту. Напрямок переносу вогню (вправо чи вліво) по цілях – вільний. Після заміни магазину стрілець робить другу серію пострілів. При виконанні вправи всі дії зі зброєю стрілець проводить самостійно.

Сигналом для закінчення стрільби є розворот мішеней у положення «на ребро» або команда судді «Відбій!». Потім слідує команда «Розряджай!», «Зброю до огляду!». Після огляду пістолет вкладається в кобуру. Проводиться визначення та оголошення результату вправи.

9. Вправа ПМ-8 виконується з пістолета на відстані 25 м по мішені з чорним колом (мішень № 5), що з'являється на 3 сек.

Після виклику зміни на лінію вогню стрільцям надається 3 хв. для підготовки до вправи. Після завершення часу на підготовку керівник подає команду «Заряджай, мішені у положення «на ребро!»». Стрільці на лінії вогню впродовж однієї хвилини споряджають магазини п'ятьма патронами, вставляють його в рукоятку пістолета і досилають патрон у патронник, приймають вихідне положення для стрільби. У вихідному положенні для стрільби перед кожним пострілом рука з пістолетом опущена під кутом не більше 45° до вертикалі та залишається нерухомою в цьому положенні до появи мішені (команди «Вогонь!»). Мішень повертається в положення «на лице», що є сигналом для виконання пострілу. Стрільцю дозволяється підіймати руку з пістолетом у момент початку розвороту мішеней. Після закінчення часу (3 сек.), відведеного на постріл, мішень повертається в положення «на ребро» (подається команда «Відбій!») на 7 сек., рука зі зброєю опускається у вихідне положення. При кожній появі мішені виконується тільки один постріл. Після кожних п'яти пострілів проводиться розрядження та огляд зброї за командами «Відбій!», «Розряджай!», «Зброю до огляду!», після чого пістолет оглядається та кладеться на столик чи вкладається в кобуру. Далі проводиться визначення та оголошення результату стрільби в серії, заміна (заклеювання) мішені.

ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З СНАЙПЕРСЬКОЇ ГВИНТІВКИ

1. Вправи цієї категорії виконуються з гвинтівки калібру 7,62 мм з оптичним прицілом довільної кратності збільшення (за винятком вправи СГ-1, яка виконується зі снайперської гвинтівки Драгунова без оптичного прицілу).

2. Вправи СГ-1, СГ-2 і СГ-3 за командами керівника стрільб виконуються аналогічно вправам зі стрільби з штурмової гвинтівки (автомата), умови та порядок виконання яких передбачено пунктами 1 і 2 цього розділу.

3. Вправа СГ-5 виконується з положення для стрільби лежачи з упору на відстані 200 м по головній фігурі з колами (мішень № 5-а), яка з'являється на показ для кожного пострілу на 3 сек., з паузою на 7 сек. між кожним показом. Пробна серія виконується впродовж 5 хв. на відстані 100 м по грудній фігурі з колами (мішень № 2).

4. За командою керівника стрільб «Зміна, на лінію вогню, кроком руш!» стрільці виходять на лінію вогню і за командою «Приготуватись!» готуються до стрільби лежачи. Після завершення часу на підготовку (3 хв.) подається команда «Заряджай!», за якою стрільці заряджають зброю і доповідають про готовність. Керівник стрільб, перевіривши готовність до стрільби, подає команду «Вогонь» для появи мішені.

У випадку, якщо мішені встановлені на стаціонарних щитах, які не рухаються, для виконання вправи встановлюється загальний час – 40 сек.

5. Після виконання пробних пострілів, а також закінчення кожної залікової серії (або її частини) подаються команди «Відбій!», «Розряджай!», «Зброю до огляду!», здійснюється огляд зброї.

ВПРАВИ ЗІ СТРІЛЬБИ З МАЛОКАЛІБЕРНОЇ ГВИНТІВКИ

1. Вправа МГС-1 виконується в положенні лежачи з руки із малокаліберної гвинтівки довільного зразку (калібр 5,6 мм) з оптичним прицілом (коефіцієнт збільшення – не менше 2+), по силуету руки з пістолетом (мішень № 2-б), на відстані 50 м, яка з'являється 10 разів для показу на 5 сек. для кожного пострілу з паузою на 10 сек. між показами (виконуються дві серії по 5 пострілів). При стрільбі використовуються патрони з капсулем кільцевого спалахування.

2. За командою керівника стрільб «Зміна, на лінію вогню, кроком руш!» стрільці виходять на лінію вогню і за командою «Приготуватись!» готуються до стрільби лежачи. Після завершення часу на підготовку керівник стрільб подає команду: «Заряджай», за якою стрільці заряджають зброю і доповідають про готовність. Керівник стрільб, перевіривши готовність до стрільби, подає команду «Вогонь!» для появи мішені.

У випадку, якщо мішені встановлені на стаціонарних щитах, які не рухаються, встановлюється загальний час на виконання серії – 50 сек.

3. Після виконання пробних пострілів, а також закінчення кожної залікової серії подаються команди «Відбій!», «Розряджай!», «Зброю до огляду!», здійснюється огляд зброї.

4. Дуельна стрільба виконується з малокаліберної гвинтівки довільного зразку (калібр 5,6 мм) з оптичним прицілом або без нього. При стрільбі використовуються патрони з капсулем кільцевого спалахування.

Патрони викладаються на лінії вогню. Кількість патронів на кожного стрільця команди видається на один патрон більше від кількості тих, що стартують. Дозволяється використовувати підставки під патрони. На старті керівник перевіряє зброю стрільців (затвор закритий, контрольний спуск курка зроблений).

5. За командою «На старт!» стрільці зі зброєю в руках стають у шеренгу на визначених для них секторах біля лінії старту, не наступаючи на неї. Після приготування стрілецьких команд керівник на старті подає команду «Старт!» (удар у гонг, постріл або помах прапорцем). Після цієї команди стрільці, не міняючись місцями, пробігають 50 метрів до лінії вогню, заряджають гвинтівку і роблять постріли по мішенях суперника. Положення для стрільби лежачи без упору. Стрільба ведеться перехресно, тобто мішені, в які необхідно влучити, знаходяться навпроти сектору суперника.

6. При стрільбі дозволяється використовувати гвинтівковий ремінь зброї. Одягати на руку гвинтівковий ремінь можна лише після подолання лінії старту. Заборонено відкривати затвор зброї до потрапляння у двометрову зону лінії вогню.

7. Стрілець вважається вибулим, як тільки буде уражена його мішень (номер мішені відповідає номеру доріжки стрільця). У цьому випадку контролер подає відповідний сигнал (кладає руку на плече стрільцю або закриває йому щитком сектор обстрілу) вибулому стрільцю, який одразу ж припиняє стрільбу. У командному стрілецькому поєдинку вибулий стрілець має право передати, лише в положенні лежачи, патрони, які залишилися в нього, товаришу по команді. Учасник команди, який влучив в одну мішень суперника, має право патронами, які залишилися, вести вогонь по інших мішенях суперника.

Після закінчення стрільби (влучення в усі мішені одного із суперників або при використанні всіх патронів) за командою «Відбій!» учасники команд повинні розрядити зброю, зробити контрольний спуск курка і після огляду зброї та команди «Встати!» – залишити лінію вогню.

**Т.в.о. начальника Департаменту
кадрового забезпечення
полковник поліції**

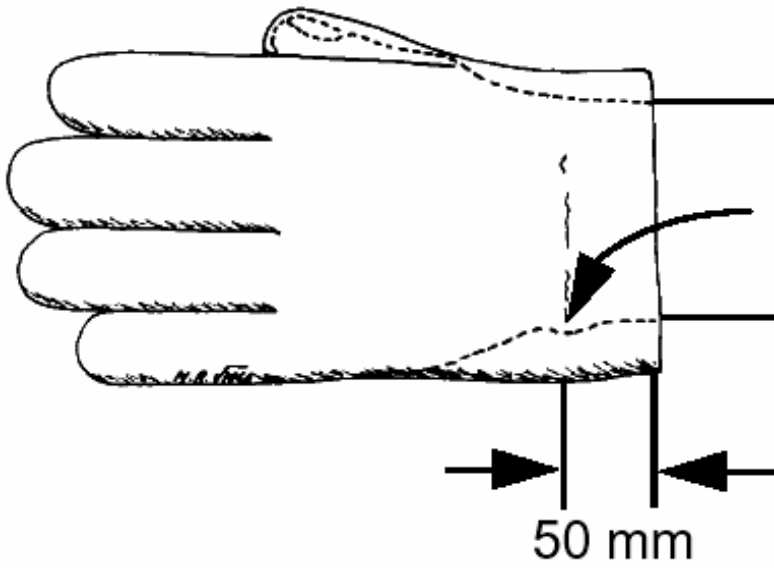
С.М. Шумило

Додаток 1 до Курсу стрільб для поліцейських (пункт 6 розділу I)

РЕКОМЕНДАЦІЇ керівникам стрільб та особам, які проводять заняття з вогневої підготовки

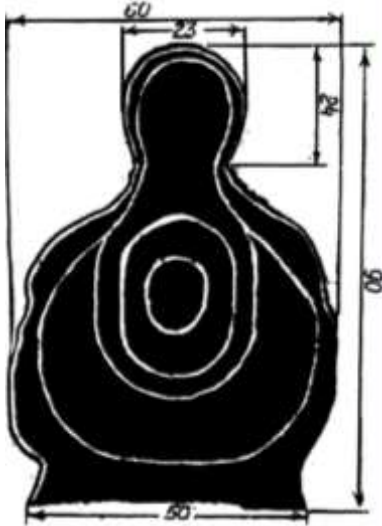
1. Навчайте прийомам стрільби методом наочного показу (демонстрації) з поясненням процесів, які виникають під час пострілу.
2. Показуйте виконання прийомів зі стрільби загальній аудиторії, а їх засвоєння перевіряйте індивідуально.
3. Робіть перед початком кожного заняття огляд зброї і боєприпасів, аби впевнитися, що зброя не заряджена, а серед навчальних патронів немає бойових. Перш за все навчіть відрізняти бойові патрони від навчальних і холостих.
4. Не дозволяйте тим, кого навчаєте, спрямовувати зброю (незалежно від того, заряджена вона чи ні) у бік людей та місця, де вони можуть перебувати.
5. Забезпечуйте виконання нормативів з вогневої підготовки винятково із навчальною зброєю.
6. Не переходьте до розгляду наступної теми доки ті, хто навчається, не опанують попередній матеріал.
7. Не опікайте того, кого навчаєте, а відпрацьовуйте з ним самостійність дій і впевненість у власних силах.
8. Нагадуйте тим, кого навчаєте, перед початком кожного заняття про необхідність суворого дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю і боєприпасами.
9. Робіть висновок про засвоєні навички на основі практичного відпрацювання тими, хто навчається, прийому зі зброєю, а не теоретичного його опису.
10. Навчайте основам стрільби нерозривно з її практичною складовою.

Додаток 3 до Курсу стрільб для поліцейських (пункт 5 розділу IX)



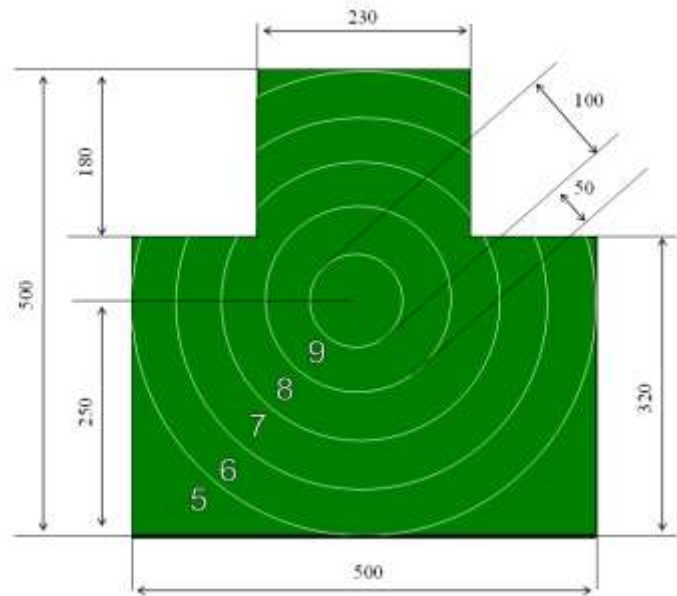
ПЕРЕЛІК
мішеней для проведення практичних стрільб
мішені для проведення навчально-тренувальних стрільб

Мішень № 1



Поясна фігура

Мішень № 2



Грудна фігура з колами

Мішень № 3



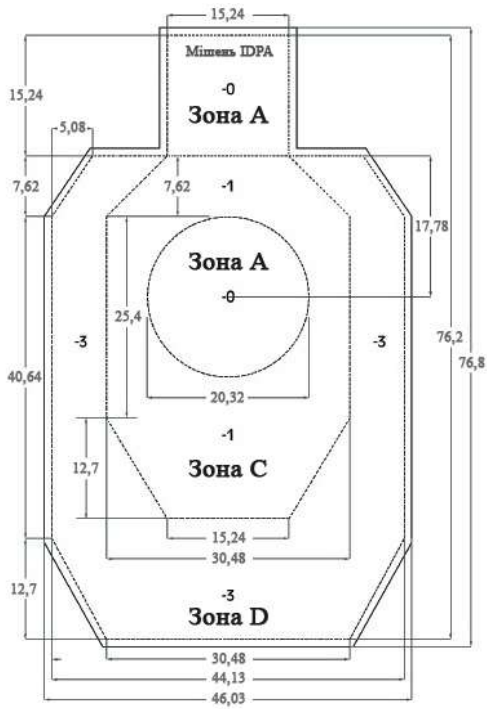
Поясна фігура

Мішень № 3-а



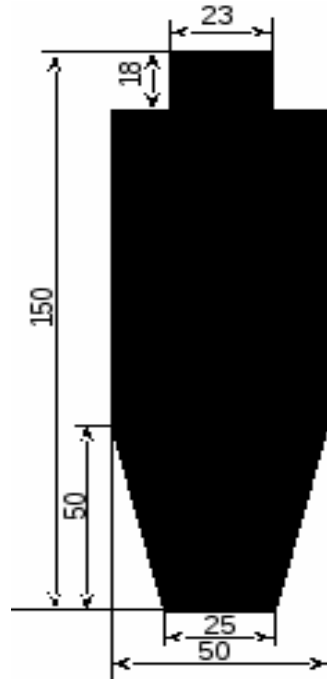
Поясна фігура з колами

Мішень № 3-б



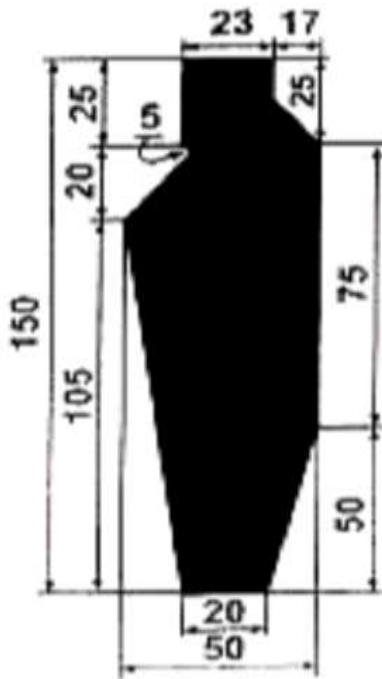
Поясна фігура із зонами

Мішень № 4



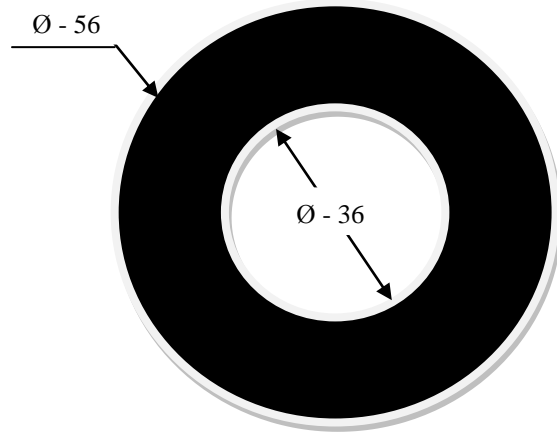
Ростова фігура

Мішень № 4-а



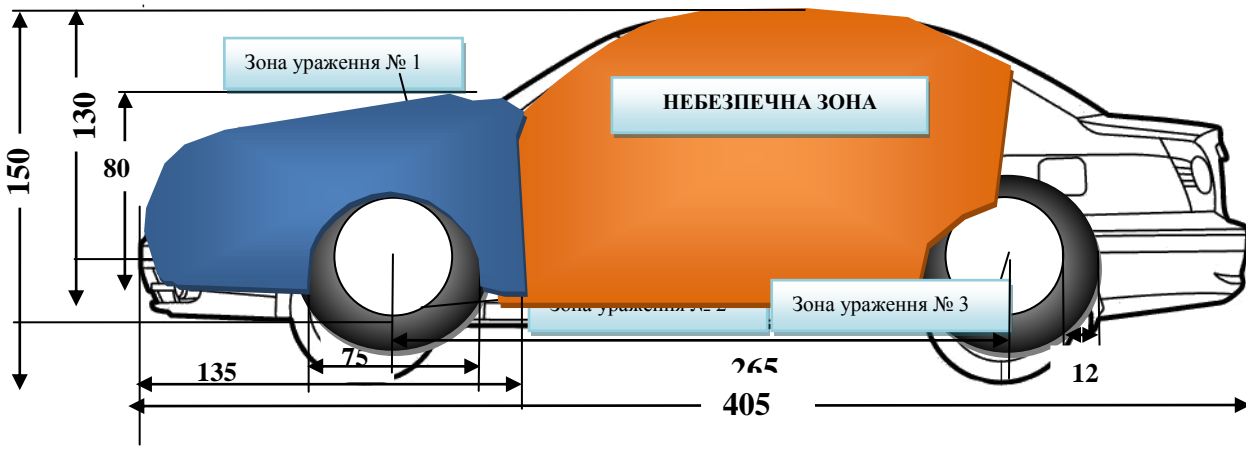
Ростова фігура

Мішень № 5



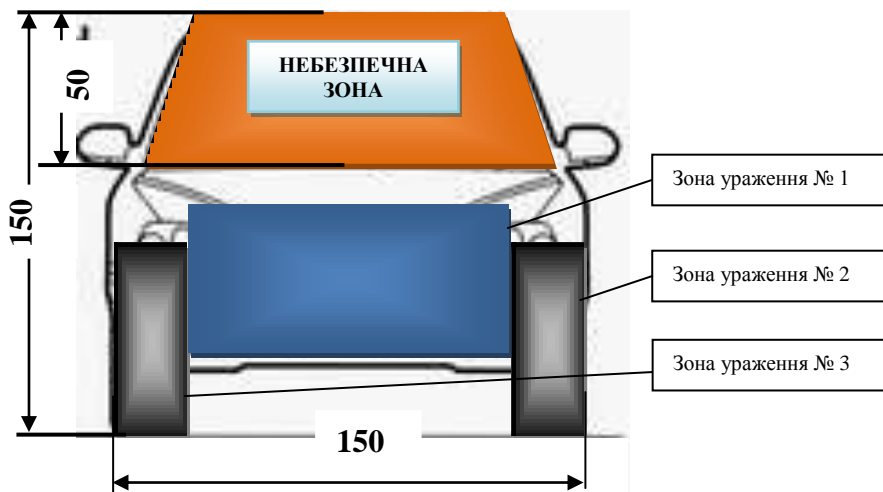
Колесо легкового автомобіля

Мішень № 6



Макет автомобіля з визначеними зонами

Мішень № 6-а

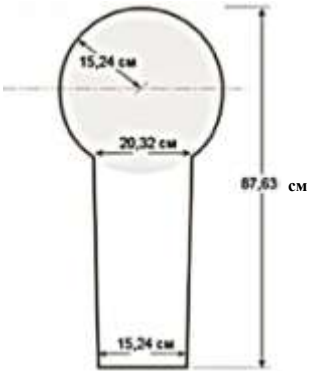


Макет автомобіля з визначеними зонами

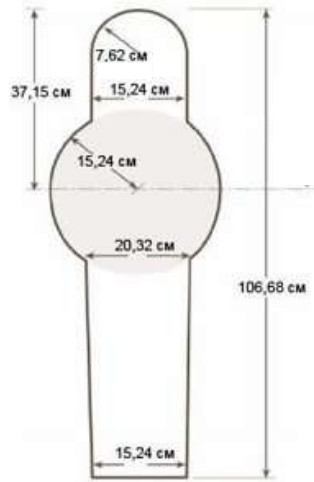
Примітка. Розміри транспортного засобу (мішені № 6 та № 6-а) приведені як приклад, але зони ураження (капот, колеса) та небезпечна зона повинні розташовуватись відповідно до розмірів автомобіля.

Зони ураження 1, 2, 3 (двигун, колеса) та небезпечна зона мішені № 6-а повинні відповідати розмірам: зона № 1 (80 x 124 см); зона № 2, 3 (60 x 12 см).

Мішень № 6-б



Мішень № 6-в



Мішень № 7



Примітка. Лінія мішеней обладнується установками з мішенями, які падають.

Металевий поппер класичний

Металевий поппер-поппер

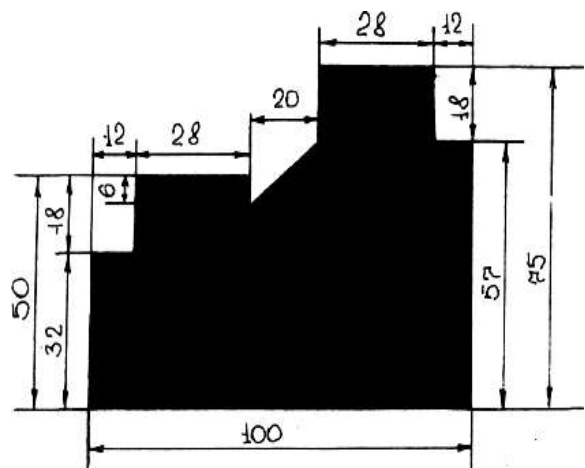
Поясна фігура з заручником

Мішень № 7-а

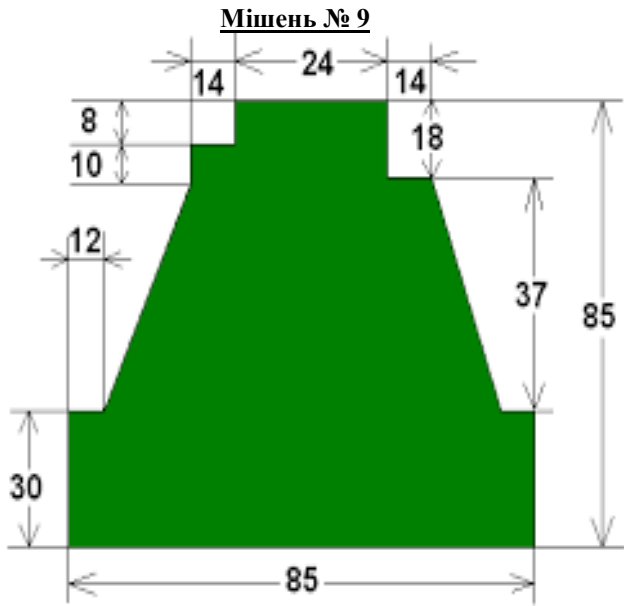


Поясна фігура з заручником

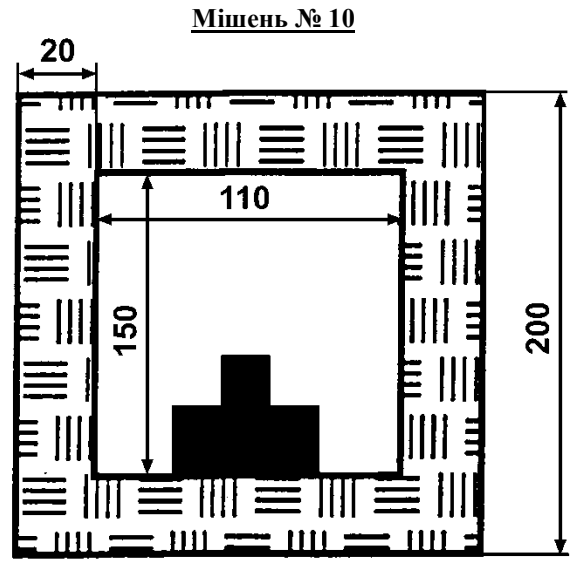
Мішень № 8



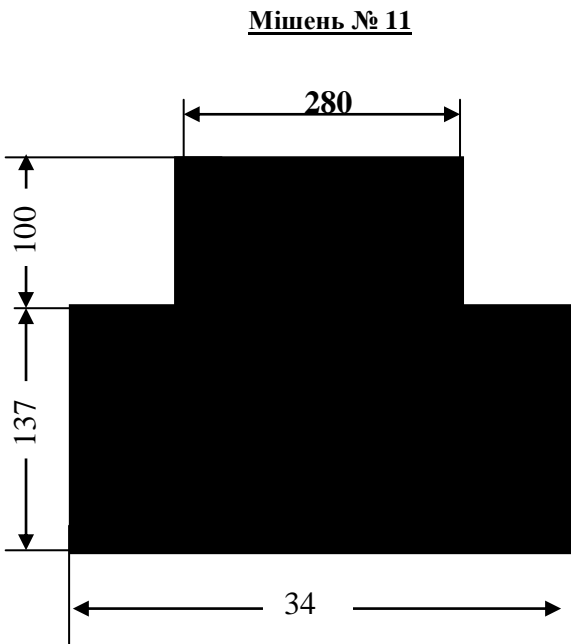
Кулеметна обслуга



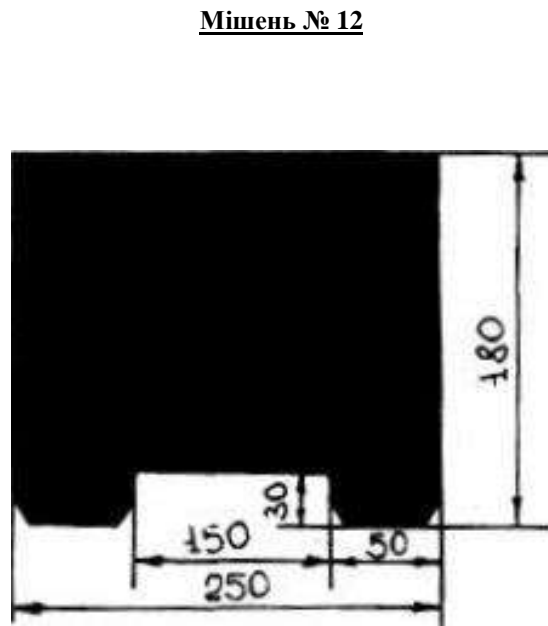
Ручний протитанковий гранатомет



Віконний отвір



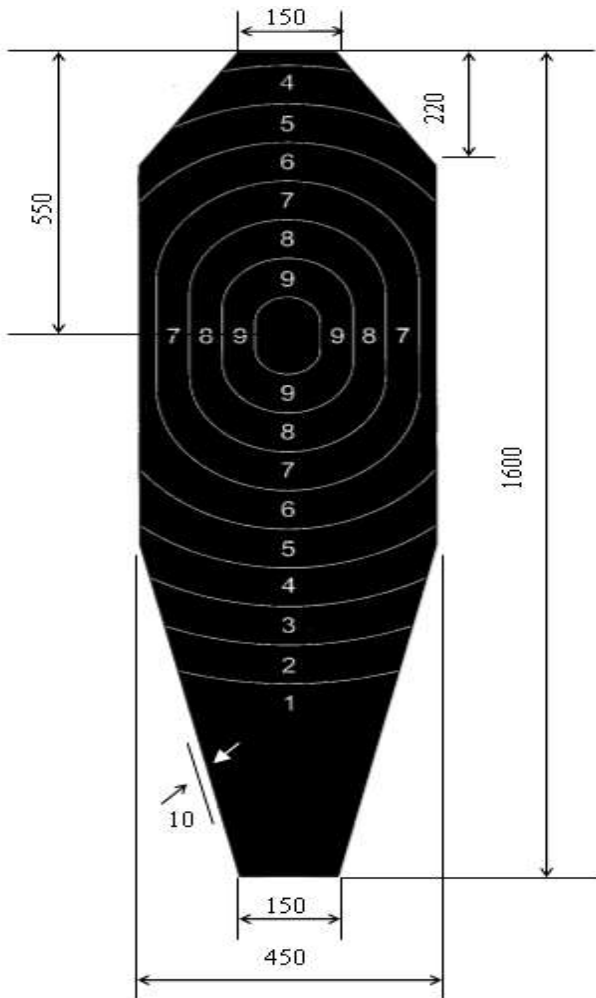
Танк



Бронетранспортер

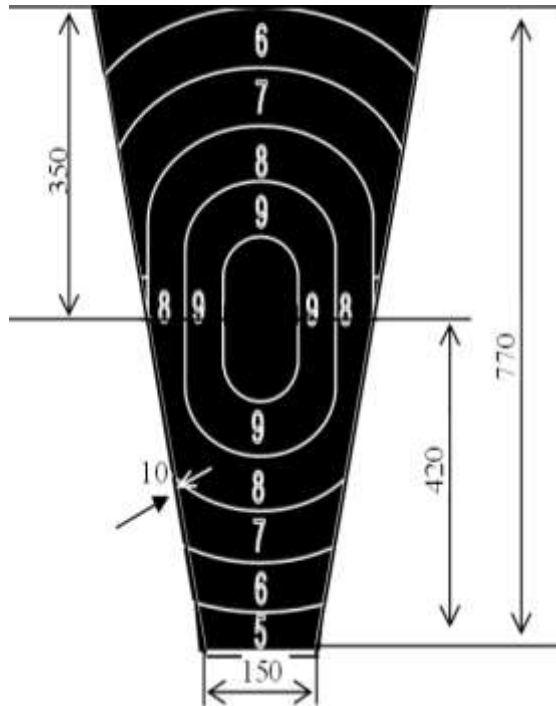
мішені для проведення спортивних стрільб

Мішень № 1



Фігурна мішень

Мішень № 1-в

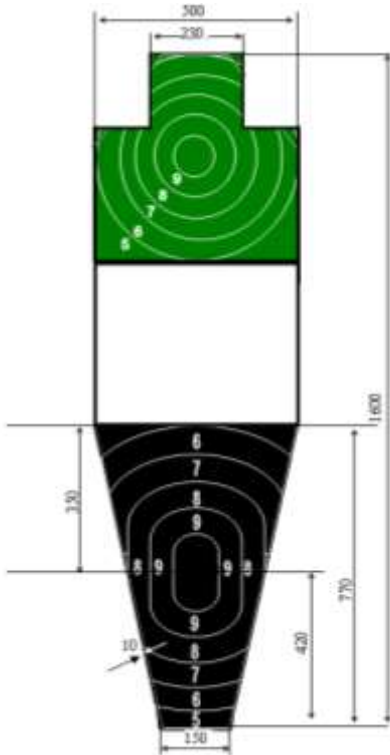


Силует ніг

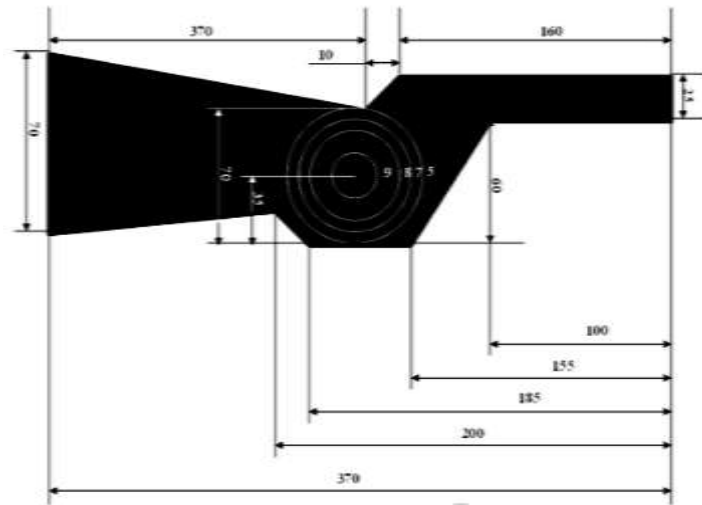
зона	ширина	висота	допуск
«10»	100	150	± 0,5
«9»	200	300	±1,0
«8»	300	450	±1,0
«7»	400	600	±1,0
«6» - «2»	по ширині мішені	збільшення по 75 мм вверх і вниз	±1,0
«1»	частина мішені, що залишилась		

Примітка. У мішені № 1-в розміри зон такі ж самі, як і в фігурній мішені № 1, зони «5» і «6» зверху та зона «5» знизу обмежуються горизонтальними лініями, які проведені на відстані відповідно 350 і 420 мм від центру мішені. Товщина габаритних ліній 0,2 - 0,5. Розміри цифр: висота – 30, ширина – 15, товщина ліній – 2.

Комбінована фігурна мішень
(мішені № 2 та № 1-в)



Мішень № 2-б



- «10» - Ø 10;
- «9» - Ø 26;
- «8» - Ø 42;
- «7» - Ø 58

Розміри подано в мм.

Силует руки с пістолетом

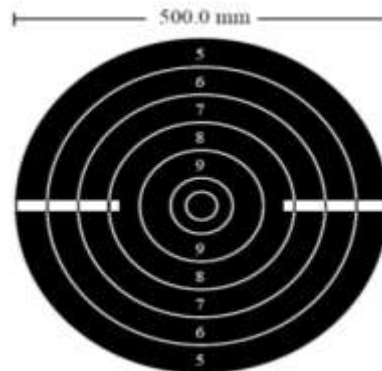
Примітка. Верхня частина мішені – мішень № 2, нижня – мішень № 1-в.

Зони «5» і «6» зверху та зона «5» знизу обмежуються горизонтальними лініями, які проведені на відстані відповідно 350 і 420 мм від центру мішені.

Мішень № 4



Мішень № 5



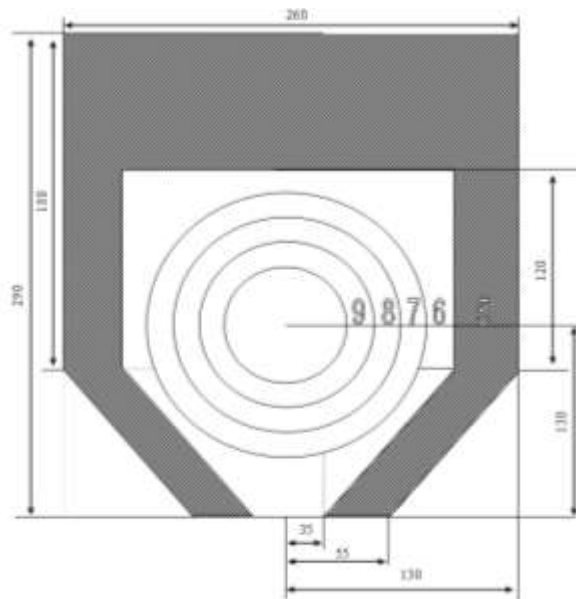
- «10» - Ø 100;
- «7» - Ø 340;

«9» - Ø 180; «6» - Ø 420;
«8» - Ø 260; «5» - Ø 500

Мішень з чорним колом

Мішень з чорним колом

Мішень № 5-а

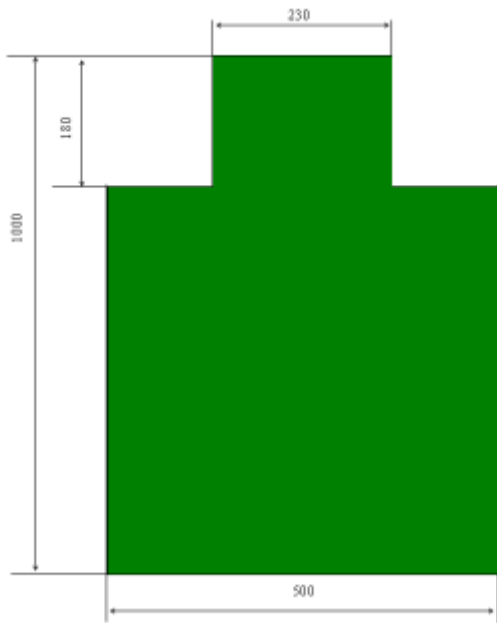


Примітка.
«10» - Ø 70; «9» - Ø 100; «8» - Ø 130; «7» - Ø 160.
Зона «5» – чорного кольору.
Розміри подано в мм.

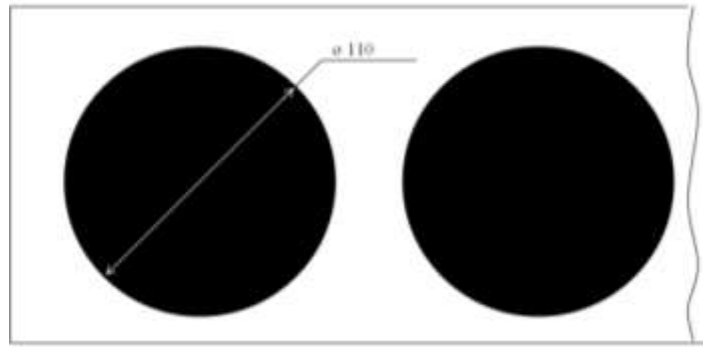
Головна фігура з колами

Мішень № 7

Мішень для проведення дуельної стрільби

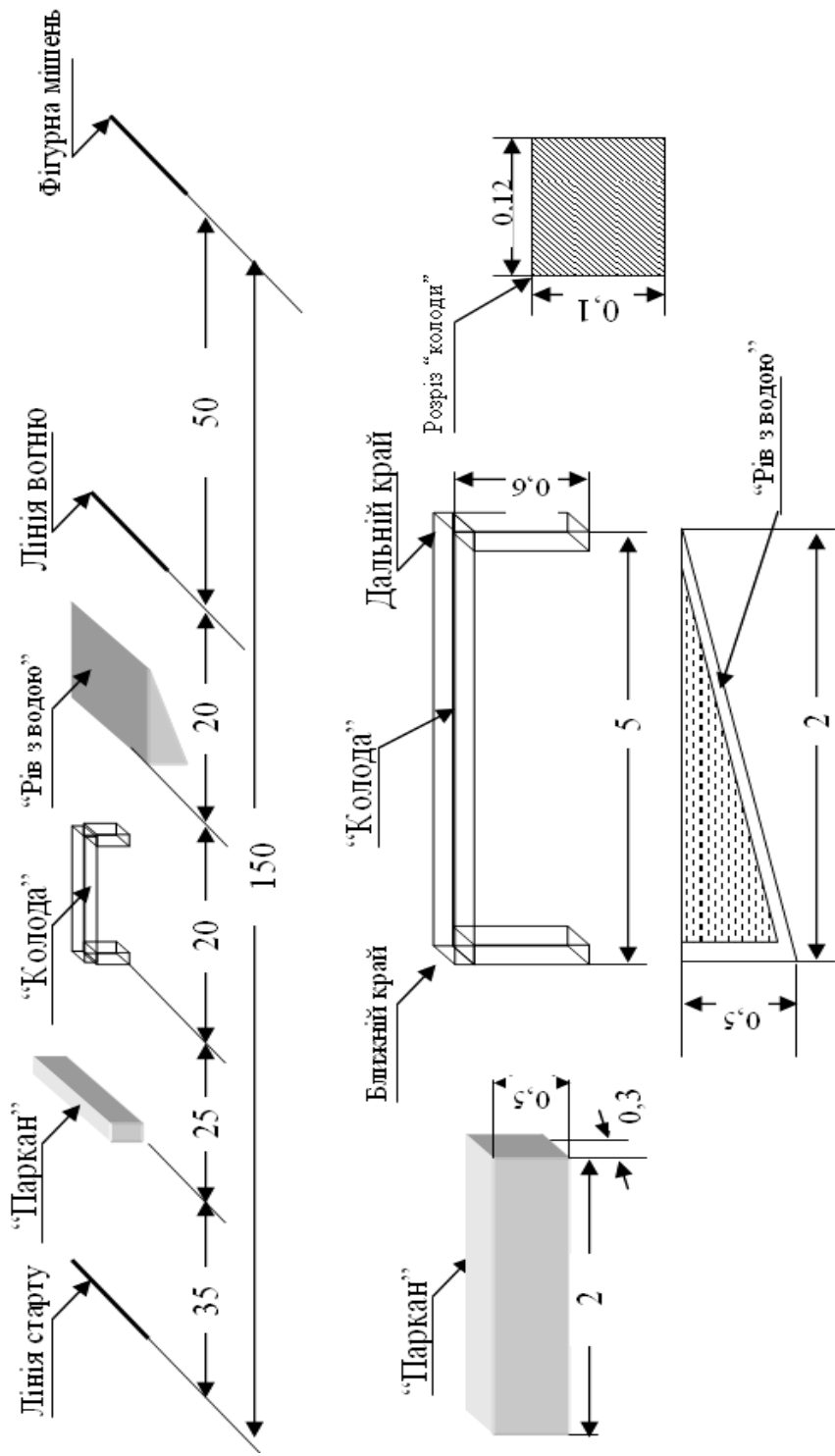


Поясна фігура



Примітка. Розміри подані в міліметрах.
Лінія мішеней обладнується установками з мішенями, які падають або руйнуються.
Дозволяється використовувати стандартні біатлонні мішені, які падають.

СХЕМА 100-метрової смуги перешкод



Примітка. Розміри вказано в метрах

НОРМИ

витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб

№ з/п	Категорії поліцейських	Розрахунок на одного поліцейського (шт.)												
		патрони (боєприпаси)							постріли, вибухові пакети та гранати					
		5,45 (7,62 зразка 1943 р.) мм автоматичні (для автоматів АК-74, АКС-74У, АКМ, штурмових гвинтівок Форт-221, Форт-224)	7,62 x 54 мм (308 Win) гвинтівкові (для гвинтівок СВД, Форт-301)	9 x 18 мм пістолетні (для пістолетів ПМ, Форт, АПС)	5,6 мм малокаліберні	26, 30, 40 мм освітлювальні і сигнальні (для СП, СПШ)	5,45 (7,62) мм холості (для автоматів АК-74, АКС-74У, АКМ)	12,7 x 99 (14,5) мм великокаліберні (для кулеметів КПВГ, ДШК, НСВ «Утес»)	патрони 12 калібру з гумовою кулею, картечко, для зупинки транспорту та газовою гранатою (для помпової рушниці Форт-500)	30 мм постріли ВОГ-17, 40 мм постріли ВОГ-25 (для гранатомета АГС-17 та підствольного гранатомета ГП-25)	вибухові пакети імітаційні	40 мм постріли ПП-7В (для ручного гранатомета РПП-7В)	ручні гранати РГД-5, (РГО, РГН-I та II категорії) бойові із запалами	ручні гранати навчально-імітаційні із запалами
1	Поліцейські структурних підрозділів центрального органу управління поліції, міжрегіональних територіальних органів Національної поліції, територіальних органів поліції, установ, що належать до сфери управління Національної поліції, на період навчання в системі службової підготовки (у тому числі під час здачі заліків з вогневої підготовки перед призначенням на вищу посаду, закріпленням вогнепальної зброї та в межах проведення комплексного інспектування, контрольної, цільової і підсумкової перевірок, навчально-перевірочних зборів)	42	-	116	30	1	10	-	-	-	1	-	-	-
2	Поліцейські підрозділів поліції особливого призначення, поліцейські, які залучаються до проведення спеціальних (антитерористичних) операцій, на період навчання в системі службової підготовки (у тому числі під час здачі заліків з вогневої підготовки перед призначенням на вищу посаду, закріпленням вогнепальної зброї та в межах проведення комплексного інспектування, контрольної, цільової і підсумкової перевірок, навчально-перевірочних зборів)	390	520	720	90	3	60	40	90	36	6	-	3	3
3	Поліцейські відокремлених підрозділів міжрегіональних територіальних органів Національної поліції та територіальних органів поліції на період навчання в системі службової підготовки (у тому числі під час здачі заліків з вогневої підготовки перед призначенням на вищу посаду, закріпленням вогнепальної зброї та в межах проведення комплексного інспектування, контрольної, цільової і підсумкової перевірок, навчально-перевірочних зборів)	72	-	322	30	1	10	-	-	-	3	-	-	-
4	Поліцейські, на період проходження навчання на навчально-тренувальних зборах	12	-	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Поліцейські, на період проходження навчання на курсах первинної професійної підготовки	100	10	210	20	1	10	-	3	1	1	-	-	-
6	Поліцейським, які є учасниками навчально-тренувальних зборів з підготовки до змагань із професійно-прикладних видів спорту	500	250	400	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Поліцейським, які є учасниками змагань з професійно-прикладних видів спорту	до 100	до 50	до 100	до 70	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Примітка. Патрони видаються: гвинтівкові, штурмової гвинтівки (автоматні) 25 % з трасуючими кулями, 75 % з кулями із стальним сердечником, освітлювальні – 80%, сигнальні – 20%.

Постріли для підствольних гранатометів видаються: 90 % – інертних, 10% – бойових (бойові видаються для показових занять).

Нарахування боєприпасів для видачі на навчально-тренувальні стрільби (у тому числі для прийняття заліків з вогневої підготовки) проводиться винятково на наявне в підрозділах поліції озброєння.

Передача, отримання та використання засобів підриву та ручних гранат в підрозділах поліції здійснюється винятково за умови наявності в підрозділі не менше двох працівників, які отримали допуск до проведення робіт по застосуванню вибухових речовин та засобів підриву, а також відповідно обладнаного місця для зберігання засобів підриву.

При підготовці поліцейських підрозділів поліції особливого призначення та поліцейських, які залучатися до проведення спеціальних (антитерористичних) операцій, керівникам територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів поліції, установ, що належать до сфери управління Національної поліції, дозволяється (шляхом видання відповідних наказів):

1) у разі потреби збільшувати до 50 % норми витрат боєприпасів, установлених цими нормами;

2) щорічно використовувати для навчання зазначеної категорії поліцейських визначену кількість пострілів до ручного гранатомету, з урахуванням того, що один гранатомет видається на 10 поліцейських (за письмовим дозволом керівництва НПУ).

**Т.в.о. начальника Департаменту
кадрового забезпечення
полковник поліції**

С.М. Шумило